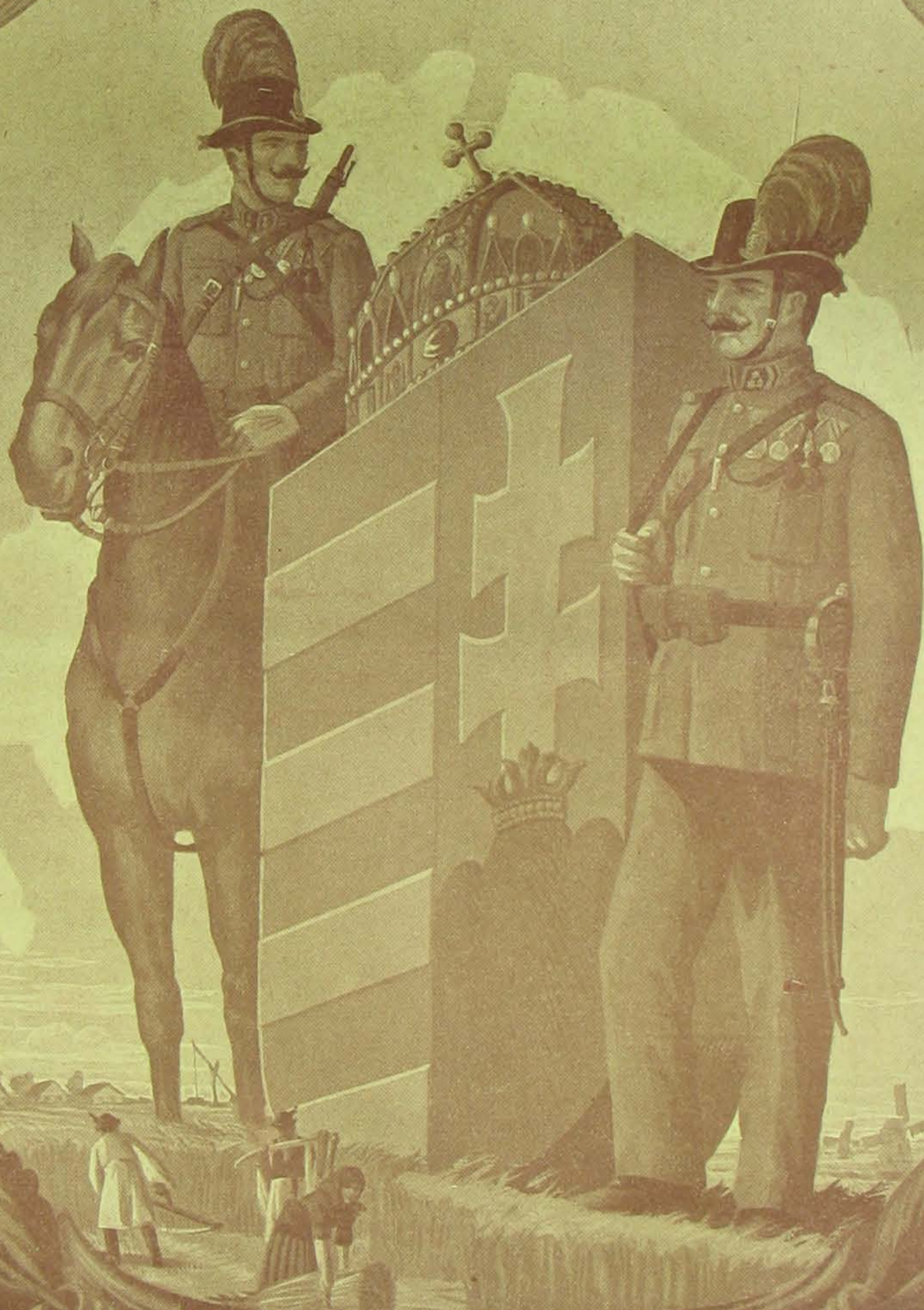


XIX. ÉVFOLYAM
30. SZÁM.

BUDAPEST 1929
OKTÓBER 20.

CSENDŐRSÉGI LAPOK



FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Csendőr a szépirodalomban.

A szépirodalom művelőinek ugyancsak meggyült a bajuk mostanában az emberek túlzott érzékenységével. Ha írnak valakiről, az a baj, ha meg nem írnak, akkor ez a neheztelés oka. A nyilvános szereplést szívesen vállalják ma az emberek, de csak akkor, ha csupa szépet és jót írnak róluk. Mihelyt aztán az irodalom tükrében nem túlságosan hizelgő színekkel festegetve látják magukat, oda a barátság. Ma egy testület, holnap valamilyen szervezet, majd meg az egyik foglalkozási ág szisszen fel, mert a szépirodalom valamelyik művelője nem ruházta fel őket csupa emberfeletti és angyali tulajdonságokkal. A tréfát csak a mások rovására értik az emberek, de ami igazán baj: a maguk rovására nem tűrik még az igazságot sem.

Senki se mondhatja ezek után, hogy mi a szépirodalom művelőinek a nehéz helyzetét meg nem értjük. Mi, csendőrök, igazán nem szeretjük a hazugságokat, az életből sem a hazug külszint látjuk, nekünk verejtékező, bukdácsoló, húsból-vérből való, csupaerény és csupabűn emberekkel van dolgunk, mi tehát az irodalom tükrében, már a hivatásunkadta érzékből is, a valóságos életet keressük.

Ha pedig ezek után mi is beállunk az elégedetlenkedők sorába, akkor nem lehet kétség aziránt, hogy a panaszkodásra tényleg van is okunk. A csendőr alakját a magyar irodalomban csak nagyon ritkán látjuk egy-egy pillanatra, valami kisebb epizód széteső mellékszerepében felbukkanni. Ez a csendőr következetesen valami valószínűtlen, brutálisan durva, a régmúlt időkől ittfeljtett torzalak, aki egyebet se tud, mint káromkodni, pofozni és bicskázó legényeket hajszolva a sipján füttyürészni. Ezek a kakastoll árnyékába húzódó irodalmi vadalakok szörnyű dolgokat beszélnek és cselekszenek össze abban a pár pillanatban is, amíg az író élni és mozogni hagyja őket. Olyan nyersegek, annyira tudatlanok és olyan irgalom nélkül szívtelenek, hogy mi magunk is megijedünk tőlük.

Ne csodálkozzék hát senki, ha mi is elégedetlenkedünk. Hogy a tanyák és falvak életét rajzolgató szépirodalomból a magyar csendőr teljesen elsikkadt, az ellen mi soha szót nem emeltünk, mert hiszen ennek az a színezete lehetett volna, hogy mi témának ajánlkozunk. A reklám és magasztalás pedig nekünk a legkevésbé se kenyerünk, téma tehát mi nem óhajtunk lenni. De ha már bennünket is beállítanak egy-egy pillanatra az irodalmi tükörbe, ne faragjanak belőlünk ijesztő vagy bárgyú figurákat. Es ha már idáig jutottunk a kérdésben, nem hallgathatjuk el azt sem, hogy a magyar csendőrnek a magyar falvak és tanyák

életében meglehetősen komoly és nagyon is sokféle ágazó szerepe van, ennek bizony komoly nyoma lehetne a falu szépirodalmában is.

Mi ötven esztendővel ezelőtt eresztettünk gyökeret a magyar földre, ennek az ötven évnek minden gondjából a föld népével együtt viseltük, a magyar földhöz, a föld népének az életéhez nekünk verejtékkel, sok szívvel és nevelő munkával szerzett jussunk van. A mi járőreink a legtávolabbi tanyákra és legelhagyottabb karámokhoz is eljutottak az év minden szakában, elvitték oda az érdeklődésüket, a tanácsaikat, szemük előtt bontakozott ki sok-sok ezer emberi tragédia, probléma s ezeknek a megoldásában a járőrök nemcsak a csendőrmivoltukat, de az érző emberi szívüket is odaadták a tanyák népének. A tanyanép fájdalmát a jó Istenen kívül számtalanszor csak a csendőr látta, értette meg és segített rajta úgy, ahogy tudott. A magyar csendőr élete, sorsa összeforrott a föld népének életével, sorsával, a föld népének az irodalmi rajzából tehát a csendőrnek voltaképpen nem volna szabad hiányoznia.

Igaz, hogy zárkózott testület vagyunk, de a laktanyaéletünk s a szolgálati technikánk nem is érdekelhet senkit. Azt pedig, hogy a magyar föld népéhez bennünket milyen kapcsolatok fűznek, mi ott a mi szerepünk és életünk, azt ismernie kell annak, aki a falu és tanya életét ismeri. A szépirodalom mesterei tulajdonképpen az ember- és életismeretnek mesterei, nekik igazán nem lehet probléma az, hogy a falu életében a csendőrt megfigyeljék és — jól figyeljék meg, ha már egyáltalában felviszik az irodalom színpadára. A városi ember bizalmatlanul falhoz lapul, ha néha napján egy csendőr járort lát maga mellett elhaladni s bár a respektus üdvös és szükséges valami, ez már több annál: ez idegenkedő rettegés. Erre pedig semmi szükség, de ezt nem is érdemeljük meg, mert szív, lélek és emberi érzés a kemény lépteink mellett is van bennünk bőségesen.

A falvak és tanyák népe ismer bennünket, a városi lakosság azonban, amelyik már helyzeti előnyénél fogva is, de főleg kulturáltabb mivolta miatt, az irányadó közvéleményt képviseli, csak az irodalomban fel-felbukkanó csendőrből képzelheti el a valóságos csendőrt, attól pedig — ahogyan eddig látta — csak a háta borsózik. Nekünk sok verejtékünk és ennek a szerencsétlen országnak az érdekében teljesített sok áldozatos szolgálatunk csorbul az értékében, ha a szépirodalom csendőralakjai elidegenítik, valósággal elrettentik tőlünk a városok lakosságát. Mi nem vágyunk passzív irodalmi szereplésre, de talán általános nemzeti szempontból mégsem kívánatos, hogy az ország egyik legnagyobb és legmagyarabb testületéről ilyen döbbenetesen primitív és ferde fogalmak éljenek a városokban.

Ugy érezzük, hogy a magyar szépirodalom művelőinek velünk szemben adósságaik vannak. Sőt, jót tenni valóik is.

Bűnöző-furfangok.

Irta: **POSSZERT JAKAB** százados.

Ebben a cikkemben azokat a furfangokat ismertetem, amelyekkel a bűnözők abból a célból élnek, hogy magukat a cselekményük végrehajtása idejére felismerhetetlenné tegyék, illetőleg, hogy körözésük esetén személyazonosságuk megállapítását megnehezítsék.

Leggyakoribb, hogy a bűnözők *külsejüket* változtatják meg. Itt feltűnő, hogy a kezdő bűnöző inkább a bűncselekmény elkövetése után változtatja meg külsejét, míg a szokásos bűnöző ezt előzőleg teszi és a bűncselekményt ily megváltoztatott külsővel hajtja végre.

Az első tehát megváltoztatott külsővel, az utóbbi pedig a valódi külsejével igyekszik a felfedeztetéstől menekülni. Az utóbbi előnyben is van, mert az előbbit, ha figyelik, illetve igazoltatás alá kerül, már külsejének megváltoztatása is gyanússá teszi.

Pl. Valaki nagyobb csalást követ el bajusz nélkül, kopaszra nyírott fejjel, ellenben szakállasan és parókában menekül. Ezt egyrészt könnyen felismerik, másrészt a szakállt és parókát előbb-utóbb leveti, mert annak hosszabb időn át való viselése kényelmetlen. Ha pedig leveti, úgy azt a külsejét mutatja, amelyben a cselekményt elkövette s amilyennek a körözés leírja. Az ellenkező eljárás a bűnöző szempontjából sokkal előnyösebb: pl. Nagy Péter szakállasan és vörös parókában csalást követ el. A tett elkövetése után a szakállt és parókát eldobja és valódi külsejében jelenik meg. A körözés pedig szakállas és vöröshajú emberről szól. Ezekre a körülményekre figyelemmel kell lenni a körözött egyének üldözésénél s mindannál, ami feltűnő

ismertetőjelként szerepel, gondolni kell arra, nem szándékos elváltoztatással állunk-e szemben (szemüveg viselése, szakáll stb.).

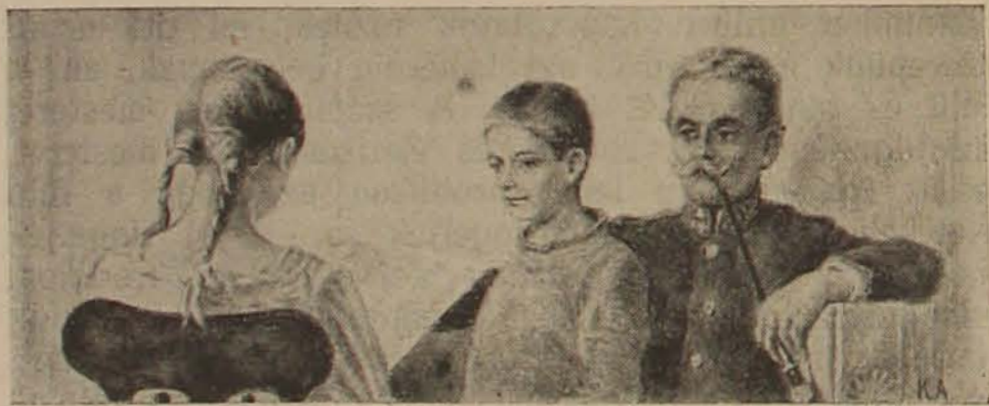
A bűnözők megváltoztatják járásukat, testtartásukat, szokásaikat, öltözetüket, testmagasságukat is. Egy büntettes nagy összeget csalt ki hamis váltóval egy banktól s bár a pénztáros a legpontosabb személyleírást adta a tettesről, annak egyetlen adata sem egyezett a tettes valódi személyleírásával, a körözése és felismerése tehát rendkívül nehéz volt. Szakáll, szemüveg, hajzat, ruha, hang, testtartás és testmagasság: mind hamisított volt. Különösen érdekes, hogy a pénztáros szerint kis ember volt a tettes, pedig a valóságban az magas termetű volt. Hosszú kabátban jött, erősen behajlitott térdekkel járt, amit a pénztáros az ablakból meg sem figyelhetett.

Feltűnő testhibákat is gyakran utánoznak a bűnözők, így sántaságot, merev kart, nyomorék kezét, karhiányt, ezek az alsajátosságok gyakori okai a bűnözők menekülésének.

Ugyanígy vagyunk az anyajegyves, szemölcsös egyékekkel. Egy hirhedt vasuti zsebtolvaj asztalos enyv és egy bördarabka segítségével egy nagy anyajegyvet csinált magának az arcán, melyet egy nagyobb összegű zsebtolvajlás után arcáról levett, de mindenki csak »a nagy anyajegyű egyént« kereste.

Egy csalónak az arcán feltűnő szemölcs volt, a körözésben vastag betűkkel volt feltüntetve ez a sajátossága s amikor a tettes erről értesült, borotvával levágta a szemölcsöt és szemüveget hordott.

Az orvosi tudomány ma e tekintetben igen fejlett, így bizonyos kozmetikai változtatásokat könnyen el lehet érni, pl. egy nemzetközi csalónak feltűnő és rendellenes az orra, azt műtét útján megváltoztathatja, az



Nem délibáb.

*Nem délibáb az én hitem,
Nem vált vízzé a szittyavér;
Nem is marad ez ennyiben,
Mert jönni jog kutyára dér.
Ma, vagy holnap, majd elvállik,
Mind elmegyünk, mind egy szálig
S meg sem állunk Kolozsvárig!*

*Elég volt már a sok könnyből,
Nem segít a sírás-rívás,
Ököl kell most, kemény ököl,
A két karunk; nem segít más.
Ősi jussunk elorozták,
Lássák, hogy nem bitang jószág;
Legyen egész Magyarország!*

Barényi Ferenc.

A kápolna szellemei.

Irta: **Dr. DOBOLYI LAJOS** százados.

— Testvér! hallottad-e, — azt beszélik, hogy a szörösnakon már napok óta tódulnak be a román csapatok? Hallottad-e, hogy Tölgyesben, Békásban az oláhok nemzeti vésletükben, román zászlókkal, örömujjongva fogadták a románokat? Azt beszélik, hogy a Marosig fognak előrejönni, mert így akarja az ántánt.

— Sajnos, hallottam mindezeket, Testvérem, — szól Gergely János főhadnagy Márton István hadnagyhoz. — De még sok minden mást is hallottam! Tegnap találkoztam Kenéz János oláh pappal, volt iskolatársammal, aki most Juon Chinesu névre hallgat s ő azt beszélte, hogy itt Marosvásárhelyen rövidesen meg fog változni minden. A románok nem ideiglenes megszállás céljából jönnek be, hanem birtokukba veszik Erdélyt. Románul nevezik el a városokat, utcákat, román nyelvet vezetnek be a hivatalokba, kereskedelembe, — román cégtáblák díszítik majd az üzleteket, román ünnepeket fognak ünnepelni a magyarok s még sok mindent mondott volna, ha türelmemet veszítve, két hatalmas pofonnal a földre nem terítettem volna. Tudod Testvér, én elintéztem Chinesu urat, de az a sok zagyva beszéd, amit elmondott, — szeget ütött a fejembe s azóta csak azon gondolkodom, miként lehetséges az, hogy egy oláh pap, aki magyar. Testvérem, micsoda gúnyos játéka ez a sorsnak, zett és mint szegény fiú — magyar emberek ingyen kanyerét ette, magyar ösztöndíjjal tanult, — hogy ez az oláh pap ösztönösen gyűlöljön mindent, ami nekünk szent és magyar. Testvérem, micsoda gúnyos játéka ez a sorsnak hogy ellenségeinket saját testünkön melenggettük és erősítettük.

orvos a páciensről nem kérdez, a csaló pedig jól fizet a műtétért.

Az arcszín megváltoztatása is gyakori kenőccsel, festékekkel.

Igen könnyű szerrel tudnak ma egy barna, tisztátalan, májfoltos arcból szép, fehér, vagy tetszés szerinti színű arcot alakítani. Jódinktúrával is lehet tartós barnítást elérni.

Feltűnő sápadtság előidézése is gyakori, összekötve lassú, beteges járással s ha a nyakba még egy hatalmas sál is kerül, meg köhög is a büntettes, akkor ugyan csak nehéz a felismerés. Különösen ügyesek e téren az asszonyok.

Természetesen a hajfestés sem ismeretlen a bűnözők előtt.

Különösen könnyű a menekülő tettes helyzete, ha körözési adatairól maga is tudomást szerez. Ez pedig nem probléma számára, hisz fontos esetekben a napilapok is közlik azokat.

Fontos tehát körözött, elfogandó stb. egyének utáni nyomozás esetén főleg azokat a különös ismertetőjeleket, adatokat megjegyezni, amelyek meg nem változtathatók; sajnos, ilyen nincs sok. Ilyenek pl.: a feltűnő kis alak, a szem színe, duzzadt ajkak, előreálló alsó-, felsőajak, szétálló fülek, fogak hiányai stb. De még ezek az utóbbi sajátosságok sem teljesen megváltoztathatatlanok. Legyünk figyelemmel a változtatások különféle lehetőségeire s hogy mi módon jöhettek azok létre. Alkossunk magunknak mindenkor képet arról, hogy megváltoztatott külsővel hogyan nézhet ki a tettes? Igaz, hogy ilyen megfigyelésekre nem mindig van elég idő, de ha van, úgy használjuk fel az időt s keressünk alkalmat az alapos megfigyelésre a bűnöző környezete

útján, esetleg személyes, feltűnés nélküli érintkezés révén, ami ugyancsak eredményre vezethet.

Az álkülsőnek felismerése már könnyebb, ha az illető őrizetben van, ellenben az ilyen egyén feltalálása nehezebb. A gyakorlat s a jó szem, éles megfigyelés azonban itt is meghozza az eredményt.

A személyleírás adatainál legyünk figyelemmel ezekre a körülményekre, különös gondot fordítsunk a meg nem változtatható ismertető jelekre, mert a meg nem változtatható ismertető jelek a személyazonosság legértékesebb támaszai. Ilyenek: a méret, alak, szín, különleges sajátosság, pl. fejalak (gömbölyű, kocka, téglal, tojásdad, felfelé vagy lefelé keskenyedő, alacsony vagy magas koponya stb.), a homloknál: lejtős, meredek, előrehajló, előreugró stb., különleges sajátosság (kettős áll, gödröcske az állon, vagy arcon stb.).

A személyazonosság elrejtésének másik módja:

a hamis név használata.

A *hamis név* használata mindig gyanús, mert csupa passzióból vagy jelentéktelenebb rejtegetnivalók miatt aligha bújnak valaki hamis név mögé. Az ok, amiért valaki hamis nevet használ, a legtöbb esetben az, hogy az illető szökött fegyenc, vagy körözött egyén, avagy előkelő név felvételével használja s csalja meg előkelő embertársait. Utóbbi a szélhámos. Az álnevet használó ember valódi nevét természetesen nem lehet túlkönnyen felfedezni, de ha fáradságot nem sajnálunk, ki lehet puhatolni a valódi nevet is. Célszerű az igazoltatás során a következőket figyelembe venni:

1. Van-e az igazoltak valamelyes igazolványa? Ha igen, egészben vagy részben nem hamis-e az. Előfordult az is, hogy a tettes a megölt egyén okmányjaival igazolta magát.

Márton István hadnagy tágra nyílt szemekkel, szótlanul hallgatta bajtársa kifakadásait és amikor Gergely főhadnagy belefáradt a rettenetes dolgok felsorolásába, — csendesen csak annyit mondott:

— Testvér! talán csak nem válik valóra szörnyű sejtésünk, talán megőriz bennünket a magyarok Istene, de — emelte fel szavát, ha mégis úgy adná az Isten, hogy a mi drága, szép székely fővárosunk is román kézre kerüljön, akkor pusztuljunk el mi is, — akkor igya fel vérünket ez a drága anyaföld s elszálló lelkünk maradjon itt, a mi székely testvéreink között, hogy bátorítsa, erősítse és védje őket...

— Ugy legyen, mint mondod, István! — ölelte át bajtársát Gergely főhadnagy.

Teltek-múltak a napok, minden nap új híreket, új szenvedéseket hozott. A románok tényleg mindig beljebb és beljebb jöttek Erdélybe és útjukban nem tartotta fel őket senki. A székely nép pedig mintegy megbabonázva, magára maradván, tanácstalanul állott az eseményekkel szemben. Ebben a rettenetes időben nem akadt székely vezér, aki utat mutatva, szembezállt volna a veszéllyel.

És közben egyre csak jöttek a hírek a Székelyföldről, — jöttek a hírek, melyek igazolták Chinesu oláh pap jóvencélését. Jöttek a székely jajok és sóhajok, a bebörtönözések hírei, a korbács csattogása, gyilkosságok, a székelyek eltiporása, üldözése, — megalázása.

De még ezekre a hírekre sem nyíltak fel a szemek. Még várt, remélt mindenki. Békét, megnyugvást szavaltak az emberek.

Gergely főhadnagy és Márton hadnagy pedig sorra járták barátait és volt alárendeltjeiket. Tűzelték, lelkesítették és költögették az alvó székely lelkeket, de eredményt elérni sehogyan tudtak. Mindeniütt süket fülekre találtak, mindenki azt hajtogatta, hogy a megszállás csak ideigle-

nes, — a fő a rend és a nyugalom s akkor el fog vonulni hamarosan fejünk felül a zivatar. Nem szabad fegyveres ellenállásra gondolni, a fegyverek ideje lejárt a világháborúban. Most már beköszönt nemsokára reánk a várva-várt béke!...

Ezek ellen a holdkörös szavak ellen hiábavaló volt minden, de hiábavalók voltak a menekültek panasza, jajai és könnyei is.

A két jóbarát kétségbeesetten látta a bűnös közönyt. S úgy gondolkodtak, ha most már nem is képesek alétságukból felrázni véreiket, mégis példát adnak nekik és életük árán mutatnak be engesztelő áldozatot a székely hadak Istenének.

Ebben a szent elhatározásban puskát véve vállukra, tölténnyel jól felszerelve, 1918 decemberének egyik ködös, hideg reggelén megindultak a város határa felé, honnan a románok bejövételét jelezték. A fenyvesekkel borított szentgyörgyi magaslatokon egészen a kápolnáig mentek, ahonnan jó kilátás nyílt az országútra.

Az utat jól ismerték a háború idejéből is, mert sokat gyakorlatoztak ezen a terepen. A szelíd, békés kis kápolna oltalma alatt sok veszélybe jutott járőr menekült meg az ellenségtől — gyakorlatozás közben. A kápolna hűvös árnyékából sok fohász szakadt fel a háborúba induló népfelkelők ajkáról, hogy az Isten vezérelje vissza őket szeretteik körébe és adjon dicsőséget, győzelmet fegyvereiknek.

A két elszánt tiszt lelke egész melegeivel, szíve lüktető ragaszkodásával csüggött a kis kápolnán s annak védelmére bizták megtépett, veszendő székely életüket.

Rövidesen arra lettek figyelmesek, hogy az országúton egy század román katona menetel a város felé.

A hűvös reggeli szél nyomán a nap éppen felbukkant az ég peremén, amikor gyors tüzelésüket megindították a

Ha csak hamisított az igazolvány (név, kor, foglalkozás, személyleírás stb.), akkor a kiállító hatóságtól kell megtudni, hogy ki részére lett az igazolvány kiállítva? Az igazi tulajdonos sokszor ismeri is az igazolvány jogtalan használóját.

2. Igazoltatás során elsősorban a felmutatott személyi igazolvány összes adatait (alak, termet, kor, névírás, foglalkozás) kell részletesen felülbírálni.

Megtörtént, hogy a hamis nevet használót aláírásra szólították föl, az, csupa megszokásból, a valódi nevét írta le. A szokásos bűnözők rendszerint ellopják a károsult igazolványait is és azok segítségével el is zálogosítják a lopott tárgyakat.

3. Gyakori a név olyan megváltoztatása, amely az igazi névvel valami összefüggésben, vonatkozásban van, ami lélektani okokra vezethető vissza. A hamis nevet felvevő sokszor saját keresztnevét használja előnévül, vagy igazi nevét megfordítva, pl.: Maler — Relam, Bogár — Rágob, vagy a szülőfalu nevét némi kiegészítéssel: Csorna — Csornaki, vagy anyja nevét, törvénytelen apja nevét, vagy saját nevének bizonyos megváltoztatását. Ez nem más, mint ösztönszerű ragaszkodás a valóhoz, az eredetihez.

Hogyan történjék ilyen hamis nevet viselő egyén leleplezése, feltéve, hogy még ujjnyomatlapja nincs? Néha sok éven át ismételten követ el bűncselekményeket valaki, míg bíróság elé kerül s így csak akkor jut be az ujjnyomat-nyilvántartásba.

Az eljárás ily egyénnel szemben a következő:

a) az ujjnyomatlapot és fényképet az orsz. bűnügyi nyilvántartó hivatalhoz kell felküldeni Budapestre.

b) mondassuk el vele élettörténetét, a sok hazug és kalandos mesében mindig akadnak oly részletek is,

románok ellen. A meglepett román század fejvesztve kapkodott és szertefutva menekült; ők ketten pedig csak tüzeltek tovább. Hullott a román, de aztán megszólaltak a románok fegyverei is. Észrevették a két magyar tisztet, golyózaport zúdítottak ellenük, de elhallgattatni nem tudták őket.

Bekerítő mozdulatokat téve, körülfogták őket, a gyűrűt mind szűkebbre szorították, majd megrohanták a kápolnát... A két magyar tisztet azonban sem élve, sem halva sehol se találták. Tüvé tették utánuk az egész környéket s amikor csak nem akadtak a nyomukra, keresztet hányva, babonás féltellemmel osontak el a kápolna környékéről. Azt suttozták egymás között, hogy nem is a magyar tisztek lövöldöztek reájuk, hanem a rossz szellemek.

A reggeli nagy lövöldözést sokan hallották Vásárhelyen és azt is megtudták, hogy a szentgyörgyi kápolnánál lövöldöztek a románokra.

Azt azonban soha senki se tudta meg, hogy kik voltak a támadók, hová lettek, mi történt velük... Talán golyóval a testükben üldözött vadak módjára vették be magukat az erdők sűrűjébe, talán ott érte őket a halál, vagy talán ma is várják valahol a riadót...

A románok közt szájról-szájra járt a hír, hogy a kápolnánál a szellemek lövöldöztek reájuk. A hír eljutott a székelyekhez is és azóta a székelyek hite az, hogy a kápolna szellemei nem nyugszanak bele az ősi székelyföld rabságába...

Vásárhely székely népe azóta megtanulta tisztelni, szeretni a fegyvert, amit olyan könnyelműen eldobott magától. Most már nincsen fegyvere, de van éltető reménye, van hite, azzal várja, — egyre várja a magyar testvéreket, várja a felszabadulást, várja, hogy ismét fegyvert foghasson s lerázhassa magáról a rabságot.

A kápolna tájáról gyakran hallanak lövöldözést és másnap hittel, szemükben szent lánggal suttozzák: Testvérek, nemsokára jönnek a véreink!

amelyek alkalmasak lesznek az álnevet használó kilétének megállapítására, mert előadásában nem lehet mindig elég óvatos, néha a valót is beleszövi a mesébe.

Célszerű az előadást jegyezni s az illetékes csendőrséghez vagy rendőrséghez az álnév használatának gyanújában lévő egyén fényképét, személyleírását elküldeni, hol annak az alapján sokszor felismerik. Mindig gyanús, ha valaki azt meséli: »hajón, cigányoknál stb. született, szüleit nem ismeri, illetősége nincs, külföldön járt sokat stb.«.

c) Könnyű az eljárás, ha feleleveníti, hol volt hosszabb ideig letelepedve, hova illetékes stb.

d) Fontosak bizonyos testi fogyatkozások is, amelyeket oly egyéneken észlelhetünk, kik bizonyos iparágat üznek, így pl. a mázolóknak daganat (börkeményedés) van az ujján az ecset tartásától, a cipésznek a térd felett a lábszijtól, a lovasnak a térd belső részén a nyeregszorítástól, az írással és rajzolással sokat foglalkozónak a jobb kezének középső ujján a toll- és írótartástól vannak elváltozásai, a varrónő balkezének mutatoujja pedig össze van szurkálva.

e) A beszédjellegzetesség, a tájszólás is áruló lehet, ugyancsak árulók lehetnek az ismertető jelek (tetoválás, körülmetéltség, betűjelzés a testen stb.).

Ennek igazolására felhozok egy megtörtént esetet:

Egy fürdőhelyen »A« feltűnően költekezett, kártyázott stb. Az idegen fellépése elegáns volt, külföldi »báronak« nevezte magát, mégis gyanút keltett főleg a pazarlása, aminek folytán igazolásra szólították fel, amit az önérzetesen visszautasított azzal, hogy ily előkelő egyén nem hord magával iratokat. A járőr őrizetbe vétel helyett csak tovább figyelte az »előkelő« idegent. Közben a járőr megtudta, hogy a »báro« elutazását a szállóban bejelentette, ezért az utolsó 24 órában mégis őrizetbe vette. A báró most sem tudta igazolni magát. Rokonainak a nevét hangoztatta, azoknak a lakóhelyéről azonban nem nyilatkozott, de tiltakozott is az ellen, hogy rokonaihoz olyan táviratot küldjenek, amely sértő lenne az egész családra. Inkább őrizetben maradjon azzal mentegetődzött, hogy majd akad valaki, aki őt igazolni fogja. A »báro« előadása során családfájának történetét, címerét, stb., zavarosan írta le, így a gyanú csak erősödött.

Az igénybe vett nyelvszakértő véleménye szerint a »báro« nyelvezete, beszédének jellege Hamburg vidékére emlékeztet. Erre a báró fényképét, személyleírását azonnal megküldték a hamburgi rendőrkapitányságnak s kiderült, hogy az előkelő idegen szélhámos, aki embert is ölt és különféle csalásokat követett el s körözés alatt áll.

Kit nevezünk tehát szélhámosnak? Azon egyént pl., aki jóhangzású nevet vesz fel, magasabb származást színlel, hogy ezen álarc leple alatt előkelő s jómódú egyének körébe jusson, azok bizalmát megnyerje, hogy azután különféle csalásokat, váltóhamisításokat, sikasztásokat, lopásokat, házassági szédelgéseket stb. követhessen el. Ilyen szélhámosok rendszerint igen ügyes, jóeszű, nagy lélekjelenléttel bíró s biztos fellépésű egyének, akik gaztetteik végrehajtására embertársaik jóhiszeműségét használják fel.

Gyakori szélhámoságok:

a) Lakására, rendszerint szállodai szobájába rendel nagyobb értékű ékszereket stb., ahol átveszi a kiválasztásra, illetőleg megtekintésre hozott értékeket, majd azon kifogással, hogy felesége a szomszéd szobában fekszik, annak átviszi az értékeket, hogy az a vételügyben dönthessen. A szélhámos a másik szoba

ajtaján keresztül távozik s magával viszi a vételre felkinált ékszereket is.

b) A szélhámos értékeket (föld, ház) vesz hitelbe, azokat utólag készpénzért eladja, vagy nagyobb összeget vesz fel azokra, aztán eltűnik.

c) Előkelő hölgyeknek udvarol, kiktől pénzt csal ki stb., házasságot ígér, sőt házasságot köt s az anyagi előny letarolása után eltűnik.

A csendőr helyzete az ilyen emberekkel szemben különösen akkor nehéz, mikor még nem szerzett ellenük elegendő bizonyítékot; annak a hibának elkövetésétől kell ugyanis tartania, hogy esetleg becsületes embert hurcol meg. A legbiztosabb és egyedüli mód ezen emberek leleplezésére a valótlannak, a hamisnak szemeltartása, mely akármilyen alakban, de biztosan s néha rövid idő alatt felszínre kerül s elárulhatja magát a beszédben, a viselkedésben, tagadásban, ellentmondásban és hazugságban.

A gonosztevők egymást tájékoztató leggyakoribb jelei:

Ha a csendőrnek a tolvajjelekről csak általános fogalma van is, sok oly támpontot szerezhethet magának, amely egy esetleges közbiztonsági zavar felderítésére vezethet, avagy oly cselekménynek jöhet a nyitjára, amely előtte különben megmagyarázhatatlan lett volna.

Általában közismertek:

- a) az írott vagy rajzolt jelek,
- b) a néma beszéd s a láthatatlan írás,
- c) az ismertetőjelek,
- d) hang által közvetített jelek.

ad. a) Ezek eredete a régi rablóvilágba vezethető vissza s arra szolgáltak, hogy megjelöljék azt a házat, melyet ki fognak rabolni. Igen egyszerű jelek, rajzok voltak ezek.

A mai bűnözőknek is vannak ily jelei, de ezek már nem a büntetettre való felhívást célozzák, hanem legtöbbször csak azt jelzik, hogy az illető ott megfordult, merre ment s mikor jön újból oda vissza (temető, hullaház, útkeresztezés).

ad. b) A siketnémák »abc«-jét használják fel a bűnözők a titkos érintkezés céljaira és pedig nemzetközi arányokban. A másik mód az, hogy az egyik bűnöző ujjával a levegőben villámgyorsan ír valamit, amit cinkostársa nagyon jól megért. Ide tartozik a láthatatlan tintával való írás is.

ad. c) Ezek is nemzetközi jelek; arra szolgálnak, hogy ha bárhol is találkozik két büntetett, az első pillanatra felismerjék egymást s tudják, hogy nincs mit tartaniok egymástól, sőt egymásnak még segítségére is lesznek. Főleg tömegben, vasuti kocsi-ban működő tolvajok, zsebmeteszők, hamis játékosok szoktak ily jeleket használni.

Ilyen jelek:

1. Egyik szem becsukása és a másik szemmel az orr felé bandzsítás. Aki ezt viszonozza, az cinkostárs.

2. Külföldi bűnözőt mindig egy hazai kísér, ki külföldi jelekkel tájékoztatja, ilyenek: Gyufaszál hegyezés: nyomozó érkezését jelzi. Pohár kiívása s fordított letévése: menjünk, veszedelmes a helyzet. Közép- és gyűrűs ujj közötti szög mutatása: nyomozó van itt. Zsebóra lóbálgatása: a kiszemelt áldozatnak sok pénze van. Egy gyufaszál eltörése: a kiszemeltnek nincs pénze. Kést és villát a tányéron keresztbe tenni: elővigyázat! A jobb kisujj körmének harapása: a kiszemeltnek nincs pénze.

A felismerést szolgálja a mutató- és hüvelykujj kissé begörbített tartása.

ad. d) Ezek hívó- s figyelmeztetőjelek, rendszerint állati hangok (kakas kukorékolása, béka kuruttyolása, bagoly hangja, kutya ugatása), melyek nem tűnnek fel a lakosságnak. Különösen a tolvaj őrtállója használja ezen jeleket. Ezek ismerete s figyelése sokszor meglepetés számba menő fogásokat eredményezhet. Ilyen jel pld. menekülési figyelmeztetőjel: éles fütty, hangos taps, csettentés a nyelvvel, erős köhögés, tüsszentés vagy kiáltás: Jóska, gyere már, Kata nyissa ki, jóéjt, esetleg egy vészjel, amely azt jelenti, hogy mindennek vége s már csak azonnali szökésben van menekülés. Ilyen jel lehet: tűzkiáltás, vagy egy riasztó lövés, vagy egy más — előre megállapodott — szó, jel.

Hogyan jut ki a ruha és lábbeli az örsökre.

Folyó évi július hó 1-én érte el a m. kir. csendőrség felszerelési anyagraktára fennállásának 25. évfordulóját. A negyedszázados évforduló alkalmát felhasználom arra, hogy bajtársaink előtt testületünk ezen fontos szervének célját és működését vázlatosan ismertessem, bizonyára érdekelni fog mindenkit.

Az anyagraktár megszervezője és első parancsnoka néhai *Nemesszeghy László* főszámtanácsos volt, *Nemesszeghy László* csendőrezredes, a belügyminisztérium VI. c. osztálya vezetőhelyettesének édesatyja. Az ő nagy szaktudásának és körültekintő éleslátásának köszönhető, hogy az anyagraktár 25 év óta kifogástalanul, zökkenés nélkül végzi tudást, gondot, fáradságot igénylő, nem könnyű munkáját. Az ő jól megalapozott, kitünően kiépített nyomdokain halad az anyagraktár ma is, természetesen lépést tartva a napról-napra fejlődő technikával. — *Nemesszeghy* főszámtanácsos bejárta annak idején a külföldet s az ott szerzett tapasztalatait teljes mértékben értékesítette az anyagraktár javára. Az ő kezdeményezésére nyert az anyagraktár az akkori ismeretekhez és a technika akkori állapotához viszonyítva — teljesen korszerű felszerelést.

De mit kell itt beszélni megszervezésről, megalapozásról, a technika fejlődéséről, korszerű felszerelésről, meg egyebekről? Az anyagraktár egy raktár, ahová beszállítják a kész ruházatot és felszerelést, ahonnan mindezt az örsökre továbbítják és — nincs tovább! — Körülbelül ezt gondolhatja künn az örsön egyik-másik bajtársunk. Különösen az, akinek a: »testhez illő, átvettem« szavak alá akkor kell odairnia a nevét, amikor úgy találja, hogy a zubbonya derékban lehetett volna kissé feszesebb is és a nadrágja kissé jobban »harangozhatna«.

Nem is igen csodálni való, ha bajtársaink az anyagraktárt ugyanúgy képzelik el, mint a gazdasági hivatalok raktárát. A »raktár« szó nem is mond, nem is jelent semmi egyebet, mint egy vagy több, naftalin és bagariaszagú zugból álló helyiséget, ahová szépen simán, szinte kénytelenkedve kerül be a tollas kalaptól a jóvágású fényes csizmáig a csendőr »ancugja«, hogy azután megint csak megcsinálja ugyanazt az utat visszafelé, — a toll ázottan, foszlottan, a csizma felkunkorodott orral, hatalmasan kitaposott dudorodásokkal.

A tizenhárom aradi vértanú közül a legidősebb volt *Aulich* (56 éves), azután *Török* (53 éves), *Lahner* (53 éves), *Schweidel* (52 éves), *Kiss* (48 éves), *Desewffy* (46 éves), *Nagy Sándor* (45 éves), *Damjanich* (44 éves), *Vécsey* (41 éves), *Knerich* (40 éves), *Pöhltenberg* (35 éves), *Lázár* (33 éves) és *Leiningen* (30 éves).

(Igazán nem tartozik ide, de azért megemlítem, hogy én annak a mondásnak: »Olyan buta, mint a csizmám talpa« az eredetére, értelmére voltaképpen akkor jöttem rá, amikor egyszer a s...-i gazdasági hivatal raktárában együtt láttam egy csomóban vagy 24 pár ilyen felkunkorodott orrú csizmát. Minél szánalmasabb állapotban, minél jobban kivörösödve esőtől, sártól, minél nagyobb lyukakkal, annál erősebben kunkorodtak az orrok felfelé. Emberi ész, elgondolás és szokás szerint, pont az ellenkezőjének kellene történnie, — az orroknak lefelé kunkorodniuk, hogy olyan hitvány, lenézett, ócska bocskorok lettek. — Lám, az ember az helyesen csinálja. Mindig akkor hordja fenn az orrát, amikor — oka van rá. Ezért buta — a csizma.)

A »raktár« elnevezés valóban nem helyes. Az anyagraktár egy műszaki hivatal, melynek több fontos feladata mellett csak másodrangú szerepet játszik az »elraktározás«.

Nézzük hát, mik ezek a feladatok?

Járjuk végig azt az utat, amelyet a posztó, a fehérnemű, zabla, heveder, járőrvetők jelvény, meg a csizma megtesznek, amíg megérkeznek az örsre s némán így szólnak a csendőrhöz: »Itt vagyunk, — a tied vagyunk, — végy át szeretettel, — testhez állók vagyunk, — amiben jogod van ugyan kételkedni, nem lesz ajánlatos azonban örsparancsnokodat soká vártni, aki, amint látod, bemártott hegyű tollal vár az ív mellett, hol a szavak alatt: »Testhez álló, átvettem«, — már csak a te aláírásod hiányzik!«

No, de hagyjuk a tréfát, a téma különben sem olyan, hogy tág teret nyújtana humoros sziporkázásokra. Amit fen-

tebb írtam, azt annak tollával írom, aki szolgálati ideje alatt elég gyakran meggyőződött arról, hogy a csendőr nincs mindig megelégedve azzal, amit a tömegellátás útján kap s aki itt-ott magában annakidején talán igazat is adott a csendőrnek. Amiket pedig alább leírok, az beszámoló személyesen szerzett tapasztalatokról, amelyeknek során arra a megállapításra jutottam, hogy a csendőrnek a tömegellátás terén — eltekintve talán aprólékos elkerülhetetlen esetektől — panaszra oka nincs.

Az anyagraktár első feladata a szükségelt anyag beszerzése.

Hogyan történik ez?

Nyilvános versenytárgyalás útján.

A beszerzés alá kerülő cikkeket gyártó vagy azokat árusító cégektől lepecsételt borítékban érkeznek be az ajánlatok. Ezeket a lezárt ajánlatokat egy bizottság bontja fel az érdekelt ajánlattevők jelenlétében. A bizottság a belügyminisztérium, a kereskedelmi minisztérium, a budapesti csendőrkerületi parancsnokság és az anyagraktár kiküldöttjeiből áll. Az ajánlatokat a bizottság egy kijelölt tisztje ismerteti. Ennek a nyílt tárgyalásnak az a célja, hogy a jelenlévők, továbbá a szaksajtó az egységárákról tudomást szerezhessenek.

Az ajánlati egységárák ismertetése után zárt tárgyalás következik, amelyen a bizottság javaslatot dolgoz ki, hogy kinek kell a megrendelés tárgyát képező cikkeket odaitélni.

Az odaitétel felett végérvényesen a belügyminiszter úr dönt.



1. Nyilvános versenytárgyalás az anyagraktárnál.



2. A megrendelt posztóneműek beszállítása az anyagraktárhoz műszaki bevizsgálásra.

Megtörtént, az odaitélés, X. és Y. cégek megkapták a megrendelést.

Legfontosabb s egyszersmind legalaposabb vizsgálatot, ellenőrzést igénylő cikk természetesen a posztó. A cég megkapta tehát a rendelést és a gyárban elkészíti a kívánt posztót.

Amikor a közösen megállapított határidő lejárt, nagy teherautók dübörögnek a Böszörményi-úton végig, kellő igazoltatás után befordulnak a csendőrlaktanya udvarára és megállnak azon épület előtt, amelyben az anyagraktár van elhelyezve, pontosan azon hely előtt, amelyről a laktanyában megforduló laikus szemlélődő nem tudja megérteni, hogy miért hiányzik ott a lépcső. Egy nagy ajtó van ugyanis ott a falban, az ajtóból egy suta könyelv ugrik ki s az ember nem tudja megfejteni, hogy mire való az?

Egyszeriben világos lesz az egész, mikor a teherautó megáll. Most aztán tudja az ember, hogy ott nem a lépcső hiányzik, hanem az a kiugró kölap itt a vasuti rakodó szerepét tölti be.

A teherautó azonban még meg sem állt, amikor már az átvevő tiszt — ezidőszerint *Molnár Károly* g. százados — szobájába fürge léptekkel besiet egy úr, nagyot köszön: »Alázatos szolgálja vagyok, százados úr, — megjött a posztó, — prima, — így még sose sikerült.« Molnár százados erre valami olyasfélét mond: jó, jó, majd megnézzük, — s aztán kimennek mind a ketten.

Megkezdődik az átvétel.

Amint olvasóink a 2. képünkön láthatják, az anyagraktárnak munkaköpenyekbe bújt személyzete a végekbe gön-

gyölített posztót behordja az anyagraktár átvevő helyiségébe, hogy ott »műszaki bevizsgálás« alá vegyék.

A műszaki bevizsgálás abból áll, hogy megvizsgálják, vajjon a szövetek megfelelnek-e az előírt minőségi szakkövetelményeknek s az előírt külsőnek.

Legelőször jön a súly pontos megállapítása.

Minden egyes végből egy meghatározott méretű darabot vágnak ki és tesznek rá egy rendkívül érzékeny gyógyszer-tári mérlegre. Ha súly tekintetében a leszállított szövetnemű kifogás alá nem esik, akkor következik a laboratóriumi vizsgálat és pedig az alapanyag görcsövi (mikroszkópikus) vizsgálata 800-szoros nagyítással. A 3. képen láthatjuk Molnár g. századosot, amint ilyen görcsövi vizsgálatot végez.

Nagyon érdekes ebbe a mikroszkópba beletekinteni. A vékonyka cérnafonál a mikroszkóp alatt olyan, mint egy kövér selyemhernyó — itt nem lehet silány anyagot jó helyébe becsempészni, a mikroszkóp minden svindlit elárul... Az árút elkísérő úr, a gyár megbízottja megkönnyebbülten sóhajt fel, amikor végre Molnár g. százados fejét a mikroszkópról felemelkedni látja.

Ezzel azonban a vizsgálatnak még nincs vége. Amikor a vizsgálat megállapította, hogy a fonalak finomsága a követelményeknek megfelel, akkor jönnek a szintartóssági próbák, vegyi behatások reakcióinak tanulmányozása stb., stb. Mindmennyi dolgok, melyekről egy magunkfajta nem-szakembernek fogalma sincs s ha eme vizsgálatoknak alá kellene vetni portékáját a kiskereskedőnek, akkor bizony nem egy hamarosan becsukhatná a boltját.

Ha az olvasó az alapanyagok vizsgálatáról készült képet magyarázat nélkül látná, sokkal inkább lihetné, hogy valamilyen bűnügyi kísérleti laboratóriumot lát, semmint az anyagraktár egyik helyiségét, amelyben — amint a kép mutatja — Molnár g. százados és körülötte a három tiszthelyettes a szó szoros és valódi értelmében szörszálakat hasogatnak, azzal a különbséggel, hogy ez a szörszálhasogatás nem felesleges.

Ha a szövetnemű az alapanyagvizsgálatokon is átesett, akkor jön a »szakítási próba«.

A vizsgálat alá kerülő végből kivágott posztódarabka a képen látható két »vaspofa« közé van beszorítva, amelyek a befogott szövetdarab fonalaival villanyerővel addig húzzák szét és feszítik, amíg az bizonyos nyúlás után szét nem szakad. (4. kép.) A fehér hengeren lévő papíron, — mely egy acélrugó segítségével összekötöttesben van a szövetet befogó vaspofával, — áttétel útján egy kis írón lejegyzik azt a mozgást, amit a rugó és a vaspofák végeznek az alatt az idő alatt, míg a szövetdarabka el nem szakadt. Az írón által jegyzett görbéből, illetve ennek segítségével megszerkesztett háromszöget mutató ábrából (diagramm) a szakemberek megbízható következtetéseket vonnak le arra nézve, hogy rendes használat mellett meddig fog a posztó eltartani. Erősséget, tartósságot, anyagjóságot és a használat célját illetően megfelel-e azon minőségi követelményeknek, amelyeket a csendőrségi szövetekkel szemben az anyagraktár mint átvevő hivatal támaszt.

Szakítási kísérleteket természetesen nemcsak egy, hanem 15—20 végből is eszközölnék, továbbá nemcsak a hossz (lánc), hanem a szélességi (vetülék) irányból is, hogy mindkét

irányban kipróbálható legyen a bedolgozott fonalak teherbírása.

Mit mutat az 5. képünk? A szövet színének ráeső fényvel való egyirányú megvilágítása kirívóvá teszi az esetleges színbeli eltéréseket avagy pecséteket, az u. n. vakráncokat, avagy a csinozásnak (apretura) az előírással ellenkező kifogásolhatóságait. A szövet tulsó oldala pedig az átvilágítással az esetleges szövési hibákat avagy egyébként észre sem vehető kis lyukakat mutatja feltűnő módon. Az áthúzással egyidejűleg a szövet szélességét is ellenőrzik a »bevizsgáló« közegek. (Ha már kivizsgálás van a csendőrségnél, miért ne legyen »bevizsgálás« is. A rossz szavaknak is csak párósan szép az élet.)

A bevizsgálás alá vont szöveten — amint azt a kép mutatja — egy négyszög alakú rés látható, innen vágják ki a szakítási kísérlethez felhasznált szövetdarabkákat.

A szövetneműek »áthúzása« alkalmával megállapított kisebb, azonban a szövetek használhatóságát egyébként nem befolyásoló hibákért az átvevő bizottság 10 centimétert, esetleg többet is levon az eredeti hosszúságból. Emiatt, de a hevenyészett gyári mérések ellenőrzése céljából is elkerülhetetlenül szükséges, hogy a hibák levonása után mutatkozó tényleges, u. n. »valódi« hosszúság bizottságilag újra megállapíttassék, miután a szövetneműek árát a valódi hosszúság szerint egyenlítik ki. (7. kép.)

Az anyagraktári műszaki bevizsgálás megtörténte után a szöveteket nyomban kiadják szerződött vállalkozóknak, akik azután a bevizsgált és rendben talált, előírásos szövetekből az előírásnak megfelelő ruházatot elkészítik. Az anyagraktár-



3. A beszállított posztóneműek laboratóriumi megvizsgálása: az alapanyag-vizsgálatok.



4. Szövetneműek mesterséges elszakítása, Rejtő tanár módszerével, egyenletes villanyerőhajtásra berendezett szakítógépen.

nál a szöveteket csak kiadásukig, tehát csak átmenetileg tárolják. A 6. képünk mutatja ezt az ideiglenes tárolást.

Ezen a képünkön a létra alján áll Tóth József tiszt-helyettes, az anyagraktár legidősebb altisztje, ha róla nem emlékeznék meg, az anyagraktárról hozott ismertetés hiányos volna. Ugy hozzátartozik ő az anyagraktárhoz, akár a szakító gép, vagy a mikroszkóp, lévén ő a *delejes ember*.

Ez ugyan csak tréfás elnevezésnek látszik, de értesüléseim szerint a szállítók, illetve azok megbízottjai meg vannak róla győződve, hogy Tóth tiszt-helyettesnek a keze delejes. A hatalmas respektust keltő melléknevet a következőképpen nyerte:

Amikor a beszállított posztó vizsgálat alá kerül, természetesen nem lehet minden egyes véget, minden egyes métert külön megvizsgálni, mert ez egyszerűen időben és másként is lehetetlen, így hát a vizsgálat »stich-próbákra« szorítkozik. Tóth tiszt-helyettes az, aki ezeket a stich-próbákat végzi, ő emeli ki a végeket, amelyek beható vizsgálatra kerülnek. Történt egy alkalommal, hogy 60 vég szövetből (60 begöngyöltött csomó) 20-at megvizsgált és mind a 20 bizonyos tekintetben kifogás alá esett. Ily esetben az anyagraktár az árut nem fogadja el és visszaadja a szállítónak. Így történt most is. A szállító azonban makacsul hajtogatta, hogy a szövetnek okvetlenül jónak kell lennie, mert többszöri házi (gyári) vizsgálatot végzett a leszállított anyagon stb.

Mit csinálnak ilyenkor?

Fellebbezéshez hasonló formában megy ilyenkor a dolog tovább a technológiai intézethez, melynek feladata ily esetek-

ben az anyagot tüzetesen átvizsgálni és a döntést meghozni, hogy melyik félnek van igaza.

A technológiai vizsgálat eredménye után kapta Tóth tiszt-helyettes a »delejeskezü« elnevezést. A technológiai vizsgálat ugyanis megállapította, hogy 40 vég jó, 20 azonban hibás.

Tóth tiszt-helyettes tehát a 60 vég közül pontosan a 20 kifogásolható »delejezte« ki.

Tárolás tekintetében ugyanaz történik a többi tömegbeli és kincstári cikkel is, mint a szövettel. Bevizsgálás és leltározás után nyomban kiadják feldolgozás végett, állandó raktári készlet tehát az anyagraktárnál nincs.

A 8. képünk bepillantást enged annak a nagy műhelynek belsejébe, ahol a csendőrség ruházatának egy része készül.

Az elkészített ruhadarabok ismét az anyagraktárba kerülnek, ahol az anyagraktári bizottság az előírt minta szerint alaki tekintetben ellenőrzi azokat. Kerületek székhelyein lévő vállalkozóknál ezt az ellenőrzést a helyenkint összeállított bizottságok intézik. A ruházat tulajdonképpeni átvétele azonban a tömegtulajdonosok útján történik akkor, amikor azt »testhezillőség« szempontjából teszik bírálat tárgyává s a »testhezillő, átvett« záradékkal a ruhadarabot tényleg átveszik. A vállalkozó csakis a legénység által ilyen módon záradékolt összes előírázatok beérkezése után juthat a szállítási ár összegéhez.

A lőszerelvényi cikkek bevizsgálását mutatja a 9. képünk. A hitelesített előírt minta, valamint az átvétel tárgyát



5. Szövelneműek elkészítésének mindkétoldali megvizsgálása „áthúzás” útján, egyirányú átvilágítással.

képező cikk pontos műszaki leírása alapján történik a bizottsági átvétel nemcsak a lőszerelvényi cikkekénél, hanem ehhez hasonlóan minden más ruházati és felszerelési cikknél is.

A kiszabott lábbelieket az újpesti Wolfner bőrgyár szállítja, ugyancsak az egyéb bőryanagokat is. Ezeknek bevizsgálása a könnyebb kiszállítás érdekében a helyszínen történik s egyenesen Újpestről küldik ki az anyagot rendeltetési helyeire. Ezeket a cikkeket még átmeneti tárolásra sem szállítják be az anyagraktárhoz, ez a körülmény azonban nem jelenti azt, hogy a lábbeli anyagokat is leltárban kezelik.

A kész lábbelik bevizsgálása is a helyszínen, az újpesti gyártelepen történik, ahol a bizottság a gyártás egyes mozzanatait is figyelemmel kísérheti. (10. kép.) Lábbeliéknél nagyfontosságú a bedolgozott, de nem látható bőryanagok jósága is s a belső munka minősége. Az előírtos lábbelik ugyanis belülről celluloiddal és vízhatlan batiszttal vannak a lehetőségig vízhatlanná téve, hogy az őszi nedves és zord téli időjárásban is a lehetőségig védjék a meghülés veszélyétől a portyázó csendőrt.

Ezzel be is fejeztük beszámolóinkat az anyagraktárról és megnyugtathatunk minden csendőrt, hogy ruházata, felszerelése — mielőtt kézhez kapja — a legbehatóbb, legtelkiismeretesebb vizsgálaton megy keresztül s ha netalán előfordul, hogy ennél vagy amannál a cikknél azt gondolja valaki: »No, ezt én olcsóbban meg tudnám vásárolni!« — akkor bizonyos lehet benne, hogy az olcsóbb, látszatra egyforma áru minőségben messze alatta marad annak, amelyhez az anyagraktár révén jut.

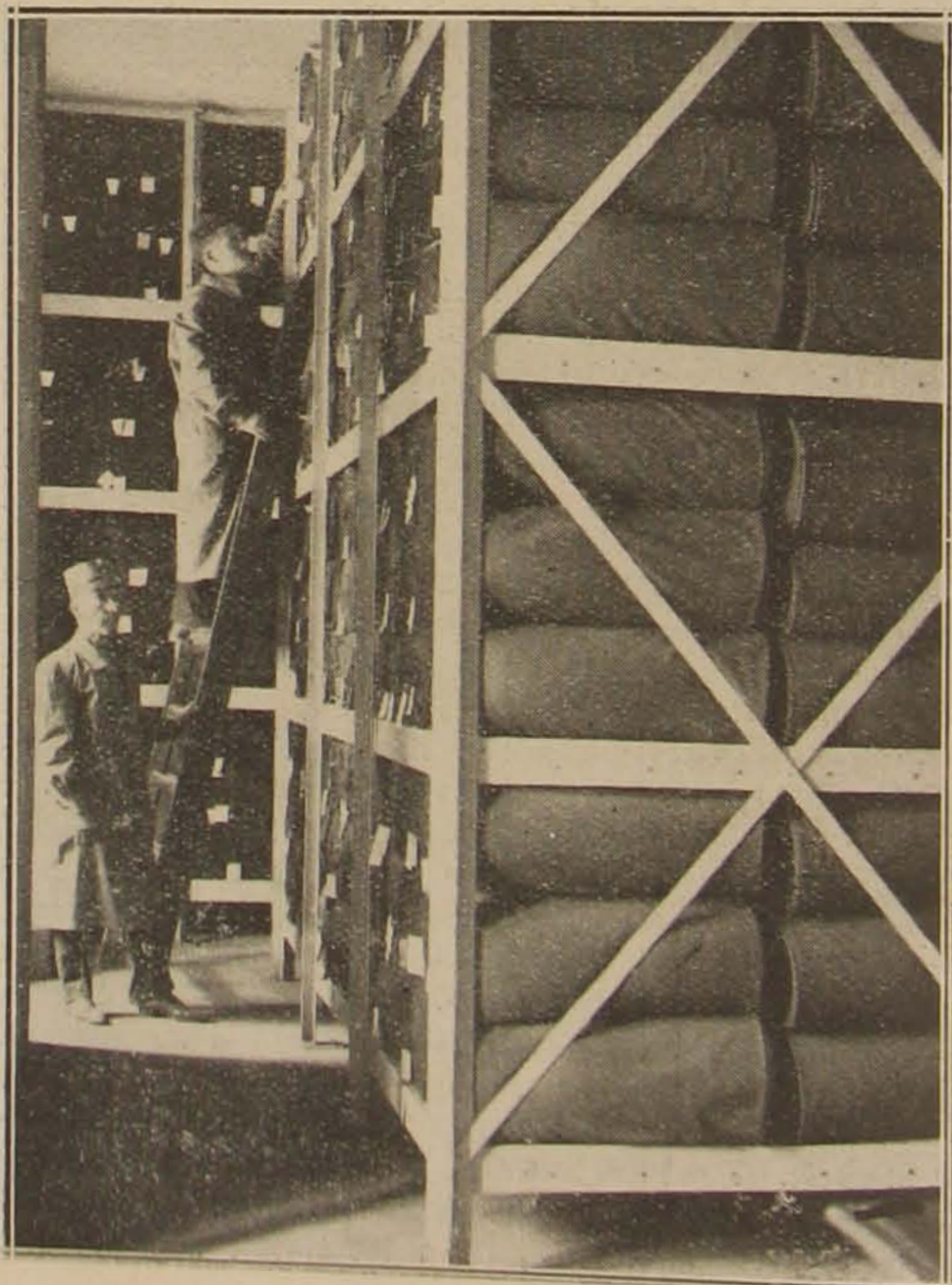
Befejezésül még néhány szót a legénység által történő átvételről.

A legénység a ruházatot csak akkor köteles átvenni, ha az minden tekintetben tényleg »testhezillő«. Különböző visszaadhatja a vállalkozónak, akinek nagy érdeke, hogy a kifogás tárgyát képező ruhákat rendbehozza, mert addig egész kereseti összegének csak 20 százalékát kapja meg. A vállalkozó ugyan a letétbe helyezett óvadékával is felel a hiányok és hibák rendbehozásáért, teljes súllyal azonban csak a kereseti összeg egy részének visszatartásával lehet hatni rá. Ezzel a kényszerítő eszközzel élhetnek a gazdasági hivatalok még akkor is, ha egyetlen köpenyről is van szó, amely javítást igényel. Előfordul az a visszaélés, hogy a vállalkozó mindaddig javítatlanul adja vissza a ruhát, amíg a ruha igénylőjének — szüksége lévén ruhára — elfogy a türelme s mit tegyen? — gondol egy kacskaringósat és aláírja, hogy: »testhezillő, átvettem«. Az elrontott ruhát pedig állomáshelyén a maga költségén hozatja rendbe. Ez ellen ki-ki védekezzék, a lehetőség és mód a védekezésre megvan.

A legmagasabb parancsnokságtól a legalacsonyabbig mindenütt az az óhaj, az a törekvés, hogy a legénység kifogástalan és amellettszinos, jól szabott ruházattal legyen ellátva. A csendőrnek csak azt a ruhát kell átvennie, amely valóban jó s ha nem az, akkor a szállító köteles azt rendbehozni, sőt ha az másképpen nem lehetséges, köteles teljesen újonnan elkészíteni.

Szekatúra számba menő túlzott igényekkel persze nem szabad a vállalkozót sem zaklatni. Vannak olyan kényes, igényes emberek — csendőrök és civilek egyaránt —, hogy agyon tudják kínozni a szabókat soha ki nem elégíthető igényeikkel. A hivatalos csendőrség ebben már nem állhat oda a túlkényes igényű és szenvedélyesen kifogásoló csendőrök mellé. Minden őrsparancsnok látja, hogy alárendeltjeinek a ruházat ellen emelt kifogása jogos és indokolt-e vagy sem.

Sz. B.



6. Ideiglenes tárolás az anyagraktárnál.



7. Szövelneműek pontos bizottsági felmérése az anyagraktárnál.

A szerencsejátékok matematikája.

Irta: Dr. SCHREIBER DÁNIEL rendőrkapitány.

Ha sokszor, többszázszor egymásután feldobunk egy pénzdarabot, az többé-kevésbé egyforma arányban mutat fejet és írást. A nyerés és a vesztes esélye tehát 50—50 százalék. A tapasztalat igazolja az 50 százalékos matematikai valószínűséget. Pl. 10.000 dobásnál nagyon kis eltéréssel 5000 fej és 5000 írás esik. Ez egy megmagyarázhatatlan törvénye az életnek, a nagy számok kiegyenlítődése, az équilibre, az egyensúly törvénye, amely mindenütt, minden vonatkozásban megtalálható. A játékszenvedély is erre támaszkodik. Az 50 százalékos nyerési valószínűsége. Ilyen volt a rómaiak ősi játéka: eltalálni, hogy a másiknak a kezében páros vagy páratlan számú pénzdarab van-e.

Ha a nyereménytárgy értéke egyenlő a tét összegével, akkor a játék igazságosnak mondható.

A kockajátéknál már más a helyzet. Ha egy kockával játszanak, akkor minden egyes számnak (1—6) egyenlő nyerési valószínűsége ($\frac{1}{6}$) van s a tapasztalat is azt igazolja, hogy a kocka mind a 6 oldallapjára — többszáz dobás esetén — körülbelül egyenlő arányban esik. Hangsúlyozni kell, hogy az équilibre csak a nagy számok eredménye. Kis számú dobásnál nem biztos, hogy előáll az egyensúly. Pl. 6 dobásnál lehet, hogy egyes számok 2—3—4-szer is kijönnek, míg

mások egyszer sem. Hát ez dobásnál azonban már minden egyes oldallapja a kockának (erősen megközelítőleg) 1000—1000-szer fordul elő. Itt a játék akkor igazságos — matematikai értelemben — ha a nyereménytárgy értéke hatszor olyan nagy, mint a tét. Itt a nyerési esély nem 50 százalék, mint a fej vagy írásnál, hanem csak 16,67 százalék ($\frac{1}{6}$) s ezért a nagyobb kockázatnak megfelelően a nyereménytárgynak is nagyobb értékűnek kell (kellene) lennie. Így kellene lennie, de a gyakorlatban nincsen így. A játékok rendezői a szerencsejátékból akarnak — és tudnak is — megélni s ezért csak 3—4-szeres pénzt fizetnek legfeljebb a játékosoknak az egy kockával való játéknál.

A szerencsejátékok ismérve az, hogy a nyerés és a vesztes a véletlentől függ. A matematikai értelemben vett szerencsejáték lehet azután igazságos és igazságtalan. Ha pl. a fej és írásnál a nyeremény egyenlő a betéttel, akkor — mint mondtam — igazságos a játék, mert megfelel az 50 százalékos matematikai reménynek. A matematikai remény az az érték (pénzösszeg), amelyet a nyeremény megnyerésének reményében kockáztatunk. A matematikai remény annál nagyobb, minél nagyobb a nyeremény s minél nagyobb a nyerésnek a valószínűsége. A matematikai remény (r) a nyereménynek (n) és a nyerés valószínűségének (v) a szorzata:

$$r = n \cdot v.$$

Ha a betét egyenlő a matematikai reménnyel, akkor a játék igazságos, ha a betét nagyobb, akkor igazságtalan.

Igazságos játékoknál a betétek aránya megegyezik a nyeresi valószínűségének az arányával, vagyis ha a nyeresi valószínűsége kicsi, akkor a betét is kicsi, ha a valószínűség nagy, a betét is nagy.

Pl. a fej és írásnál: ha 10 P lenne a nyeremény s $\frac{1}{2}$ a nyeresi valószínűsége, akkor a matematikai remény: 5 ($10 \times \frac{1}{2} = 5$). Vagyis 5 P betétre kapunk 10 P-t (a 10-ben benne van az 5 P betét is). A nyeresi valószínűsége azért $\frac{1}{2}$, vagyis 50 %, mert a pénz feldobásánál két lehetőség van: fej vagy írás és a játékos csak az egyik eshetőségre ($\frac{1}{2}$) játszik.

Egy kockánál, ha 10 P a nyeremény, akkor a betétnek ($10 \times \frac{1}{6}$) 1.67 P-t kellene kitenni. Pl. hatan (A., B., C., D., E., F.) játszanak egy kockával s mindegyik játékos más-más számra tesz 1.67 P-t, akkor összesen 10.02 P jön össze. Ezt az összeget kapja a nyerő. Ha 2.— P lenne a betét, akkor már a játékvállalkozó minden dobásnál 2.— P-t nyerne, feltéve, hogy minden egyes számot 2—2 P-vel megtettek. Vásárokon 3—4—5 P-s tétet is szednek a vállalkozók 10 P-s nyeremény esetén s ilyenkor nincs is szükségük semmiféle csalásra, keresnek így is eleget.

A szerencsejátékoknál tehát két lényeges körülményt kell figyelni: az egyes lehetőségek milyen eshetőséggel fordulnak elő s hogy a betét és a nyeremény arányban áll-e a nyeresi valószínűséggel.

Az eddig ismertetett játékoknál az egyes lehetőségek (fej vagy írás, a kocka 6 oldallapja) egyforma nyeresi valószínű-

séggel bírnak, itt a betét mindegyik lehetőségnél egyforma. Vagyis ép úgy tehetek 5 P-t a fejre, mint az írásra, 1.67 P-t az 1-es, 2-es, 3-as, stb. ...6-os számra, hogy 10 P-t kaphassak vissza. Ilyen egyenlő nyeresi valószínűséggel bírnak a vásári játékok közül a puska, a mechanikai forgó céllövészet, (ha nem csalnának velük), a kaszinói játékok közül a rulett, a chemin és a trente et quarante. Pl. aki a rulettnél a 28-as számra tesz, ép olyan a nyeresi esélye, mint bármely más számra játszó más játékosé. Vagy aki rouge-ra játszik, egyenlő esélye van a nyeresésre, mint aki noir-ra játszik. Rulettnél ugyan a »0« kissé megzavarja az abszolút igazságosságot, de azért a játék ebbe a csoportba sorozható. Ezeket a játékokat elnevezhetjük absolute igazságos szerencsejátékoknak, vagyis amikor a matematikai reménynek megfelelő betét minden lehetőségnél egyenlő.

Ezzel szemben a relatív igazságos szerencsejátékok azok, amelyeknél az egyes lehetőségek különböző nyeresi valószínűséggel bírnak. Pl. a két, vagy több kockával való játékoknál. Itt a játék akkor igazságos, ha a különböző nyeresi valószínűségeknek megfelelően a betétek (vagy a nyeremények) is különbözőek. A valóságban azonban ez nincs így, s a szerencsejátékok vásári vállalkozói épen ezeknél a játékoknál »nyernek« a legtöbbet. A játékosok nem is gondolnak arra, hogy ők különböző nyeresi eséllyel bíró számokra tesznek, vagy hogy a kisebb nyeresi eséllyel bíró számokra — nyeresi esetén — nagyobb nyereményt kellene, hogy kapjanak.

Pl. ha két kockával játszanak, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,



8. A Trunkhan rt. (azelőtt Kelenföldi Ruhagyár) szerződött budapesti vállalkozó műhelye, ahol a csendőrség ruházatának egy része készül.



9. Lószelvényi cikkek bevizsgálása az anyagraktárnál.

11, 12-es számokat mutathat a feldobott kockák 2—2 oldal-lapja. Ez a 11 szám 36 változatot ad:

a 2-es	1-et	8-as	5-öt
3-as	2-öt	9-es	4-et
4-es	3-at	10-es	3-at
5-ös	4-et	11-es	2-öt
6-os	5-öt	12-es	1-et
	7-es	6-ot	

Pl. a 7-es a következő lehetőségek alapján ad 6 változa-tot: 1. az egyik (első) kocka 1-es, a másik 6-os; 2. a másik kocka mutatja az 1-es, az első a 6-ost; 3. az első 2-est, a másik 5-öst; s így tovább: 4. 5—2; 5. 3—4; 6. 4—3.

A játékrendező a 7-es számot lefoglalja magának, az a bankaré. Természetes, mert ennek van a legnagyobb matema-tikai — s tapasztalati — valószínűsége a nyerésre. Aki a 2-es számra tesz, annak a nyerési esélye 1, aki a 6-osra játszik, 5 a nyerési eshetősége. Már most mi történik a vásárokon? A játékrendezők társai — a falazók — sietve megrakják az 5-ös, 6-os, 8-as és 9-es számokat (a 7-es a bankaré) s a naiv játékosok a kis nyerési eséllyel bíró 2-es, 3-as, 4-es, 10-es, 11-es és 12-es számokat teszik meg. A 36 változattól a bankár így 24 eshetőséget biztosít, tehát még egyszer

akkora eséllyel játszik a játékosok 12 eshetőségével szemben. Azonkívül ugyanazt a nyereményt adja annak, aki a 6-osra tett (arra úgyszólván a falazó tesz), mint aki a 2-esre vagy 12-esre tett, holott a 2-esre tevő játékosnak 5-ször olyan nagy értékű nyereményt kellene adni, mint a hatos számra nyerőnek. Vagy pedig egyenlő nyeremény esetén a 2-es számra 5-ször kisebb (a 3-as számra $2\frac{1}{2}$ -szer kisebb) betétet kellene tennie, mint a 6-os vagy a 8-as számra. Az egyes számok nye-rési valószínűsége a következő:

2-es:	$\frac{1}{36}$	8-as:	$\frac{1}{7\cdot2}$
3-as:	$\frac{1}{18}$	9-es:	$\frac{1}{9}$
4-es:	$\frac{1}{12}$	10-es:	$\frac{1}{12}$
5-ös:	$\frac{1}{9}$	11-es:	$\frac{1}{18}$
6-os:	$\frac{1}{7\cdot2}$	12-es:	$\frac{1}{36}$
		7-es:	$\frac{1}{6}$

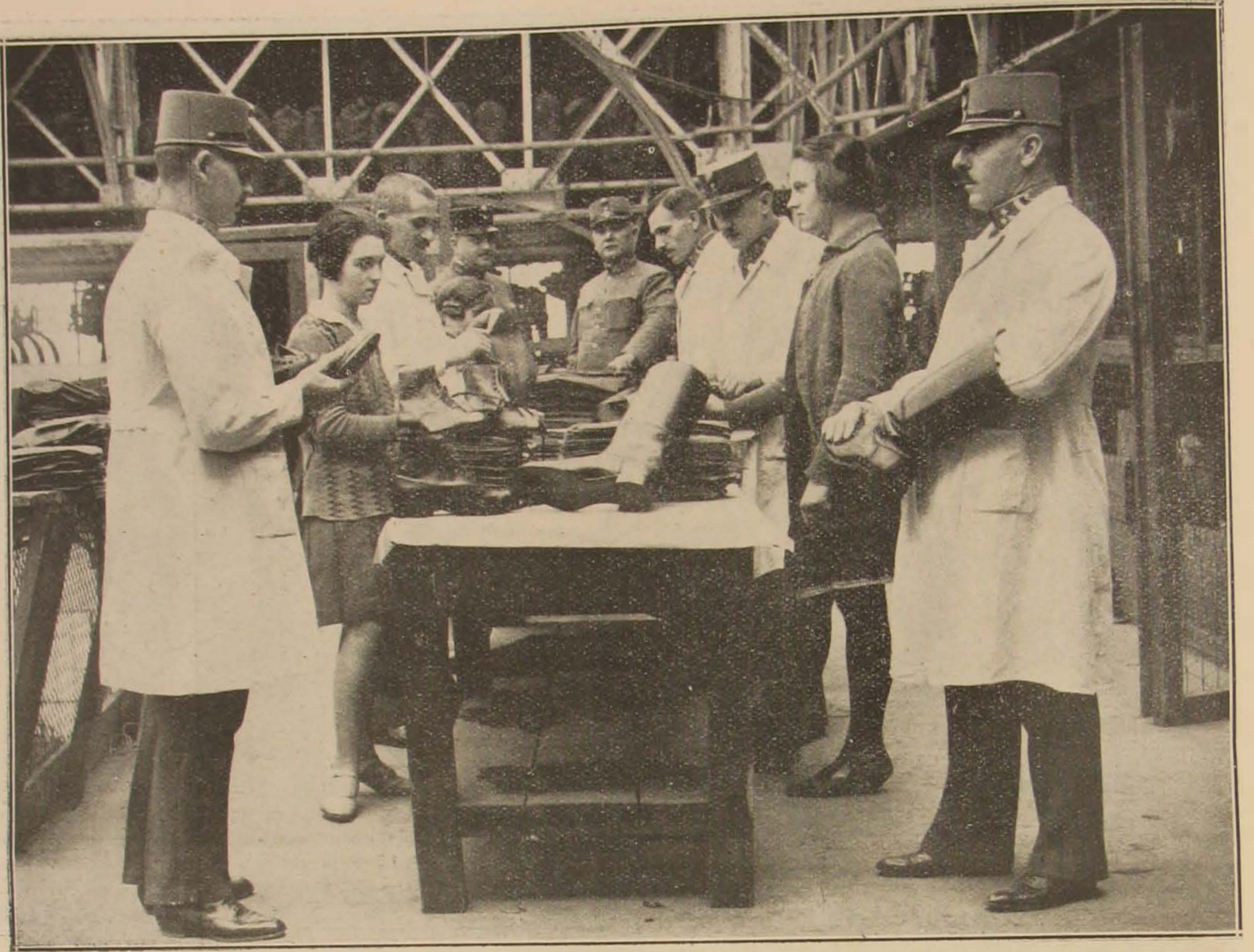
Már most, ha a nyeremény 10.— P, akkor a matematikai remény — vagyis a betét — igazságos játék mellett a követ-kező lenne:

a 2-es és 12-es számra	0.28 P	5-ös és 9-es számra	1.11 P
a 3-as és 11-es számra	0.56 P	6-os és 8-as számra	1.39 P
a 4-es és 10-es számra	0.83 P	7-es számra	1.67 P

Ha minden számra — a 7-esre is — tennének, 10.01 P jönne össze s ez az összeg lenne a betét. Ha barátok játszánának egymás között — nyerésszedő bankár nélkül — ez lenne a betételosztás az egyes számoknál.

A (vig) 7-es (vagy septriot) nevű kockajátéknál a bankár olyan táblázatot használ, amelyen a 2-essel kezdődő sor számai 13, a 3-assal kezdődő 17 nyerési eséllyel bírnak.

Az 1769-ben kiadott szolgálati szabályzat az örsvezetőre vonatkozólag kiemelte, miszerint nagyon szükséges, hogy olvasson és írni tudjon, »habár nem is szépen, annyira azonban mégis, hogy a saját írását el tudja olvasni«.



10. Lábbeli anyagok és kész lábbelik bizottsági bevizsgálása a Wolfner bőrgyár ujbpesti telepén.

A 3-as sort rakják meg a falazók s a gyengébb számok maradnak a »paliknak«.

7	
2	3
4	5
6	8
10	9
12	11

A számoknak ezt a különböző nyerési esélyét — amit nemcsak a matematika mutat, hanem a tapasztalat is igazol — az egyszerűbb falusi emberek nem ismerik, nem is sejtik s képesek 3, 4, 5 pengőt is megtenni egy-egy számra, hogy 10 P-t nyerjenek. Ha pl. csak hárman tettek 5—5 P-t, akkor a bankár már keresett 5 P-t.

Minél több kockával játszanak, annál nagyobbak az eltérések az egyes változatok nyerési valószínűsége között.

Pl. 3 kockával 16 szám (3—18) jön ki, ezek 216 változatot adnak. (A változatok számát úgy kapjuk meg, hogy a 6-os számot — ennyi oldalapja, vagyis számozása van a kockának — annyiadik hatványra emeljük, ahány kockával dobunk. Három kockánál: 6^3 , négyénél 6^4 stb.

4 kockával	1.296	variáció
5 „	7.776	„
6 „	46.656	„
7 „	279.936	„
8 „	1,679.616	„

Három kockánál a nyerési esély:

3-asnál	1	11-esnél	27
4-esnél	3	12-esnél	25
5-ösnél	6	13-asnál	21
6-osnál	10	14-esnél	15
7-esnél	15	15-ösnél	10
8-asnál	21	16-osnál	6
9-esnél	25	17-esnél	3
10-esnél	27	18-asnál	1

Itt a 10-es és a 11-es szám 27-szer többször fordulhat elő, mint a 3-as és a 18-as, 9-szer többször, mint a 4-es és a 17-es, stb. — Itt már úgy csinálnak a kockajátékok rendezői, hogy a 16 számot összevisszaságban leírják egy táblázatban, pl.:

A szerencse mezőt ad, de a győzelmet rajta csak erény vívhatja ki.
Báró Eötvös József.

7	5	17	12
4	14	6	11
13	16	8	15
18	10	3	9

és a játékosokat azzal csábítják a játékhoz, hogy 8 nyerőszám (a nagy, vastagon nyomott számok) s 8 veszteszám van, ezzel szemben (tehát mintha egyenlő lenne a nyereség és a veszteség esélye) 2.— P-s betétre 5.— P-t fizetnek. A nyolc »nyerő« számnak 40 nyerési valószínűsége van, a nyolc »vesztő« számnak pedig 176. A 3-as és 18-as számnak $\frac{1}{216}$ a nyerési valószínűsége, tehát aki — eltökélten, mert aznap 18-ika van — a 18-as számra rakja a 2 pengőket, alig számíthat arra, hogy mind a három kocka a 6-os számmal legyen felfelé.

Ugyanígy elgondoláson alapul a leghírhedtebb vásári szerencsejáték, az ú. n. birbics-játék is, amelynek hat kockát vagy hat bábut (1—6. számozású oldallappal) használnak. Itt 46.656 variáció áll elő a 6—36 szám változataiból s míg az egyik ú. n. nyerőszám, pl. a 6-os 1 eséllyel bir, addig a 21-es, veszteszám 4332 féleképpen képződhetik. (Dr. Beke Manó egyet. tanár számításai nyomán.) A tétek azért egyforma nagyok s a nyeremény egyforma kicsiny. Ebből a differenciából élnek a vásári játékosok évtizedek, sőt évszázadok óta. Sőt már akkor megéltek belőle, amikor még a matematikusok nem foglalkoztak a valószínűségszámítás törvényeivel. Mint ahogy a Föld is forgott, mielőtt még a tudósok ezt megállapították róla...

Ugyanis a matematikusok nem jöttek rá mindjárt arra, hogy a több kockával való dobás milyen valószínűségeket ad. Tévedésük alapja az volt, hogy ismétlések nélkül végezték a valószínűségszámítást. Pl.: hogy 2 kockával a 3-as szám csak 1 valószínűséggel bir, mégpedig ha az egyik (első) kocka 1-est, a másik 2-est mutat. Azt kihagyták a számításukból, hogy még egy valószínűség adhat 3-ast: ha az egyik (első) kocka 2-est, a másik 1-est mutat. Így ismétlések nélkül számítva, 2 kocka 21 változatot adna, holott a helyes számítás és a matematika szerint 36 a variációk száma.

A tévedésre a középkor nagy játékosai jöttek rá. Galileit egy barátja, Pascalt pedig egy *de Méré* nevű lovag figyelmeztette, hogy a tapasztalat mást mutat, mint az akkori matematika. (Bertrand: *Calcul des probabilités*.) Míg a 11-es szám — három kockánál — 1080-szor jött ki, a 12-es szám csak 1000-szer. De egyébként is — tapasztalatuk szerint — a 10-es többször jön ki, mint a 9-es és a 11-es többször, mint a 12-es. *Eppur si muove!*... A rómaiak — akik pedig nagy kockajátékosok voltak — annyira nem ismerték a játékok matematikáját, hogy a 4 kockával való játéknál azt tartották legrosszabb dobásnak (»canis«), ha mind a négy oldal az 1-es számot mutatta s Vénusz vagy Aphrodite-dobás volt az, ha mind a 4 kocka különböző számot mutatott.

Szerencsejátéknál minden bankár (így a nagy játékaszinók is), biztosítja magának a nyereséget. A rulettnél a »0«, trente et quarante-nál az ú. n. »après« alkalmazásával, kártyaklubokban pinkát vagy helypénzt szednek s így a játékosok nemcsak a szerencse váltakozásainak teszik ki magukat, hanem a vállalkozó »rezsi«-jének egy részét is fizetik. A vásári játékoknál egész durvaságában alakul ki a helyzet. Ott mindent a »pali« fizet,

A panaszjog.

Irta: HADBIRÓ.

Minden katonai és katonailag szervezett testületben az egyén helyzete erkölcsi és jogi elvekre fektetett szabályokkal úgy van biztosítva, hogy jogai és kötelezettségei egymással lehetőleg egyensúlyban álljanak. Ez másszóval azt is jelenti, hogy a katonai vagy katonailag szervezett testületekben élő egyedek helyzetét, létét, boldogulását és összes életkörülményeit határozott elvekre fektetett szabályok írják körül, amelyeknek az a rendeltetése, hogy az egyéneket minden jogfosztástól és minden önkénytől megvédjék. Másfelől azonban természetes dolog az is, hogy ezekkel a jogokkal kötelezettségek járnak, amiket vállalnia és teljesítenie kell azoknak, akik a jogaikat zavartalanul élvezni akarják.

A jogoknak és kötelezettségeknek ezen összekapcsolódása úgy jelentkezik, mint az éremnek a két oldala. Ha tehát a katonailag szervezett testületekben élő egyének helyzetét tökéletesen meg akarjuk érteni, úgy az éremnek mind a két oldalával alaposan meg kell ismerkednünk.

Miután pedig a csendőrség katonailag szervezett testület, nem érdektelen az olvasók előtt annak a kérdésnek a megvilágítása, hogy egyik legfontosabb joguk: a panaszjog, miféleképpen van biztosítva a csendőrök részére és hogy e joguk miféle kötelezettségekkel jár együtt.

A csendőrség testületében szolgáló egyének panaszjogát a Szolgálati Szabályzat I. rész 14. §-a foglalja magában. Nem tudom eléggé hangsúlyozottan kiemelni a Szolgálati Szabályzat erkölcsi és jogi rendelkezéseinek a csendőrségre nézve nagy jelentőségét, mert a Szolg. Szab.-ban vannak lefektetve azok az erkölcsi és jogi alapelvek, amelyek lényegében a csendőrségben szolgáló minden egyes egyén existenciájának alapját képezik.

Ezen előzmények után nézzük meg közelebbről a csendőrség szempontjából a testületben szolgáló egyén panaszhoz való jogát és ezen jog alkalmazásának, a joggal való élhetésnek törvényes előfeltételeit:

A Szolg. Szab. 82. pontjának első bekezdése a következő elvi jellegű kijelentést teszi:

»A honvédség minden tagja fel van jogosítva, hogy az őt ért igazságtalanság miatt panaszt tegyen.«

Miután pedig a Szut. 4. §. 17. pontja rendelkezéseiből az tűnik ki, hogy a Szolg. Szab. I. Rész a csendőrségre is hatállyal bír, ha csak a fennálló különleges csendőrségi szabályzatok és rendeletek másként nem intézkednek, s miután a panaszjogra vonatkozólag olyan különleges csendőrségi szolgálati utasítás, mely a Szolg. Szab. I. Rész 14. §-át részben vagy egészben hatálytalanította volna, nincsen, ennél fogva már itt leszögezhetjük tényként, hogy a Szolg. Szab.-nak erre vonatkozó szakaszai a csendőrökre is érvényesek.

A panaszjog rendeltetése a csendőr szolgálati védelme a testületen belül őt szolgálólag ért igazságtalansággal szemben.

Ebből a fogalommeghatározásból a következők folynak: A panasznak csak addig szabad terjednie, amíg a fentiekben kívánt és megjelölt célt: az egyén védelmét elérte. Mihelyt ezen cél eléretett, a panasznak további létjogosultsága nincs. Minden oly panasz, mely ezen a határon túlmegy, a panaszjoggal visszaélésként és így szabálytalanságként jelentkezik.

Ezen a ponton tehát elénkbe tárul az érem másik oldala: a panaszjoggal együtt járó az a kötelezettség, hogy a panaszos jogával élve, panaszával csak addig a határig menjen el, ameddig az ő védekezése azt szükségessé teszi. Ne felejtjük el soha e ponton, hogy a testület minden

egy tagjától megkívánja a szabályzat azt a férfias komolyságot, azt a tárgyilagosságot, hogy az őt ért igazságtalanság orvoslása közben, tehát panaszjogával élése közben se tegyen többet, ne menjen túl azon a határon, ameddig az ő jogának megvédése, az igazságtalanságnak orvoslása elérhető. Hogy ez a határ az egyes gyakorlati esetekben hol mutatkozik, azt a panaszosnak magának kell elsősorban elbírálnia, mert hiszen mindenki saját cselekedetének és helyzetének elsősorban önmaga kell, hogy a bírója legyen.

Ebből az is folyik, hogy a panaszos jóhiszeműsége és a panasz jogossága megszűnik abban a pillanatban, mihelyt a panaszos a fenthangoztatott tárgyilagosságot szem elől tévesztve a védekezés keretein túl a támadás terére lép. Ezen tette már olyan területre ragadja magával, ahol már cselekedetéért fegyelmi vagy bünvádi szempontból felelni tartozik.

Amint a fenti fogalom meghatározásból is kitűnik, a panaszjognak fontos tárgyi előfeltétele az is, hogy az alárendeltet (alantost) igazságtalanság érte legyen.

Hogy mi az az igazságtalanság, azt elvi szempontokból egy fogalom meghatározás keretén belül megadni lehetetlen. Miután a Szolg. Szab. 14. §-a be van iktatva a Szolg. Szab. III. fejezete alá, amely fejezetnek vezércíme: »Az alárendelt (alantos) magatartása«, ebből a tényből, a szabályzat rendelkezésének ezen elhelyezéséből, továbbá a Szolg. Szab. II. fejezetének a rendelkezéseiből csak az a következtetés vonható le, hogy nem minden igazságtalanság vonhatja maga után a panasszal való élés jogát és így nem minden igazságtalanság képezheti panasz tárgyát, hanem csakis a szolgálati ügykörben előfordult igazságtalanságok. Miután pedig a Szolg. Szab. I. Rész 49. pontja kimondja, hogy a szolgálat alatt »mindazon teendők értendők, melyeket az álláskötelmek parancsolnak«, ebből logikusan az folyik, hogy az álláskötelmek körébe tartozó sérelmek és igazságtalanságok adják meg az alárendeltnek (alantosnak) a panaszhoz való jogot.

Viszont azt is leszögezhetjük tényként, hogy a panasz tárgyilagosságát, tartalmi jogosultságát nem az alárendelt érzékenysége, nem is az előjáró parancsnoki felfogása szabja meg, hanem az eset tárgyi kísérő körülményei döntenek el. Így nincs panasz helye, nem képezheti panasz tárgyát az előjárónak parancsnoki: diszkrecionárius jogkörében tett és a szolgálat érdekét célzó olyan intézkedése, amivel valamely alárendeltjének szerzett és a szabályzat által is elismert jogát nem sértette. Így például a panaszjog körébe nem tartoznak azok a sérelmek, amik a szolgálati állások betöltése körüli érzékenységet érintik. Nem pedig azért, mert senkinek sem lehet joga ahhoz, hogy valamely parancsnoki állásra vagy szolgálati beosztásra igényt tartson és el nem nyeres esetén azt panasz tárgyává tegye. E tekintetben az arra jogosult előjáróknak — bizonyos előfeltételek betartása mellett — az arra érdemesek közül szabad kiválasztási joguk van.

A panaszjoggal való élés és a panasz elbírálásának joga szolgálati jog. Így tárgyát csakis szolgálati jogviszonyból eredő igazságtalanság képezheti. Ennélfogva a fenti, szolgálaton kívüli viszonyból származott, a szolgálattal semmiféle összefüggésben nem álló sérelmek és igazságtalanságok ebbe a panaszkörbe bele nem vonhatók s az ilyen sérelmek ellen vagy társadalmi úton vagy — ha azok arra alkalmasak — a bíróságnál szerezhető elégtétel.

A polgári egyének részéről a csendőrt ért sérelmek orvoslását kimerítően tárgyalja a Szut. 20. §-a. Miután a jelen cikk keretében a szolgálati viszonyból támadt, az előjáró (feljebbvaló) és alárendelt (alantos) között keletkezett sérelem orvoslását célzó panaszjog megvilágítását

tűztük ki célul, zavarólag hatna, ha más területre átmenve, a csendőrök és polgári egyének közötti panaszügyek tárgyalásába belemélyednénk.

A második felvethető kérdés az: vajjon az előjárók élhetnek-e ezen panaszjoggal akkor, ha őket alárendeltjük részéről éri valamiféle sérelem vagy úgynevezett »igazságtalanság«?

Feleletünk csak nemleges lehet. Az előjárókat a parancsadás joga illeti meg, amely jognak mint éremnek, másik oldalán a fegyelem fenntartási kötelezettsége áll fenn. Ha tehát alárendeltjük a szolgálati viszonyból kifolyólag, az álláskötelmek keretén belül olyan cselekményt követ el, ami rájuk nézve szolgálatilag sérelmes és a szolgálati érdeket sérti, úgy az előjárónak rendelkezésére áll a fegyelem fenntartása érdekében a Szolg. Szab. XIII. fejezetében lefektetett elvek szerint a fegyelmi fenyítő hatalom gyakorlása vagy pedig ha az adott helyzet olyan, hogy az előjáró a sérelem megtorlása folytán az önbíráskodás helyzetébe lépne, úgy az előjáró ilyen esetben jelentéssel (feljelentés) élhet a közvetlen magasabb előjáróhoz, aki, mint az ügyben érdektelen, fogja a kérdést s a kérdésen belül a sérelmet megvizsgálni és a fegyelem fenntartása érdekében elintézni. Ez az egész aktus tehát kiesik a panaszjog köréből és átmegy abba a jogkörbe, ott bonyolódik le, amely jogkörben a fegyelem fenntartása, a fegyelmi fenyítő hatalom kezelése és az alárendelt magatartásának elbírálása folyik.

A panaszjog gyakorlásának vannak azonban pontosan körülvonalazott alaki feltételei is. Az alaki feltételek között elsősorban ott látjuk az időbeli feltételeket, ezeket a Szolg. Szab. 83. pontjában találjuk. Ezek szerint általánosságban a panaszt nem szabad korábban emelni, mint a panaszra okul szolgált esetet követő napon. Viszont nem szabad később, mint három nappal a sérelmet követő napnál. Az első rendelkezés célja annak az emberi természetben rejlő vonásnak az átgondolásán alapszik, hogy akit valami igazságtalanság ért, az a felindulás első hevében nem képes helyzetét nyugodtan, tárgyilagossággal átgondolni és esetleg elragadtatásában túlmegy a panaszjog megengedett határain és így jogainak védelmében más jogaiba fog belegázolni, avagy a fegyelmi szempontok követelményeivel kerül összeütközésbe. Ezért tartja szükségesnek a szabályzat azt, hogy a szolgálati sérelmet szenvedett alárendelt »aludjék egyet«, mielőtt panaszát előterjeszti. Míg a további három napot azért tartja szükségesnek előírni és a sérelmet követő negyedik napon már az előterjesztett panaszt elkésztésként kezelni, mert fontos szolgálati érdek az, hogy a panaszok előterjesztése még akkor történjék meg, amikor azok a helyzeti és időbeli körülmények megrogzíthatók és kivizsgálhatók, amelyek között az alárendeltet (alantost) a sérelem érte. Másfelől fegyelmetlenségre vezetne és az előjárói tekintély megtépázására volna alkalmas az, ha a panasz megtételének záró idejét vagy túlhosszúra kinyújtánánk, vagy időbeli korlátokhoz egyáltalán nem kötnénk.

Ugyancsak közérdekű szempontok, tehát a fegyelem fenntartásának és kezelésének érdekei nyilatkoznak meg abban a rendelkezésben, hogy a parancsot előbb végre kell hajtani, a kiszabott fegyelmi fenyítést el kell szenvedni és csak a végrehajtás után szabad panaszt emelni, mert hiszen a parancskiadásért az azt kiadó előjáró felel egyrészt, másrészt a kiadott parancs végrehajtását az előjáró szolgálati tekintélye és a fegyelem érdeke követeli. Ugyanez a helyzet az előjáró által kiszabott fegyelmi fenyítések-nél is.

Fentebb mondtuk volt, hogy a panasztevő alárendeltnek panaszát jól meg kell fontolnia és helyzetét tárgyi-

lagos nyugodtsággal kell elbírálnia. Ezzel függ össze a Szolg. Szab. 82. pontjának azon további rendelkezése, amely szerint a panaszt tevőre hárul a kötelezettség, hogy panaszát megindokolja és önállóan képviselje.

A panaszjog gyakorlásának további alaki feltétele, amely egyben a panaszosra nézve saját érdekében álló kötelezettségként is jelentkezik — az indokolás.

A panasz megindokolási kötelezettsége magától értetődően azért terheli a panaszt tevőt, mert hiszen mindenki elsősorban önmaga érzi legjobban, hogy őt álláskötelmei körében miféle igazságtalanság, sérelem érte. Aki nem tudja a saját sérelmeit előadni, az többnyire olyan vélt sérelmekkel áll elő, amelyek a tárgyilagosságot nem türik meg, tehát beteges érzékenységből kifolyólag saját személyével szemben elfogult érzésektől vezettetve megnövelte a maga sérelmeit s mikor azokat panasz formájában meg kellene indokolnia, látja be tévedését. Az ilyen alárendelt panasza tehát nem állja ki az indokolás próbáját, mert annak súlya alatt összeroppan.

Panaszát mindenki önállóan tartozik képviselni — írja elő a további formai kelléket — a szabályzat. Ezen önálló képviselőnek elve a fegyelmi érdekeken alapuló megfontoláson nyugszik, mert hiszen bajos volna a szolgálati kötelezésekben belül azt lehetővé tenni, hogy a mindennapi szolgálattal, annak belső természetével szorosán összefüggő panaszügyekben a panasztemelő maga helyett jogi képviselőt állítson s utóbbi előtt a szolgálat belső titkai is feltáruljanak.

A Szolg. Szab.-nak azon rendelkezése pedig, hogy közös panaszra összebeszélni vagy valamely panaszt küldöttség útján előadni tilos, fegyelmi érdekek megfontolásán alapszik, mert hiszen, ha ezt megengedné a szabályzat, könnyen a szenvedélyek felkorbácsolására, titkos agitációkra és végeredményében a bűnvádi üldözés jogkörébe tartozó zendülésre vezetne. Már pedig egyetlen egy katonailag szervezett testület sem ismerheti el az alárendeltnek azt a jogát, hogy sérelmeik orvoslása céljából tömegesen, terrorisztikusan lépjenek fel. Még az esetben sem, ha ezen sérelmek tényleg fennforognának és szolgálati igazságtalanságot valósítanának is meg.

A panasz szabály szerint szolgálati úton terjesztendő elő, hangzik a további formai kellék. Ez a rendelkezés azon a megfontoláson alapul, hogy a panaszjog szolgálati jellegű jogosítvány lévén és szolgálati érdekű igazságtalanság orvoslását célozván, szükséges, hogy arról a panaszos szolgálati felsőbbsege, közvetlen előjárói tudomást szerez-hessenek.

E ponton felvetődhetik az a kérdés: nem lett volna-e helyesebb megadni az alárendeltnek azt a jogot, hogy panaszait a szolgálati út mellőzésével ahhoz az előjárójához juttathassák, akihez a legtöbb bizalommal vannak, mert a mai helyzet az alárendeltet megfélemlítő megfontolásokra készített, a panaszjogról való lemondást eredményezheti?

E kérdésre nemleges választ adhatunk és a mai szabályzatok helyessége mellett az alábbi érveket sorakoztathatjuk fel:

Az alárendelt által előterjesztett panasszal szemben ott áll az érem másik oldalán a Szolg. Szab. I. Rész 105. pontjának azon rendelkezése, mely szerint: »alapos panaszoknak eleget tenni minden előjárónak kötelessége«.

Ehhez még az alábbi érveket is hozzáfűzhetjük:

Fentebb olvastuk volt, hogy a panasz célja igazságtalanság orvoslása. Minthogy a Szolg. Szab. I. Rész 101. pontja előírja az előjárók részére, hogy az alárendelttel követett bánásmódjuk »igazságos legyen«, a 107. pont első bekezdése pedig meghagyja, hogy: »az előjáró oda igyekezzék, hogy alárendeltjeinek becsület- és önérzetét folyto-

nos éberségben tartsa és a szolgálat javára értékesítse«. Míg tovább a Szolg. Szab. I. Rész 86. pontja azt mondja ki, hogy: »minden döntésre hivatott előjáró legkiválóbb kötelességeinek egyike az, hogy indokolt panaszokat orvosoljon«.

Ugyanott a továbbiakban azt is olvashatjuk, hogy: »tilos az alárendeltet oly irányban befolyásolni, hogy az panaszát visszavonja«.

Az előjárók részére megszabott ezen kötelességek tehát intézményes biztosítékot nyújtanak az alárendelt panaszjogának érvényesítéséhez.

De még ezekhez a biztosítékokhoz hozzáfűzhetjük a Szolg. Szab. I. Rész 84. pont 2. és 3. bekezdéseinek azon rendelkezéseit, hogy az alárendelt panaszait a legmagasabb parancsnokságukig — nálunk a m. kir. csendőrség felügyelőjéig — továbbíthassák.

Ezt tudva, nem kell attól tartani, hogy az igazságos és megalapozott panasz itt vagy ott az előjárói önkény áldozatává válhatik.

A panasz további kellékei közt annak előadási módját vizsgálva, azt látjuk, hogy a panasz előadási formája legénységi állományú egyénéknél szóbeli, míg tisztek — szabad választásuk szerint — panaszait élőszóval és írásban is előterjeszhetik.

A panasz elintézésének módjaként előírja a szabályzat, hogy arról »rövid jegyzőkönyv szerkesztendő«, ez a panasz tárgyának lényegét, a puhatolások eredményét és a történt döntést tüzetesen és röviden foglalja magában.

Ez azt a célt szolgálja, hogy a panasz írásban megörögzített, továbbvitele esetén felülvizsgálható legyen.

A döntést a panaszossal, valamint azzal is közlik, aki ellen a panasz irányult. Ez a rendelkezés a panasz természetéből folyik és másrészt a fegyelem fenntartásának, a szolgálati rend megóvásának érdekében következik.

A panaszjog általános ismeretei és elintézésének módja után vizsgáljuk meg a panaszjog elfajulásának, helyesebben a panaszjoggal való visszaélésnek leggyakoribb eseteit.

Ezek formai és lényegbeli szabálytalanságokként jelentkeznek.

A formai szabálytalanságok esetei a következők:

1. A panasznak korai, a vélt vagy tényleg elszennvedett sérelmet nyomban követő, megfontolás nélküli előterjesztése. Ez önmagában véve csak egyszerű fegyelmi kihágásként jelentkezik, mert a Szolg. Szab. tételes, mély emberi megfontoláson alapuló rendelkezésének megsértését jelenti.

Azonban ez magára a panasznak érdembeli elintézésére olyan kihatással nem lehet, hogy emiatt a panasz, mint időelőtti, visszautasított. A panaszosnak, ha panasza alaposnak találtatik, érdemben orvoslást kell nyernie, amit nem változtathat meg azon tény, hogy e formai hiba miatt egyidejűleg felelősségre vonassék.

2. A panasznak elkésztett előterjesztése szintén fegyelmi kihágásként bírálendő el, mert a panaszjog formáját előíró szabályzatba ütközik és mert a fegyelem és szolgálati rend érdekét is sérti. Másfelől esetleg a panaszolt sérelem idejében fennállott szolgálati helyzet rekonstrukcióját is megnehezíti, esetleg lehetetlenné is teszi.

Ez a fegyelmi kihágásnak már súlyosabb alakja ugyan, azonban a panasz érdemére elutasító jogkövetkezményekkel nem járhat. Legalább is én ezt olvasom ki a Szolg. Szab. I. Rész 90. pont 1. bekezdésének rendelkezéseiből.

A panasz tehát érdemben ez esetben is kivizsgálendő és a döntésre jogosult előjáró elé juttatandó.

3. A szolgálati út megkerülésével előadott panasz szintén fegyelmi kihágásként bíraltatik el anélkül azonban, hogy a panasz lényegére érvénytelenítő hatással lenne.

A panaszos mindhárom esetben fenyegetésben részesül — ha véltenségét nem igazolja —, azonban másfelől tartalmilag helytállónak talált panasza orvosláshoz jut. Ezt azért

tartom helyes álláspontnak, mert a forma nem ölheti meg a lényegét.

Már kihatasukban is sokkal fontosabbak a panaszjoggal való visszaélés lényegbeli esetei.

Ilyenek gyanánt a következők jelölhetők meg:

1. Visszaél a panaszjoggal az, aki gondatlanságból, felületességből a valóságnak meg nem felelő tényeket ad elő vagy a valóságos tényeket a maga panaszjoga érdekében elferdítve, azokból téves, hibás, helytelen következtetések levonása révén igyekszik panaszát alátámasztani és megindokolni.

Ezen magatartás a Szolg. Szab. I. Rész 90. pont 3. bekezdésébe ütköző fegyelmi kihágásként bírálendő el. Ezen elbírálás egyben a panasz érdemére is elutasító hatással van.

2. A visszaélésnek egy súlyosabb alakja — mely mintegy az 1. eset felfokozásaként jelentkezik — a panaszos azon tette, mikor ahelyett, hogy panaszában önmagát, a maga igazságát védené, ezen túlmenve, bíráló formában, szükségtelenül, előljárója (feljebbvalója) ellen támad és támadásában igyekszik azt előnytelen színben feltüntetni.

Miután ezen eset nehezebben érzékelhető, felhozok erre egy gyakorlati példát:

Két, egymással mellérendeltségi és egyszerű bajtársi viszonyban lévő alárendelt összeczordulásából kifolyólag az esetet elbíráló közös előljárójuk egyiket fegyelmileg megfenyíti. A fenytett büntetése elszenvedése után panasszal él. Ennek során azt adja elő, hogy a fenytésre nem ő, hanem a bajtársa szolgált volna rá és ő jogtalanul lett megfenyítve, az előljárójuk azért intézte el az ügyet bajtársára előnyösen és reá hátrányosan, mert bajtársa az előljárót egy nagyobb összegre szóló váltó aláírásával lekenyerezte.

Íme egy formailag helyes panasz keretén belül ott áll előttünk egy, az előljáró ellen intézett támadás, melyben az előljáró hivatalos hatalommal való visszaéléssel van meggyanúsítva.

Akár igaz a megvesztegetés és az ebből folyó részrehajlás ténye, akár nem, a panaszos panaszjogát lényegben túllépte, amikor a védekezés keretén túlmenve előljárója ellen *e panasz keretén belül* élt feljelentéssel.

A panaszos védekezésének ott végződött a jogos határa, amíg azon tényeket adta elő, amelyek a bajtársával való összeczordulás okát, lefolyását és eredményét a helyes színben tüntették fel. És amelyekből az a következtetés volt levonható, hogy ő fenytést nem érdemelt, így az mint alaptalan törlendő.

A továbbiak már támadást, feljelentést képeznek és ezek szerint bírálendók el.

Ha az elbírálás eredményeként az is nyerne megállapítást, hogy az előljáró elleni feljelentés alapos — bár a fenytés törölve lesz — a panaszjog túllépése mégis újabb fenytésre fog alapot szolgáltatni.

Ha pedig a feljelentés alaptalan, úgy a panaszos nemcsak az alaptalan panaszában nyilvánuló szabálytalanságokért, nemcsak az előljáró személyének a panaszügybe szükségtelen és tiszteletellenes bevonásáért, hanem az alaptalan vádaskodásért is bűnvádi eljárás alá kerül.

A felelősségrevonás súlya, természete és körülményei részben a panasz formájában fellépett egyén jó- vagy rossz-hiszemőségének mérvétől, a feljelentésében jelentkező támadás súlyától és tartalmától, végül a feljelentő és a megsértett előljáró, illetve feljebbvaló közti rendfokozati különbségek nagyságától függenek.

Íme ezekben véltem a fennálló szabályzatok szellemének ismertetése révén bemutatni bajtársaimnak, hogy panaszjukkal mikor és hogyan élhetnek, ha azzal a kívánt célt elérni óhajtják.

„Ludovika gyűrűje“.

A m. kir. honvéd Ludovika Akadémia f. évi június hó 24-én, az ellenforradalom 10 éves évfordulóján az intézet parkjában 1901 május 8-án felállított és 1919-ben a kommunisták által ledöntött Ludovika kir. hercegnő szobrát ujonnan ércbeöntve leleplezte.

A szobor kisebbített alakját 1903-tól kezdve jelvényeken, érmeken felhasználták és így annak ábrázolása az idők folyamán hagyománnyá vált. Ebből keletkezett az az óhaj, hogy a Ludovika Akadémia címerébe az akadémia alapítását ábrázoló szobor kerüljön.

Múlt tanévben a Ludovika Akadémia parancsnoksága az akadémikusok körében pályázatot hirdetett az akadémia címerének megtervezésére. E pályázattal kapcsolatban merült fel az a terv, hogy a címert pecsétgyűrűn alkalmazva, a Ludovika Akadémiát végzett növendékek és tanárok a bajtársi összetartozás jelképeül viseljék, mintegy figyelmeztetésül, hogy örökre össze vannak forrva az ősi Alma Materral.

A pályázat eredménnyel járt. A terv kivitelre került. A bíráló bizottság első díjjal jutalmazta Szigethy Árpád III. évfolyambeli akadémikus pályamunkáját. S ezt némi módosítással kivitelre is alkalmasnak találta, mert legjobban kifejezésre jutott benne a követelmény: az akadémia múltja, jelene és jövője. Domborműben Turi-Jobbágy szobrászművész készítette el, a »Szent György Iparművészeti Műhely« pedig a gyűrűt tervezte meg.

A gyűrű széles, tömör, aranyfejes gyűrű, melynek kiszélesített részében a Ludovika-szobor domborművé képmása látható, a talapzatnál hármassal halmon ugrásra kész oroszlánccal. A hátteret Nagy-Magyarország képezi az apostoli kettőskereszttel, melyből napsugarak törnek felfelé. Mindezek fölött a magyar szent korona lebeg. Legfelül a Ludovikások jelmondata van bevésve: »A hazáért mindhalálig!«, alul pedig »M. kir. honvéd Ludovika Akadémia 1808«, — az az év, amikor Mária Ludovika koronázási ajándékát felajánlotta egy magyar tisztképző otthon, a Ludovika Akadémia létesítésére. A gyűrű belső lapján a tulajdonos felavatásának, illetve tanári működésének éve van bevésve. Pl.: »A: 1890«. »T: 1923«. A gyűrűt megkaphatják és jogosan viselhetik mindazok, akik a Ludovika Akadémiát elvégezték, vagy ott mint tiszték és tanárok működtek. A gyűrűvel együtt jár egy igazolvány, amit az akadémia parancsnoksága állít ki. E nélkül a gyűrű viselése nem jogos. Akik a gyűrűt már megrendelték és megkapták, az igazolványt utólag fogják kézhez kapni.

A gyűrűt levélben közvetlenül a Szent György Iparművészeti Műhelytől lehet megrendelni (Budapest, I., Döbrentei-utca 2.). Ezidőszerinti ára: 25 pengő. A levélben meg kell írni az avatási, illetve a tanári belépési évet. Az igazolványt a gyűrűvel együtt kapja meg a megrendelő.

Remélhető, hogy az összetartozandóság ideális gondolatától áthatott »Öreg Ludovikások« és »Ludovikás tanárok« e külső jelkép viselésével is bebizonyítják az »Alma Mater«-hez való ragaszkodásukat.

Az élet küzdelmeiben s válságos pillanataiban a gyűrű emlékeztessen a Ludovikások jelmondatára: »A hazáért mindhalálig!«

A harctéren maradt fegyvereket mindenkor gondosan összegyűjtötték, sőt hogy a katonákat ilyesmire serkentsék, jutalmat tűztek ki erre. Például 1813-ban a teljes szuronyos puskáért 1 forintot, szurony nélküli puskáért 45 krajcárt, puskacsőért vagy závarzatért 30 krajcárt, külön szuronyért 15 krajcárt, vas töltővesszőért 10 krajcárt, tömör, nagy ágyúgolyóért 3 krajcárt, kis ágyúgolyóért pedig 2 krajcárt fizettek,



KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(11. közlemény.)

Azokon a helyeken, ahol katonai erődítmények vannak, továbbá a határszállón és a tengerpartokon minden olyan előfordult eseményről, amelyek kémkedéssel vagy az ország biztonságának veszélyeztetésével kapcsolatosak, a rendőrbiztos, mint az illetékes járásrész rendőrfőnökét azonnal értesíteni kell.

Az őrsparancsnokok kötelesek az ily tartalmú megkeresésekkel hozzájuk forduló rendőrbiztosoknak késedelem nélkül válaszolni.

Az őrsparancsnok köteles a közte és a rendőrbiztos közt felmerült iratváltásról a járásparancsnoknak bizalmasan jelentést tenni.

61. §. Az őrsök elszállásolásának módja és a döntés azoknak a feltételeknek tekintetében, amelyek mellett a tulajdonosok által e célra felajánlott épületet a megyei hatóság a századparancsnokkal együtt kiválaszthatja, szintén a belügyminiszter hatáskörébe tartozik. A bérleteket a prefektusok csakis az ő jóváhagyása után köthetik meg.

III. ALFEJEZET.

Az igazságügyminiszter illetékessége.

62. §. Tiszteknek és őrsparancsnokoknak a bünvádi perrendtartás felhatalmazása és jelen utasításnak a 110. és az azt követő szakaszai alapján az igazságügyi rendszertben való részvétele Franciaországban, Algierban és Tuniszban az igazságügyminiszter ügykörébe tartozik.

Tiszteknek ily tartalmú felhívások egyáltalában nem adhatók ki. Ez alól kivétel csak kényszerhelyzetben lehetséges.

IV. ALFEJEZET.

A tengerészeti miniszter illetékessége.

63. §. A csendőrség a haditengerész legénységnek a behajózásig való felügyelésében és haditengerész szökevények üldözésében a tengerészeti miniszter illetékessége alá tartozik.

V. ALFEJEZET.

A gyarmatügyi miniszter illetékessége.

64. §. Tisztek és csendőrök a 62. szakaszban előirt tennivalóik elvégzése tekintetében a gyarmatokon és a protektorátus alatt álló országokban a gyarmatügyi miniszter illetékessége alá tartoznak.

A csendőrség ugyancsak a gyarmatügyi miniszter illetékessége alatt áll: a kényszermunkára ítéltnek elszállítása, büntető gyarmatok szökevényeinek üldözése és az ítéltnek az ily gyarmatokra való kísérése s ott való felügyelése tekintetében.

65. §. Az egyes gyarmati megyékben elhelyezett csendőrségi századok és különítmények felett a vezetés, számvitel és szolgálatkezelés tekintetében a gyarmatügyi miniszter szintén illetékességgel bír.

II. FEJEZET.

A csendőrség viszonya a helyi hatóságokhoz.

I. ALFEJEZET.

Általános szabályok.

66. §. Amikor a kormányzat a csendőrséget a törvények és a közigazgatás által kibocsátott rendelkezések végrehajtásának a biztosítása céljából a különböző hatóságok mellé rendelte, nézete az volt, hogy a hatóságoknak ezzel a testülettel való viszonyukban és érintkezésükben kerülniök kell minden olyan formát és kifejezést, amelyek jelen utasítás szakaszainak szabályai és elvei alapján meg nem engedhetők s hogy nincs joguk követelni azt, hogy a csendőrséggel kivételesen rendelkezzenek vagy hogy a szolgálat végrehajtásába bármi módon bele avatkozzanak.

A csendőrségi egyének kötelesek az ezekkel a hatóságokkal szemben előirt feladataiknak megfelelni, azok iránt tiszteletet és előzékenységet tanúsítani.

II. ALFEJEZET.

Bevezető rendelkezések.

67. §. A polgári hatóságok, a közigazgatásiak és igazságügyiak a csendőrséget megkeresések útján csak a hivatásból folyó szolgálatokra vehetik igénybe. Ilyenek lehetnek azok a szolgálatok, amelyeket a csendőrség saját kezdeményezésből nem végezhet, továbbá veszélyeztetett helyeken a rend fenntartására, végül segédlet nyújtás a különböző hatóságoknak.

A csendőrség egyénei ilyen esetben kötelesek a 68. szakaszban foglaltakhoz szigorúan alkalmazkodni.

68. §. A megkereséseket közvetlenül az illetékes csendőrségi járásparancsnoksághoz kell intézni. Az őrsparancsnokot közvetlenül csupán sürgős szükség esetében lehet megkeresni.

69. §. Abban az esetben, ha úgy tünne fel, hogy a megkeresés visszaélést foglal magában vagy törvénytelen, vagy végrehajtása nem sürgős, avagy minden hátrány nélkül elhalasztható, avégből, hogy annak tartalmáról a felsőbb parancsnokság értesülést szerezhessen, az őrsparancsnok kérje fel a megkereső hatóságot, hogy forduljon az ő közvetlen tisztjához.

Ugyanilyen körülmények között a járásparancsnok kérheti, hogy a megkeresést intézzék az előjáró századparancsnokához.

Abban az esetben, ha a századparancsnok visszaélést vagy törvénytelenséget lát fennforogni, ha sem idő, sem valami parancsoló indok nem képezi akadályát annak, hogy a megkeresés végrehajtása elhalasztható legyen, köteles erről a légióparancsnoknak jelentést tenni.

Ha a légióparancsnok ilyen esetben nem rendelheti el a megkeresés végrehajtását, akkor a section parancsnokának jelentést tesz, aki felülvizsgálja a felsorolt indokokat és ha a megkereső hatósággal megegyeznie nem sikerül, a hadtestparancsnok útján a miniszterhez fordul.

Ha az illetékes hatóság saját felelősségére kijelenti, hogy megkeresésének végrehajtása sürgős, az ilyen megkeresést azonnal végre kell hajtani.

70. §. Azok a csendőr egyének, akik a polgári hatóságok törvényes megkereséseit indokolatlanul nem teljesítik, ha ebből a közbiztonságra hátrány származott, a miniszternek tett jelentés után, amellet, hogy büntetőjogi felelősségre vonatnak, szolgálati állásuktól felmenhetnek.

A köztársasági gárdának szóló megkereséseket az ezredes légióparancsnokhoz kell intézni, aki azokról Páris katonai kormányzójának tesz jelentést.

71. §. A karhatalmat mindazoknak ki kell állítani, akiket a törvény a karhatalom igénybevételének jogával ruház fel.

72. §. Hogy a csendőrséget milyen esetekben lehet megkeresni, arra nézve a törvények és szabályzatok, illetőleg a csendőrségi szolgálatra vonatkozó külön rendeletek irányadóak.

Azokra a diszelgésekre, amelyek a térparancsnokság szolgálati szabályzatában vannak körülírva, helyőrségekben az állomásparancsnok, egyebütt pedig a dandárparancsnok ad parancsot.

A fővárosban való diszelgéseknél, melyeket csak különös körülmények indokolhatnak, ugyanígy kell eljárni.

73. §. A megkeresésben mindig meg kell jelölni a törvényt, amely a hatóságot annak kiadására felhatalmazza és az indokot, rendeletet, ítéletet vagy közigazgatási okmányt, amelynek alapján az kiállítva lett.

74. §. A megkereséseket írásban, keltezve, aláírva, az alábbi formában kell kiadni:

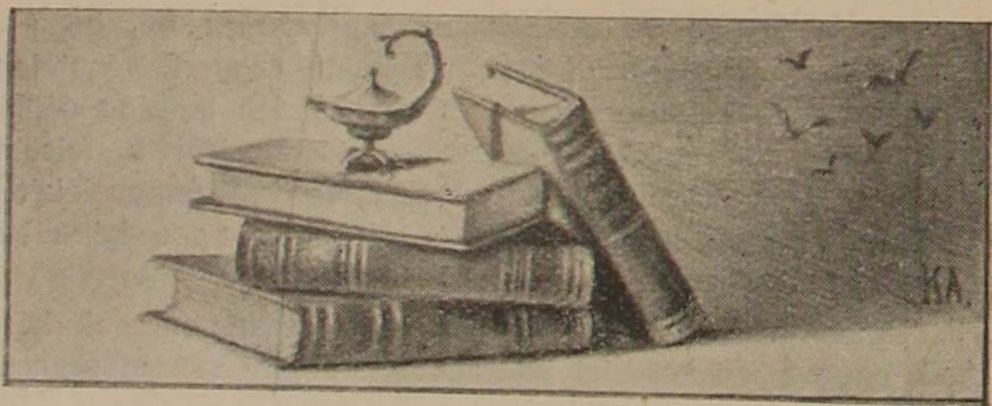
»Francia Köztársaság!

A francia nép nevében!

Hivatkozással törvényre (rendeletre, szabályzatra) megkeressük a (parancsnokság neve és székhelye), hogy vezényeljen, szállíttassa, tartóztassa le stb. és hogy értesítsen (ha tisztről van szó) és hogy jelentse (ha őrsparancsnokról van szó) annak végrehajtását, amire a francia nép nevében kerestük meg.«

Sürgős esetekben a közigazgatási és igazságügyi hatóságok a csendőrséget táviratilag is megkereshetik, de ilyenkor a táviratban mindig meg kell említeni, hogy a fentírt követelményeknek megfelelő megkeresést írásban szintén elküldték.

(Folytatjuk.)



CSENDŐR LEKSZIKON.

179. **Kérdés.** *Jogos-e ama vendéglős eljárása, aki dohányának elárúsítására engedelmet kapván a pénzügyminisztertől, a dohányárúkat a közjorgalomra megszabott árnál drágábban árusítja?*

Válasz. Az eljárás, ha a drágítás nem nagyobb 10%-nál, jogos. Az ily engedelem birtokosa ugyanis a dohányárúkat oly áron vásárolja, mint más fogyasztó s egyéni haszna csak annyi, amennyit a trafikáron felül elér. Ha azonban 10%-nál többet követel a trafikárnál, megszegi a pénzügyminiszteri engedély feltételét s egyúttal az 1920. évi XV. t. c. 1. §-ába ütköző árdrágító visszaélés vétségét is elköveti.

180. **Kérdés.** *Nem ütközik-e valamely hatósági tilalomba a hentes- és mészárosiparos amaz eljárása, hogy a vevőközönségnek eladott húst ujságpapírosba csomagolja?*

Válasz. A közegészségügyi törvény (1876. évi XIV. t. c.) szerint »mindaz, ami a közegészség fenntartására, javítására és a megromlottak helyreállítására szolgál, hatósági felügyelet és intézkedés, a közegészség ellen elkövetett kihágások pedig a rendőrségi biráskodás tárgyai«. Főelv tehát, hogy a közegészség megóvását célzó hatósági felügyelet panasz, feljelentés bevétele nélkül is időnkint szemlével és vizsgálattal gyakorlandó.

Bárki nyugodtan fordulhat tehát a közigazgatási hatósághoz, ha úgy találja, hogy a tápszerek, élelmicikkek forgalomba hozatala körül a közegészségre ártalmas jelenségek merülnek fel. Az élelmicikkeknek piszkos papírosba való csomagolása kétségtelenül közelről érinti a közegészségügyi rendszert szempontjait s bizonyos az is, hogy a húsárúnak ujságpapírosba való csomagolása kifogástalan eljárásnak nem tekinthető, ha nem is nagyfontosságú dolog, mert hiszen különösen a vágott húsárut fogyasztás és főzés előtt meg szokás mosni akkor is, ha kifogástalanul csomagolták is.

A feltett kérdés szerint az ujságpapírosba való csomagolás azonban megtorlás alá csak akkor esik, ha a közegészségügyi rendszert gyakorló hatóság ilyarányú tilalmat léptetett életbe helyhatósági szabályrendeletben vagy esetleg a legfőbb felügyeletet gyakorló hatóság (miniszter) országos érvényű szabályt állított fel. Oly országos érvényű szabályról, amely az ujságpapírosba való csomagolást ily esetben kifejezetten megtiltana, nem tudunk.

A Kbt. 107. §-ába ütköző kihágást követ el az, aki az elárúsításra vagy szétoztásra szánt étel- vagy italcikkek tartására s az azokkal való bánásmódra vonatkozó szabályokat megszegi.

181. **Kérdés.** *Temetőben levő sírra ültetett virág ellopása mily törvényhely szerint büntetendő?*

Válasz. A cselekmény egyszerű lopás. A Btk. 336. §-a 2. pontja szerint a cselekmény azért nem minősül, mert a virág a siroknak csak ideiglenes feldiszítésére szolgál s így »holtak emlékére rendelt« tárgynak nem tekinthető.

182. **Kérdés.** *A tettes hagyománytörvényében szomszédjának nem kellő jelügyelet alatt tartott pulykái kárt okoznak. Mint-hogy a pulykák nagy számban lepték el az ültetvényt s az ültetvény maga is nagyobb terjedelmű, a tettes nem hajlódván a pulykák behajtásával, néhányat közülük agyonüt, néhányat pedig megsebesít. Jogosan járt-e el a tettes?*

Válasz. A tilosban talált kártevő baromfit meg szabad ölni, ha a védekezés másként nem lehetséges. A fennforgó esetben a nagyszámú pulyka behajtása kétségtelenül nagy nehézséggel s azzal járt volna, hogy a kár még fokozódik. Viszont a tulajdonos nem köteles türni, hogy az idegen baromfi az ő ültetvényét rongálja s így a tettes a pulykák agyonütésével vagy megsebesítésével vagyona jogos védelmében járván el, büncselekményt nem követett el.

Ha az állatok tulajdonosa a földtulajdonos ellen panaszt emel a Btk. 418. §-ába ütköző ingó vagyron megrongálásának vétsége miatt, a nyomozást a Szut. 399. pontja értelmében természetesen meg kell indítani s az ügyre vonatkozó minden lényeges tényt ki kell deríteni, mert azt, hogy a tettes valóban vagyona jogos védelmében járt el, csak az ítélkező bíróság hivatott kimondani.

183. **Kérdés.** *Mi a különbség »kiküldött bíró« és »bíróküldés« folytán eljáró bíró között?*

Válasz. Kiküldött bíró az, akit az a bíróság, amelynek tagja, az eljárás valamely részselekményének megejtésével saját személyében megbíz. Ilyen részselekmények: helyszíni szemle, tanúk kihallgatása stb. Ez az elnevezés érvényes akkor is, ha az illető bíró nem székhelyétől távol, hanem állandó székhelyén, hivatali helyiségében végzi a bíróság rábízta perbeli cselekményeket. Viszont nem esik a kiküldés

fogalma alá, ha valamely bíróság célszerűségi szempontból az egész eljárást székhelyén kívül eső helyén folytatja le, mert teljes hatáskörében jár el, míg a kiküldött bíró hatásköre az egész eljárásnak csak egy részére terjed ki.

Bíróküldés esete az, amikor a m. kir. Kúria az illetékes bíróság helyett hasonló hatáskörű más bíróságot küld ki valamely bűnper elintézésére, ha az illetékes bíróságra törvényszerű kizáró okok forognak fenn vagy ha az illetékes bíróságtól részrehajlatlan eljárás nem várható. A bíróküldés elrendelése után eljáró másik bíróság nem kiküldött, hanem önálló, teljes hatáskörű bíróság.

184. **Kérdés.** *Oszták állampolgár Magyarországra területére beutazván, útlevelét a külképviseleti hatóság a beutazásra jogosító láttaozás (vizum) mellett a következő záradékkal látta el: Az útlevél tulajdonosa Magyarországra területén alkalmazást, munkát nem vállalhat. Ez az oszták állampolgár később Magyarországon az elsőkü iparhatóságtól tojás-, vaj-, baromji- és vadkereskedésre iparengedélyt kapott. Nincs-e az iparengedély ellentétben az útlevél záradékával?*

Válasz. Az útlevél említett záradéka azt jelenti, hogy a beutazó külföldi Magyarországra területén alkalmazást, munkát nem vállalhat, őt alkalmazni, munkába felfogadni nem szabad. E rendelkezés célja kétségtelenül az, hogy a meglevő munkaalkalmakat elsősorban és lehetőleg magyar állampolgárok részére biztosítsák. (L. a m. kir. belügyminiszter 1925. évi 204.000 sz. körrendeletét.) Az iparüzési jogosultság elnyerése még nem jelent munkát, sem alkalmaztatást. Ezért fogalmilag nincs kizárva, hogy a munkavállalást tiltó záradék mellett is az ilyen külföldi ipart üzzön az ország területén. De a fennálló törvényes szabályok ezt kifejezetten meg is engedik. (L. a m. kir. belügyminiszter 1925. évi 200.000 sz. rendeletét.) Az iparüzés elnyerésének főfeltétele a külföldi lakhatási engedélye, amelyet azonban csak olyan külföldinek lehet kiadni, akinek állandó itt tartózkodása az állam érdekeire, a közrendre és a közbiztonságra aggálytalan.

185. **Kérdés.** *Mily büncselekmény 10 pengő értékű, tulajdonjog fenntartása mellett vásárolt hegedű jogtalan elidegenítése? Lehet-e a hegedűt élvezeti cikknek minősíteni?*

Válasz. A cselekmény sikkasztás. A hegedűt a Bn. 51. §-a értelmében vett élvezeti cikknek tekinteni nem lehet. A bírói gyakorlat elfogadta magyarázat szerint oly tárgyat kell érteni itt élvezeti cikknek, amely az ember ízlő érzékével hozható kapcsolatba, tehát a nyalánkságot, a szesz italokat, a dohányt és dohánygyártmányokat stb. Az élvezet fogalma tehát itt oly *eljegyzhető* tárgyra vonatkozik, amely az emberi élet fenntartására nem szükséges, nélkülözhető és csak kedvtelésből használatos. A hegedű ezzel összevetve, tehát nem élvezeti, hanem fényűzés tárgya.

186. **Kérdés.** *A külömváltan élő férj panaszt tesz felesége ellen, hogy töltött piztolyt fogott rá. Mikor pedig a járőr a jegyvertartásra nem jogosult feleség lakásán a piztoly őrizetbe vétele végett megjelenik, a feleség újból ráfogja a piztolyt a járőr kíséretében levő férjre e szavak kíséretében: »Odaadom, de előbb megdöglesz!« A piztolyt a feleség kezéből a járőr csavarja ki. Mily büncselekmény elkövetésével gyanúsítható a feleség?*

Válasz. A feleség csak a Kbt. 41. §-ába ütköző két közcsend ellen való kihágással gyanúsítható, mert az a tény, hogy töltött piztolyt fogott férjére, még a férj megölése megkezdésének nem tekinthető. Az ilyen cselekmény csak előkészület. A járőr előtt tett indulatos kijelentése sem változtat ezen a megállapításon, mert ebből is csak azt a következtetést lehet levonni, hogy a férj megölésének megkezdésére hajlandó. Minthogy azonban a megölést meg nem kezdte, a cselekmény nem lehet kísérlet.



TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Tűzeset kiderítése.

Nyomozta és írta: FÜLEKI JÓZSEF tiszthelyettes, szakaszparancsnok (Toponár).

1923 október hó 25-én 19 órakor Kövér József nagybérlő, Verseg községhez tartozó mindszentpusztai lakos a versegi őrsöt telefonon arról értesítette, hogy egyik cselédházát ismeretlen tettes felgyújtotta és kérte a versegi tűzoltók sürgős kirendelését, valamint egy járőr kivezénylését.

Az ügyeletes csendőrt azonnal a község házára küldtem azzal a meghagyással, hogy a bíró a vizifecskendőt a kezelőkkel együtt haladéktalanul indítsa el a tűz színhelyére, én magam pedig Benda István csendőrrel felszerelve ugyancsak ide, a 6 kilométernyi távolságban lévő Mindszentpusztára siettem.

Egyidőben érkeztünk oda a községi tűzoltókkal, de akkorra a cselédházat, mely 2 szoba, 1 konyha, 1 kamara és 1 kovácműhelyből állott, teljesen leégve találtuk. A tűzoltóknak nem maradt más munkájuk, mint a földön heverő tűzes gerendákat locsolgatni.

A káros előadta, hogy a tűz 19 óra előtt néhány perccel lobbant fel; azonnal az égő házhoz szaladt és látta, hogy a szalmával fedett cselédház kéménye és a kovácműhely kéménye között — tehát mindkét kéménytől távol — mintegy három méteres sávon a padlás ég s ebből arra a következtetésre jutott, hogy valaki a vacsoraidő alatt a cselédházat felgyújtotta és úgy harapózott a tűz a tetőre.

Az épület egyik szobájában búza volt elraktározva. A leégett ház, valamint a búza biztosítva volt.

Aziránt érdeklődtem most a káróstól, hogy vannak-e elbocsátott cselédek? Azt a felvilágosítást kaptam, hogy vannak ugyan, de ezek közül egyik sem lakik a pusztán. Ezeknek az elbocsátott cselédeknek neveit feljegyezve a házbeliek és a károsnak a pusztán lakó alkalmazottjainak kikérdezéséhez fogtam.

Hornyácsik Pálné cselédasszony, aki a leégett házban lakott, előadta, hogy előző napon Versegen járt bevásárolni, 17 órakor jött onnan vissza, vacsorára hideg ételt ettek és tüzet egyáltalában nem gyújtott sem a konyhában, sem a szobában.

Este 7 óra körül férjével és 3 éves kisgyermekével együtt vacsoránál ültek, amikor mennydörgésszerű robaj ijesztette meg őket, mely az egész házat megrázta. Azonnal kiszaladtak és a nyári konyhából látták, hogy az egész szalmatetőzet lángban áll. Segítségért kiabáltak s azután kevés bútort, valamint ágy- és ruhaneműket igyekeztek menteni, ami azonban csak részben sikerült, mert a tűz nagyon gyorsan terjedt, már a nyári konyhába kezdett becsapni s így a mentési munkálatokat kénytelenek voltak

*Ne neved ki a világot, ne is sirasd, hanem értsd meg.
Spinoza.*

abbahagyni. Ennek következtében holmijuknak egy része s a kis kukoricájuk odaégett. Hasonlóan adta elő az esetet a kikérdezett férj is.

A káros bemondásából és a kikérdezett cselédasszony előadásából én is szándékos gyújtogatásra következtettem.

Az uradalmi kovácsmester és tanonca, kiknek nevére már nem emlékszem, egybehangzóan előadták, hogy ők 18 órakor hagyták abba munkájukat s mielőtt a műhelyből eltávoztak, gondosan eloltották a tüzet. Mikor a műhelyből hazafelé indultak s amikor Hornyácsik Pálné cselédasszony ajtaja előtt elhaladtak, látták, hogy nevezett az udvaron fát vágott és éppen akkor bekiáltott a 3 éves kisfiának: »Vigyázz, fiam, el ne rontsd a tüzet!«

Tekintettel arra, hogy a cselédasszony az első kikérdezése alkalmával azt adta elő, hogy nem gyújtott tüzet akkor este a lakásában, most újból kikérdeztem és elébe tártam a kovácsmester és tanonca által előadottakat. Figyelmeztettem, hogy az igazat mondja és ne féljen, azért hogy vacsorát főzött, nem büntetik meg s ha a kémény esetleg amiatt gyulladt ki, ez nem az ő hibája, hanem a gazdájáé vagy a kéményseprőé.

Ekkor Hornyácsikné beismertte, hogy fenyőfából tüzet rakott, de hogy a ház miként gyúlt ki, arról sejtelve sincs. Első kikérdezése alkalmával nagyon meg volt ijedve és azért tagadta, hogy Versegről történt hazaérkezése után tüzet rakott.

Ezen adatok alapján kéménytűzre kellett következtetnem és ezen véleményemet közöltem a káros nagybérlővel is. Ő azonban nem értett egyet velem, ragaszkodott eredeti feltevéséhez, hogy t. i. a tűz szándékos gyújtogatás folytán keletkezett, már csak azért is, mert a tűz nem a kémény közelében, hanem a két kémény között ütött ki. Ez a körülmény egyébként előttem is gyanús volt.

Most kezdtem részletesen érdeklődni a ház építése, különösen pedig a tetőzet iránt. Megtudtam, hogy a szalmával fedett épület (cselédház) kéménye és a kovácsműhely között a tető közepén egy 25—30 cm átmérőjű kerek szelelőlyuk volt.

Egy öreg ember, kinek nevére már szintén nem emlékszem, kikérdezése alkalmával azt adta elő, hogy amikor ő a tűz színhelyére érkezett, feltűnt neki, hogy a cselédház kéménye füstöl, a kovácsműhelyé pedig nem.

Létrát kértem és az üszkös gerendák közül kiemelkedő két kéményt kívül-belül alaposan megvizsgáltam. Megállapítottam, hogy a cselédház kéményéről a vakolat hiányzik és két-három helyen olyan nagy nyílás van rajta (rossz építkezés), hogy ujjnyi vastag fapálcát át lehetett dugni az egymásra rakott téglák egynémelyik helyén. A kémény nyílásai nagyon füstösek voltak, belül az egész kémény kiégve, szurokszerűen fényes, úgyszintén a nyílások is. A kovácsműhely kéményén a vakolat részben szintén le volt törve, de nyílást a téglák között nem találtam. Ez a kémény nem volt kiégve, mert a korom porszerűen a kéményhez tapadt.

Megvizsgáltam egy másik ház kéményét is, ahol a kormot éppen úgy találtam, mint a kovácsműhely kéményében, porszerűen lerakódva.

Ekkor már határozottan megállapítottam, hogy a tűz a kémény felületén építése, a lehullott vakolat pótlásának elmulasztása és a kéményseprés elmulasztása folytán keletkezett.

Megállapításaimból a tüzeset mikénti keletkezését és lefolyását kb. alábbiak szerint gondoltam el:

A cselédasszony gyors vacsora készítése végett fenyőfából tüzet rakott. A fenyőfának egyébként is pattogó szikrája a kéményben felgyülemlt kormot meggyújtotta és kéménytűzet okozott. A tűz lángja vagy egy szikrája

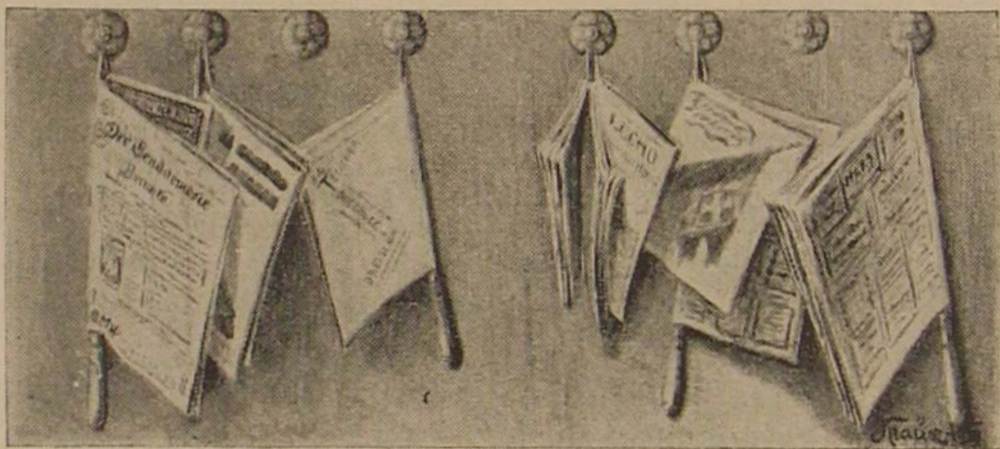
a rossz kémény nyílásán kicsapott és a kéményt érintő szalmafedélzetet belülről meggyújtotta.

A kémény mellett azért ütött ki a tűz, mert ott nyílás nem volt a vastag szalmatetőzeten, hanem a lángtenger a két kémény között lévő szelelőlyukon huzatot kapva, dörgés, illetve robajszerűen csapott ki, ami az épületet is megrázta.

Az ekként felépített következtetésemet szépen sorjában elmondottam a károsnak is, aki végül is őszinte csodálatának adva kifejezést, teljesen csatlakozott véleményemhez. Örült, hogy elbocsátott cselédei az ő gyanúsítása következtében nem lettek kiteve ártatlan meghurcoltatásnak és örült, hogy a gyújtogatás nem bosszú műve volt.

Az esetet annakidején a gödöllői királyi járásbírósnak jelentettem be, amint előrelátható volt: sem a bérlőt, sem a cselédasszonyt nem büntették meg.

Ami a tanulságot illeti: a tüzeset nyomozását nem szabad elhamarkodni, nem szabad a káros egyszerű gyanúját alapul véve ártatlan egyéneket meghurcolni. Az ilyesmi akkor is árt a csendőr tekintélyének, ha később sikerül is a tényállást a valóságnak megfelelően kideríteni. A helyszíni szemle a tüzesetnél éppen olyan fontos, mint minden más bűncselekménynél. Ha például ennél a tüzesetnél nem tartottam volna részletes és aprólékossáig menő helyszíni szemlét, nem jöttem volna rá a rosszul épített és kiégett kéményre.



LAPSZEMLE.

(Németország.) Der Gendarm.

27. szám.

Fischer csendőrszázadosnak a »Gendarm« 16. számában megjelent közleménye fokozottabb követelményekhez kívánja kötni a csendőrök előléptetését örsvezetőtől lefelé. Adomat csendőrfőhadnagy ebben a számban válaszol Fischer századosnak és azt állítja, hogy ezeknek a régi kipróbált csendőröknek (Landjägereknek) a hosszú gyakorlati szolgálat folyamán szerzett tapasztalatai pótolják az esetleges elméleti hiányosságokat. Hogy ezeknek a csendőröknek tudását, képességét és alkalmasságát valaki megfelelően értékelni tudja, ahhoz elengedhetetlen feltétel az, hogy a bíráló maga is részt vett mindazon szolgálatokban, amelyeket ezek az emberek végeznek, — írja Adomat főhadnagy. Különösen a követelmények egyik pontja ellen van kifogása a cikkírónak, amely szerint egy csendőrnek képesnek kell lennie 15—20 perc alatt egy témát szabad előadásban kimerítően tárgyalni s emellett különös súlyt kell helyezni az előadás tagozására és a stílusra. Nem feltétlenül szükséges, hogy a jó csendőr egyszersmind jó szónok is legyen, — ezt igyekszik gyakorlati példák alapján is bizonyítani Adomat főhadnagy, mert hiszen — jegyzi meg nem kis maliciával — akkor a csendőr elmehetne akár városi tanácsosnak is. (A vita hosszára nyúlik s Adomat főhadnagy érvelését csak akkor lehet tökéletesen megérteni, ha valaki teljesen ismeri a porosz csendőrség

Dolgozz minden órában, akár fizetnek érte, akár nem; csak a dolgodat nézzed!

Emerson.

szervezetét. Annyit azonban a lapismertetésünkben is láthatunk, hogy a porosz csendőrséget minduntalan erős támadások érik, sok oldalról hangoztatják az átszervezés szükségességét s nagyon valószínű, hogy ez be is fog következni. Szerk.)

»Tökéletes bilincs« cím alatt Gay bűnügyi rendőrbiztos egy újfajta bilincset ismertet, amely a próba eredménye szerint a gyakorlat minden követelményének megfelel. Gay több esetet említ meg, amelyeknél a rendőri közegre a bilincs tökéletlensége nagyon szomorú következményekkel járt. A veszedelmes gonosztevő mindig kész arra, hogy ellenszegülést fejtessen ki, különösen azokban az esetekben, amikor fizikailag fölényben van a csendőrral szemben. Szükséges tehát, hogy a megbilincselést foganatosítandó csendőr olyan bilincsel legyen ellátva, melynek kezelése könnyű s emellett biztonságot nyújt arra, hogy csakugyan ártalmatlanná teszi a megbilincselteket. A bilincsről két képet is közöl a Gendarm. Egyszerűnek, praktikusnak látszik. A cikkíró ajánlatosnak látná, ha úgy a csendőrségnél, mint a rendőrségnél ezt az új bilincset rendszeresítenék.

Keletporoszországi csendőrök nemzetközi érdeklődést és feltűnést keltő sikeréről számol be a következő cikk. A litván és lengyel határ közelében a csendőröknek sikerült egy kis erdőben bekeríteni és ártalmatlanná tenni egy összesküvőcsoportot, mely feladatául tüzte ki Waldemaras litván miniszterelnök meggyilkolását. Vezetőjük Pletschkaitis volt, aki már a genfi népszövetség előtt is szóba került a lengyel-litván konfliktus során, mint Waldemaras halálos ellensége. Az elfogottaknál — hatan voltak — két géppuskát, nagyobb mennyiségű lőszeret, 6 kézigránatot és 6 bombát találtak. Minden valószínűség szerint — ez irányban folyik most a nyomozás — az volt a szándékuk, hogy azt a D.-vonatot, amelyen Waldemaras a genfi tárgyalásokról hazatért, a levegőbe röpitik.

A lap »Egy szörnyű határsértés« cím alatt megemlékezik arról, hogy amikor legutóbb a Németországban elkövetett bombamerényletek tetteseit keresték, a porosz nyomozók »határsértést« követtek el Mecklenburg—Schverinnel szemben. Nyomonüldözés közben átmerészkedtek a határon és ott egy helyen nyomozást folytattak anélkül, hogy a területileg illetékes mecklenburgi őrsöt ebbe belevonták volna. Emiatt — jegyzi meg jóízű humorral a cikkíró — nagy politikai affér támadt, amelyet sikerült azonban részint bocsánatkéréssel, részint a »bűnösök« megbüntetésének kilátásba helyezésével mégis csak békésen megoldani úgy, hogy háborús veszély Mecklenburg és Poroszország között pillanatnyilag nem fenyeget. A cikkíró többek között ezeket mondja: »Régi tapasztalat, hogy a gonosztevőket annál gyorsabban lehet kézrekeríteni, minél gyorsabban és céltudatosabban üldözik őket, akkor is, ha ez nem az »egyedül illetékes tisztviselő« útján történik«.

Egy tanulságos nyomozást ír le Auh Langjägermeister, amikor egy lótolvajt 27 kilométeren át nyomonüldözött kerékpáron. A nyomokat azért tudta az országúton mindenütt követni, mert a ló igen erős állat volt s tolvaja nem vezette, hanem ráült, így a nyomok a rendesnél mélyebben vágódtak az út talajába. Egy városhoz érve azonban mégis elveszték a nyomokat és egy korcsmában tudta meg, mikor és mely irányban haladt át a városban egy lovas. Végül is egy erdei úton tovább menve, sikerült a lótolvaj rejtekhelyét megtalálnia és óvatosan megközelítve, a tolvajt elfognia.

Különös érdekesség gyanánt jegyzi meg, hogy a tolvaj a jobb lába helyén falábat viselt s mégis mintegy 30 kilométert csaknem mindenütt ügetésben vagy vágásban birt lovagolni.

—0—

(Jugoszlávia.) Zsandarmeriszki Vesznik.

9. szám.

A címkép a 6 éves Péter trónörökösöt mutatja tengerész ruhában. Barle Alojz csendőr alezredes befejezi a babona befolyásáról a gonosztevőkre írt cikkét. Felszólja a babonának többféle vadhajtását: bájitalokat és azok használati módját. Megemlékezik a pancsovai méregkeverő boszorkányról, aki több, mint 50 ember halálát okozta szerelmi italival, akit ezért 92 éves korában 15 évi börtönre ítélték. Tolvajoknál elterjedt szokás valamit a tett szintjén hagyni, hogy ne lehessen megtudni, ki volt a tolvaj. Pedig ma éppen ezek a varázsszerek könnyítik meg a nyomozást.

Ha valahol valami érthetetlen bűneset fordul elő, akkor rögtön elő kell venni a közelben lakó vagy tartózkodó kuruzslókat, cigányokat, csavargókat, koldusokat és egyéb dologtalanokat, nem-e voltak a bűneset előtt az áldozattal

bármilyen érintkezésben. Mert a bűnözők nemcsak babonások, hanem mások babonáját is kihasználják, hogy azokat törbe csalják, elpusztítsák és kirabolják.

A babona elég gyakran helyes nyomra vezet a nyomozást. Így pl. egy emberölés esetén az államügyész újbóli vizsgálat végett elrendelte a halott exhumálását. Ennek gyorsan híre ment. Az emberek azt beszéltek, hogy a halott fejét kiteszik a törvényszéken, ahol mindenki megjeleni köteles; a fej jelt fog adni, ha a gyilkos előtte áll. Erre egy munkás, akire addig semmi gyanú nem esett, átszökött a közeli határon Olaszországba; majd visszatérve, 4 évig bujdosott az erdőkben, míg a csendőrség elfogta.

Jakovljevic St. csendőr százados folytatja a büntetések és azok végrehajtásáról írt tanulmányát. A folytatás a Sztara Gradiska-i fogház leírásával foglalkozik. Megemlíti, hogy a fogház felállításának első évében a rabok között kiütött nagy maláriajárvány abban az arányban csökken, amint a körülfekvő régi sáncárkokat feltöltik, ahol eddig mocsaras víz állott.

J. T. P. befejezi cikkét a járőrszolgálatról. Összefoglalva az eddig mondottakat, 24 kérdőpontot állít fel a járőr teendőiről, amelyekre a csendőrnek kielégítően kell felelnie, mielőtt járőrszolgálatát megkezdhetné.

Stevanovics Mil. angol forrás után a képzelőtehetségről ír, ami sok esetben az egyetlen eszköz, hogy valami bűnügyben nyomra vezessen. Különösen áll ez kis térfogatú lopott és eldugott értéktárgyak (drágakövek) felkutatására. Gyakran a legélénkebb fantázia sem képes kitalálni, mily módon és hová rejtette el a tolvaj a lopott holmit. Így talált meg egy híres londoni detektív egy drága smaragdot egy hanyagul a dohányzóasztalon fekvő, félig kiszitt pipa dohányja alá dugva. Ily esetekben csak különös szimat használ. Amelyik csendőrnek nincs szimatja, az ne is kezdjen hozzá a nyomozáshoz.

A Balkánon mindent a kéménybe rejtnek az emberek; a birtokos a féltett kincset vagy pénzt, a tolvaj a lopott értékeket. Azért is az első dolog, hogy a csendőrök a kéményt kutassák át.

Apró drágaságokat gyakran dugnak valami közönséges használati vagy háztartási tárgyba pl. szappanba. De azt rendszeren oly helyre teszik, ahonnan nem vész el és ez a feltűnő. Egy fiókba elzárt szappandarabban csak azért találta meg egy csendőr a keresett gyémántot, mert a szappan el volt zárva, amit különben nem szokás.

Előfordul az is, hogy a tolvaj izgatottságával elárulja, ha jó helyen keresnek; tehát keresés közben szemmel kell tartani a tolvajt is. Így árulta magát el egy asszony is, aki házkutatás közben levest főzött és folyton a levesesfazék körül forgolódott, míg a csendőrnek eszébe jutott a levest kiönteni. A fazék fenekén volt a lopott gyűrű, amit a csendőr keresett.

Jankovics cs. őrnagy a csendőrség illettanáról ír, amelyre úgy szolgálatban, mint félhivatalos alkalmakkor tekintettel kell lenni. Leírja úgy az előljárók, mint a polgári hatósági személyekkel szemben szokásos magatartást.

Gdjesa N. a belgrádi postatakarékpénztár titkára a takarékoságról ír propagandacikket. Magyarazza, hogy erős akarrattal és vas következetességgel a legkisebb jövedelem mellett is vagyont lehet gyűjteni. Csak a kezdet nehéz.

Vlah. O. csendőr alezredes folytatja értekezését az állatok lelkivilágáról és azok gondozásáról. Példákat hoz fel az állatok között előforduló barátságról és segélynyújtásról. A legjobb példa erre a méhek és hangyák együttélése. A hangyáknál azonfelül az is érdekes, hogy míg egy boly lakosai egymásközt mind jóbarátok, más boly lakosai iránt ellenségesen viselkednek. Vannak állatok, amelyek csak alkalmilag egyesülnek, bizonyos cél elérésére. Azután a cikkíró áttér a házi állatok közül a kutya szerepére a történelemben.

Az adriai tengerről írt cikk a bevezetésben ismerteti a tenger jelentőségét a népek életében (folyt. köv.).

Stankovics M. ny. ezredes befejezi propagandacikkét a katonáskodás áldást hozó befolyásáról a délszláv népekre. A hadsereget egy nagy iskolának kell tekinteni, ahol a nép sokat tanulhat. Aki akar, azt mesterségre is tanítják. A cikkíró felszólítja a csendőrséget, hogy világosítsa fel erről a lakosságot, különösen a határok mentén.

Az ember azt nézi, ami szeme előtt van; de az Isten azt nézi, ami a szívben van.

Biblia.

Az orvosi rovat a cukorral foglalkozik. Elsőrendű tápláléknak nyilvánítja, amely egyenesen a vérbe megy át, — de elővigyázattal kell fogyasztani. A legjobb étkezés után, sem közben, sem előtte, nehogy elvegye az étvágyat. Ezt különösen gyermekeknél kell betartani. Minden étkezés után együnk gyümölcsöt és igyunk gyümölcslevet.

B. D. csendőr hadnagy mint ritka példát, egy rég elkövetett gyilkosságot mond el, melynek tettesét 15 év után ítélték halálra. Egy öreg asszony Szlovéniában egy fiatal házaspárra hagyta házat és egyéb vagyonát, azzal a kikötéssel, hogy életfogytiglan eltartják. A férfi csakhamar ráunt erre a viszonyra. Egy este felakasztotta az asszonyt kis szobájában az ablakot becsukta, belülről könnyen a zárba illesztette a spárga végére kötött kulcsot, betette az ajtót, kívülről egy előkészített álkulccsal bezárta és azután a spárgával teljesen visszahúzta a belső kulcsot a zárba. Reggel minden jel öngyilkosságra mutatott. 15 év után a férfi veszekedés közben megfenyegette a feleségét, — aki annakidején végignézte a gyilkosságot, — hogy úgy fog járni, mint az öreg. Az asszony ijedtében a nővéréhez szaladt és elmondott neki mindent, hogy tudja, hogy ki a gyilkos, ha őt is felakasztva fogják találni. A nővér rögtön feljelentette a gyilkost a csendőrségen. — Ebből a példából is látszik, hogy mennyi körültekintésre van szükség a nyomozásnál.

A törvénytár az állami útról szóló törvényt magyarázza, az állami és egyéb nyilvános utak közötti különbséget és felsorolja az összes állami utakat az egész birodalomban. A második rész az állami utak tervezésével és építésével, továbbá a szükséges terület kisajátításával foglalkozik.

A különböző rovatban találjuk a következő hirt: Eszményi fogház rács és lakat nélkül. William Cs. Han Kanadában rabokat telepített ki farmjára és hatalmas eredményeket ért el azok foglalkoztatásával.

—o—

(Csehország.) Cetnicky Obzor.

19. szám.

»Tények beszélnek« címmel hosszabb cikket közöl a cseh csendőrség fegyverzetéről, amelyet esztelennek nevez. Eseteket sorol fel, amelyeknél a csendőrök szolgálat közben elestek és saját fegyverüktől, főként a kardtól súlyosan megsérültek. A csaknem naponta ismétlődő szerencsétlenségek a fegyverzet egyszerűsítését kívánják. A csendőr jobb kezével a puskát, bal kezével a kardot tartja, elbukásnál, hogy az esés súlyát csökkentse, önkéntelenül is a bal kezére igyekszik támaszkodni s így a kard — harmadik keze a csendőrnek nem lévén — magára marad, tör és zúz mindent, ami útjába akad. Az egyéni védekezés lehetősége a katonánál a legfontosabb, de ott nem is adnak a puskához kardot. Valami »okos« osztrák kitalálta, hogy a kard kevésbé veszélyes fegyver s bár az osztrák fegyverhasználati utasításban egy csepp értelmet sem talál az ember, a köztársaság gondolkodás nélkül vette át. Mindenki belátja, hogy ha fegyverhasználatra kerül sor, a csendőrnek nem lehet ideje önmagával vitatkozni, hogy melyik fegyverét használja. A kard nem tűri a puskát, ez nyilvánvaló. Ha meghagyják a puskát, el kell venni a kardot, ha még a kardhoz ragaszkodnak, cserélnék ki a puskát pisztollyal. Harmadik eset nincsen. Azzal védik a puskát, hogy azt a pisztoly nem mindig pótolja. Ilyen eset nincs. A mai fegyverzet még egyszerű botlásnál is életveszélyes. De nemcsak a csendőrré, hanem a közelében tartózkodókra is, mint ezt számos szerencsétlenség bizonyítja. Egyetlen indok a mai fegyverzet mellett, hogy a mai cseh csendőr nagyon imponáló jelenség s a bűnözőkkel szembenállva a csupa zsinór, acél, szíjzat, réz és lakk, amiből a csendőr felszerelése és fegyverzete áll, hamarabb ébrednek annak tudatára, hogy az államhatalom képviselőjével van dolguk s így inkább engedelmessé válnak. Pedig ma már nem dolgozik a csendőr ilyen eszközökkel. A mai modern lakosságnak nem kell sem tollforgó, sem kard, sem sisak, sem pedig szurony. A Felvidéken és Ruténföldön pedig? Ott a legény, ha józan, a legkészségesebb és legjámborabb báránka, de ha részeg, akkor tíz sisakos sem bír vele, annál ilyenkor csak egy jóra való bikacsek használ... (Egyébként e cikkből a cenzura két helyen, összesen 20 sort törölt.)

Az »Obzor« a másik csendőrségi lap a sajtótörvény alapján helyreigazító nyilatkozat közzlésére kötelezte, olvasóink előtt már ismeretes pártháborúsággal kapcsolatban.

A belügyminiszterhez újabb interpellációt intéztek a csendőrségi lakberek ügyében. Az államfordulat után a csendőrség létszámát 4000 főről 14.000 főre emelték s a ma szolgálók 80 százaléka a fordulat után került a testi-

letbe. Utóbbiak csak 4 évi szolgálat után nősiülhetnek. Szolgálati érdekből igen sok áthelyezés történik anélkül, hogy az áthelyezettek lakásviszonyait figyelembe vennék. Így a csendőröknek közel 95 százaléka nem részesül a régi lakók érdekeit védő törvény előnyeiben. A lakásviszonyokon felül a csendőrök élelmezési nehézségekkel is küzdenek. A Felvidéken és Ruténföldön ismeretlen a vízvezeték, de sok helyen még ivóvíz sincs, még azt is venni kell. Az élelmezésüket legtöbbször távoli városokból kell hozatni. Mindez jelentékeny kiadástöbblettel jár. Az interpelláló kívánatosnak tartja, hogy a csendőrök legalább azt a külön lakbérpótlékot kapják, amely más fegyveres testületek tagjainak jár, a személyi és dologi pótlékokat pedig 100 százalékkal emeljék.

Vegyes hírek. A közalkalmazottak ápolási alapja minden évnegyedben néhány milliós deficitet mutat. Ennek megakadályozására az alap október 1-i hatállyal különböző megszorításokat vezetett be az alap intézményeinek igénybevételére. Az »Obzor« a 12—20 milliós deficitet a helytelen gazdálkodás bűnéül rója fel és tiltakozik az ellen, hogy a vezetőség hibájáért a tagokat rövidítsék meg.

A tátrai fürdőhelyeken ismeretlen tettesek 14 nap alatt 10 betörést követtek el. Ilyen bűncselekmények ezen a vidéken azelőtt ismeretlenek voltak s ezért a lakosság módfelett fel van izgatva. A nyomozás eredménytelen maradt s ezért a csendőrséget okolják. A csendőrség viszonyaira jellemző, hogy pl. Ó-Tátrafüreden 7 fő van rendszerezve. Ezek közül földényben 2 csendőr, kik különben egész szolgálatukat hegyek között látják el, hegymászótanfolyamra van vezényelve, 1 a zsolnai csendőrség megerősítésére rendeltetett ki, 1 pedig betegszabadságon volt. A megmaradt 3 főnek naponta 150 idegen útlevelét kellett kezelnie, szolgálati jelentéseket készítenie. Emellett 2 fő állandóan járőrszolgálatot teljesít, 1 pedig készülség az örsön. Ilyen viszonyok mellett a csendőröket nem lehet felelőssé tenni.

Az önkormányzati közbiztonsági és örtestületek e nyáron tartott értekezletükön a közbiztonsági szolgálat egységes oktatását, egységes szabályzatot, általában a közbiztonsági szolgálat egységesítését követelték és az állami szervekkel azonos elbánást kívántak.

A kikülönített törzstiszti állásokat — mint erről már megemlékeztünk — október 1-vel megszüntették. A lap ezt az intézkedést örömmel üdvözli. Csehországban 5, Morvaországban 3, a felvidéken pedig 5 kikülönített csendőr törzstiszti állás volt.

A régi nyugdíjasoknak az új nyugdíjasokkal azonos elbánásban való részesítése céljából a német kormánytámogató pártok sürgős beadványt intéztek a kormánykoalícióhoz.

A lap kifogásolja, hogy Morvaország egyik nagyvárosában a csendőrséget a járásbírósnak most épült gyönyörű palotájában, de a pincében helyezték el.

Egyik napilap kineveti a Falout-féle kémkedési ügyben a belügyminiszter által megjutalmazott csendőrt (Lásd Cs. L. 29. sz.), akinek állítólag csak annyi szerepe volt, hogy Falout irattáskáját egy pénzügyőről átvette. A lap megjegyzi, hogy az irattáska megtalálása sem volt nagyobb fáradság, mint az átvétele.

A badeni csendőrség fennállásának 100 éves jubileuma alkalmából azt írja, hogy Morvaországnak van a legrégebb csendőrsége. Okmányok vannak arról, hogy ott már 1661-ben volt csendőrség. A mai csendőrség ebből fejlődött s így a csehszlovák csendőrség — a lap szerint — a világ legrégebb csendőrsége.

Hosszú cikkben kifogásolja, hogy a csendőrség jóhír-neve érdekében esztelen intézkedésekkel állandóan üldözik a csendőröket. Nemcsak az úgynevezett kétes helyek látogatását tiltják, hanem vizsgálat alá helyezték egy öreg csendőrt azért, mert 2 éves gyermekét egy vásári tömegben vagy 30 lépésnyire a karján vitte. Ezzel a jóhírnév és az állás megbecsülése ellen vétett. A lap igen erősen kifakad ilyen eljárás ellen. A jóhírnév érdekében egymásután bocsátanak el csendőröket a testületből, akiket a sokat szidott régi világban nem lehetett ilyen könnyen az existenciájuktól megfosztani.

Dr. Viskovskyt, az új nemzetvédelmi minisztert, mint a csendőrség barátját üdvözli új méltóságában.

Kifogásolja, hogy az augusztus 1-i készülségi szolgálatért pl. a postások napi 24 korona pótlékot, a csendőrök pedig csak elismerést kaptak.

Az adók állandó emelkedéséről kimutatást közöl 1919—1927. évekből. Megtudjuk, hogy az adójövedelem 1919-ben 1.956.539.934 korona, adóteher fejenként tehát 144.92 korona, ezzel szemben 1927-ben 10.542.492.470 korona volt az adó-

jövedelem, fejenkinti teher pedig 773.42 korona volt. Ezzel kapcsolatban az államgazdálkodást elítélő kommentárral illeti.

Hírt ad arról, hogy Berlinben a büntettek szervezete 10.000 tagot számlál s megjegyzi, hogy ezek családtagjait beszámítva, a cseh törvények szerint akár nemzetgyűlési képviselőt is választhatnának.

Közli, hogy Ausztriában az alpesi örsöket hátzissákkal látják el. A kardot hosszabb szuronnyal akarják pótolni, összpontosításokhoz mozgókonyhákat osztanak be, az első osztályú örsök 15—20 személyes autókat kapnak. Június 1. óta karhatalmi alkalmazásnál az első sortűz előtt kürtjelet kell használni.

Az állatvédő egyesületnek 600 csendőr tagja van. Az egyesület köszönetét fejezi ki a csendőröknek és további támogatásra kéri őket, megjegyezvén, hogy áldásos munkájukra, különösen a vidéken, nagy szükség van.



Kuruzslás és házi gyógyszerek.

Amióta emberek élnek a földön, azóta mindig voltak és ezután is lesznek betegségek. Amióta pedig betegségek vannak és talán ameddig csak betegségek lesznek, volt és mindig lesz kuruzslás is. Minél inkább emeljük, a kultúrát, minél műveltebbekké tesszük az embereket, annál inkább kiszorítjuk a kuruzslás éltető elemét, a babonát. A népesség túlnyomó része a szegényebb népréteg, amelynek nagyrésze csak a törvény által megkövetelt iskolákat végzi el. De mit találunk a legműveltebb osztályok tagjainál is? Hogy ott is otthonos a babona, a kuruzslás. A budai javasasszonyokat, a sámsónházi delejező asszonyt és társait túlnyomó részben éppen a műveltebb osztály tartja fent. Kártyát épügy vettet a napszámos asszony, mint a hercegnő. Hozzá mindannyian hisznek is benne.

Az ember élete annál szebb, minél több illúzióval tudja azt megtölteni. Az illúziók, ábrándok az élet fűszerei. Azért olyan nehéz a babonát kiirtani, mert illúzióval, misztikummal veszi körül az életet. És itt van az a rés, amelyen át a kuruzsló be tud surranni, közel tud hozzánk férközni és el tudja hitetni az emberekkel, hogy ő a mi illúziókat, ábrándjainkat s reményeinket valóra tudja váltani.

Egész életünk — a születés pillanatától a halálig — tele van babonákkal. Nincs olyan ember, aki egy sereg babonát ne ismerne. Azok aztán, akik a babonákban hisznek is, előbb-utóbb kuruzslók karmai közé kerülnek. E téren úgy a szegény néposztálynál, mint a legelőkelőbb körökben a nők vezetnek. Férfiaknál már ritkább a babonában való hit és így a kuruzslók igénybevétele is. Természetes dolog, hogy a műveltség terjedése némileg gátat vet a kuruzslásnak. Mert hol vannak pl. ma már a régi híres boszorkánypercek, amikor ezrével kínozták és égették el a kuruzsló boszorkányokat?

Nincs rajta különösebb magyaránivaló, hogy a legtöbb babona és kuruzslás a betegségek terén virágzott. Hosszú évszázadokon át az volt ugyanis a hit, hogy a betegségeket a rossz szellemek, a démonok okozzák, továbbá, hogy ezekkel a démonokkal a földi boszorkányok igen jó barátságban

vannak és ezért tudnak az embereknek ártani és segíteni. Ha akarják, behajtják az emberbe és kihajtják az emberből a betegségeket! Azt is hitték, hogy a boszorkányok ezen kívül bárkit el tudnak bájolni, el tudnak bűvölni, meg tudnak embereket rontani, hogy értenek a szemfényvesztéshez, a szemmelveréshez, a megigézéshez, ráolvasáshoz, szerelmi ital készítéséhez, jégeső és villámcsapás előidézéséhez stb., stb.

Még ma is vannak vidékek, ahol a boszorkányok hatalmában hisznek, a kuruzslók azonban ma már nehezebben tudnak érvényesülni, mert a törvény szigorúan bünteti átkos és veszedelmes működésüket. Érdekes dolog, hogy még azok is, akik a boszorkányokban nem hittek, akik azokat üldözték, hittek a babonákban és kuruzslókhoz fordultak segítségért. Pl. a nagy tudós Mátyás király idejében a pusztító pestis ellen aranyitalt, drágakőitalt használtak. Négy-öt aranypénzt vékony lemezzé kalapáltak, aztán izzásba hozták és az izzó aranyakat borbába mártották. Ezt a műveletet sokszor megismételték. Így készült az aranyborital. Még jobb eljárás volt az, amikor a csirke- vagy a gerslilevesbe 36—40 drb aranyat főztek bele. Azt hitték abban az időben, hogy az arany, a drágakő ereje átmegy az italba, a levesbe és gyógyít, megvédelmezi a betegségtől.

Mint említettem, egyes vidékeken ma is számtalan babona van elterjedve, ahol egyes emberek kuruzslással gyógyítanak. Felemlítek a sok-sok ezer ilyen közismert kuruzslási eljárás közül néhányat.

Láz és kígyócsipés ellen ökörfarkú fű nedve a legjobb, ezt a füvet azonban pénteken hajnalban kell szedni. Fejbajok ellen farkasalma vagy édeslapu használ. Boszorkánynyomás ellen bazsarózsa a jó. Torokbajok ellen borostyán használ. Gyermekrontás ellen szegfűt, fodormentát, birka-vajat, birkafaggyút kell összefőzni és éjfélkor megenni. Minden rontást meggyógyít a kora reggel szedett harmat, ha azt kenyérsütéskor a kovászba keverik. Mindenféle fáradtságot meggyógyít a cickafark, lóháj és birkaszőr keverékéből készült kenőcs. Az akasztott ember kötele, a küszöbre szegezett patkó minden bajtól megóv. Csak az a hidegleléses beteg gyógyul meg, akit idegen kútról hozott vízzel borogatnak. A seb gyógyulását legjobban elősegíti a pókháló, paradicsom, tehéntrágya, dohánylevél, bagó, élesztő, nyúlháj, szarvaszőr, liliumlevél stb.

Mosolygunk ezeken a dolgokon, pedig mennyi sok ilyen veszélyes, nevetséges, káros, az egészségre igen ártalmas eljárás dívik még ma is. Ahogy a magyar ember hajlik a politizálásra, épügy jóformán minden vénasszony ért a kuruzsláshoz.

A javasasszonyok káros működése nagyban hozzájárul a gyermekhalandósághoz, az egykerendszerhez. Óriási veszedelmet okoznak ezek a kuruzsló javasasszonyok azzal, hogy gyógyítható betegeket elvonnak az orvostól és így sirba juttatják azokat, avagy sérüléseket, töréseket, szembajokat stb. kezelnek és a kezelték a legjobb esetben sánták, bénák, vakok stb. maradnak.

A kuruzsló szidja az orvost, meg az orvostudományt, orvost nem enged a beteghez hivatni. Ha pedig az orvost később mégis csak elhívják, az orvos előtt eltitkolják azt, hogy kuruzsló járt náluk, mert szégyellik magukat s az orvos feddő szavait nem hallgatnák szívesen.

Ha jól megfigyeljük embertársainkat, azt látjuk, hogy ismerőseink, jóbarátaink, rokonaink stb. mind-mind tudnak valami kitünő módszert, gyógyszert, eljárást a betegségek ellen. Jellemző, hogy az ajánlott eljárás vagy orvosság orvosilag a legtöbbször hasznavehetetlen, értéktelen, avagy igen sokszor káros. A földolag: a szakértő orvost túllicitalni, annál okosabbnak látszani. A beteg pedig örül ennek a nagyhangú licitalásnak és akkor hisz leginkább, ha az ő szájaize szerinti eljárást vagy gyógyszert ajánlják neki.

A legveszélyesebbek, a legártalmasabbak azok a kuruzslók, akik pénzért, haszonért gyógyítanak. Ezek azért, hogy a hasznuk nagyobb legyen, nem engednek orvost a beteghez, nevetségos hókuszpókuszaikkal aztán vagy halálba kergetik a beteget, vagy nyomorék marad az egész életére. Anélkül, hogy azt felismernék, fertőző beteget is kezelnek s így a fertőzést másokra is átviszik. A kuruzslók valóságos vámszedői a halálnak, aljas érdekből, haszonért kihasználják az emberek hiúságát, érzékenységét, tudatlanságát, hiszékenységét és a markukba nevetve élvezik a minden tudás és minden munka nélkül szerzett vagyonukat. Nagyon sok esetben pedig ártanak a jóhiszemű orvosnak is, mert a kuruzslással elrontott betegen már az orvos sem tud segíteni és így ő lesz az oka mindennek, mialatt a kuruzsló kajánul hirdeti, hogy ha ráhallgattak volna, akkor minden másképp lett volna.

A háziszerekkel való kezelés nagyon közel áll a kuruzsláshoz. A legtöbb háziszert kuruzslók ajánlják. A beteg hisz bennük, jónak tartja azokat, mert többnyire titokzatos, misztikus módon kell őket használni, mert az ő gondolkodásának, szellemi képességének megfelel a háziszert alkalmazása és jobban is bizik a hozzá hasonló vagy a nálánál alacsonyabb műveltségű kuruzslóban, mint a legmagasabb képesítéssel bíró és szakértő orvosban.

Nem találja pl. furcsának, hogy ugyanaz a gyógyszer a legtöbb, egymással teljesen ellenkező betegség ellen is »jó«.

A háziszert alkalmazása is elvonja a gyógyítható beteget az orvostól, akit aztán mégis elhivnak, de már későn. A háziszereket a legtöbbször teljesen megbizhatatlan helyekről szerzik be. A drágán megfizetett füvek, gyökerek és egyéb anyagok legtöbbször mit sem érnek, sőt ártanak.

A legtöbb háziszert a sebek kezelésénél használják. Néha kuruzsló ajánlatára, néha csak kényszerüsből, mert nincs kéznél az orvos. Közismert dolog, hogy pókhálót, sőt, földet, babot, trágyát, élesztőt, nyúl- és szarvaszsírt tesznek a sebre. A pókhálónak csak egyetlen előnyös hatása van a sebre: a kis vérzést csillapítja. De óriási, az életet fenyegető veszedelem az, hogy tömérdek bacillust visz a sebre. A sebet mindig elgennyesíti. Szerencse, ha orbáncot vagy vérmérgezést nem okoz.

Aki a bacillusokról szóló cikkemet elolvasta, annak égne áll a haja, ha a pókhálós és hasonló sebkezelésről hall.

Nagy veszedelmet okozhatnak a különböző »flastromok«, tapaszok is, amelyek esetleg évekig szabadon állnak s rajtuk a veszélyes bacillusok tömege élhet.

Még legjobb a különböző zsirok használata, mert ezek burok módjára védik a sebet a külső fertőzéstől és a kötést sem engedik beragadni a sebbe.

Végül felemlitem az annyira elterjedt jódtinktúra házi használatát. Sok-sok dolgot ad nekünk, sebészeknek a jódot a házi használatra. Súlyos égéshez hasonló marási sérüléseket okoz, akár csak a vitriol, mert világos helyen, világos üvegben áll és ami a legnagyobb baj — állott. Jól jegyezzük meg a következőket: a jódot, ha sokáig és világos üvegben áll, bomlik, átalakul és jódsav képződik benne. Ahogy az édes must bomlásából erős bor lesz, épúgy lesz a jódtinktúra bomlásából valóságos vitriol, amelynek súlyosan maró a hatása. Ezért jódot sötét üvegben, sötét helyen kell tartani, 6—8 hétnél idősebb beszerzésű jódot ki kell önteni, mert már maró jódsavakkal lehet tölteni.

A másik dolog: magát a sebet sohasem szabad jóddal bekenni, hanem csak a környékét. Magát a sebet orvos sohasem jódozza, érthetetlen tehát, honnan veszi a közönség a seb jódozását. Mindig csak a seb szélét, a környékét szabad jódozni, a sebet pedig ki kell mosni és be kell kötni. A sebkezelésről különben részletesen is meg fogok emlékezni.

Dr. Kemény Gyula alt. orvos.



Szovjet kalendárium.

Szovjetországban új naptárt csináltak. A hét azaz, hogy náluk már »öt« — 5 nappól fog állni s hogy a szovjetalattvalókat még a naptár se emlékeztesse a régebbi időkre, új neveket adtak a napoknak is. A hétfőt Marxnak, a keddet Leninnek, a szerdát Harmadik Internacionálnak, a csütörtököt Industrializálásnak, a pénteket Kommunnek nevezték el, a szombatot és vasárnapot pedig törölték.

Magán a tényen, hogy valahol reformálni akarják az időbeosztást, nincs semmi nevetnivaló. A naptár csakugyan javításra szorul s a naptár megjavításának gondolata már nem mai keletű. Ennek kulturális szempontból csak örülni tudnánk. Nevetésre hűződik azonban a száj — ha ugyan az elmúlt 15 esztendő nem bénította meg véglegesen a nevető idegeket — ha ismerve az orosz viszonyokat, ismerve az ott 12 év óta dühöngő állapotokat, arra gondolunk, hogy semmi sem oly jölösleges ott, mint éppen egy új naptár. Szovjet-Oroszországban mindenre nagy, igen nagy szükség lenne: élelemre, ruhára, a lélek békéjére, az életbiztonságra, csak éppen új naptárra nem.

Ha ez az új naptár bármelyik civilizált államban lát napvilágot, akkor a természetes fejlődésnek ugyancsak természetes produktumként kellene tekintenünk, de mert éppen Moszkvából lepték meg vele a világot, ez valahogyan groteszkül hat, éppen úgy, mintha Grönland tájékán az eszkimók jókavadászat helyett divatlapírással foglalkoznának, vagy mintha egy nyitott kelevényekkel borított, rothadó testű ember leülne — pediküröztetni.

Oroszországban a milliós tömegeket teljesen igába hajtja a legprimitívebb életszükségletek előteremtése. A vegetálás — mert hiszen életnek nem lehet nevezni a szovjetországi életet — olyan alacsony nívóra szállott alá, amit mi nehezen, egy amerikai állampolgár pedig sehogyan sem tudna megszokni.

Nevetnünk kell tehát az új naptáron, de túlságosan azért nem csodálkozunk rajta. Ahol a legfontosabbat — a kenyeret, biztonságot, emberi tisztességet — nem tudják megadni, ott a Valóságot Illuzióval próbálják pótolni. Aki pedig a tömeglélektant ismeri, az tudja, hogy ezt a módszert sikerrel használták már jó egynéhányszor a világtörténelemben. Panem et circenses!... S ha kevés volt a kenyér, több keresztényt dobtak oda a jenevadaknak, hogy a véres izgalmak orgiája feledtesse a gyomor követelését.

»Új naptárt csináltunk! Új korszak! Mi vagyunk az elsők! Bravó! Hurrá!«... hirdetik a szovjetelölkök s addig harangozzák és dobolják ennek az »alkotásnak« világrengelő fontosságát, míg végül a Fejetlen Sokak elhiszik, hogy csakugyan — fontos.

—0—

A csendőrségi zsebkönyv rendelésére vonatkozólag több gazdasági hivatal fordult hozzánk kérdéssel. Ezúton közöljük, hogy a közönséges kötésű zsebkönyv ára ugyanannyi, mint a múlt évben volt: 2.50 P, a díszes kivitelű, bőrkötésű zsebkönyvek ára pedig 11 P. A zsebkönyvek árát a megrendelőktől két részletben: novemberben és decemberben kérjük levonni és az '1672. sz. befizetési lapon a csendőr-

ségi zsebkönyv javára a Nemzeti Hitelintézet Krisztina-téri fiókjához beküldeni.

Elöléptek: A budapesti csendőrkerületben törzsörmesterré: *Karika Kálmán, Farkas Ferenc II., Piszkálék Sándor és Teke Sándor* örmesterek, örmesterré: *Nagy György, Fekete József II. és Poós József* csendörök. — A szombathelyi csendőrkerületben: törzsörmesterré: *Völler Mihály, Mészáros István I., Sipőcz József, Czár József, Pap István, Simon István II., vitéz Molnár Ferenc, Birkás János, Papp Kálmán, Györe István II. és Márton József* örmesterek, örmesterré: *Kiss Balázs és Marton Gyula II.* csendörök. — A szegedi csendőrkerületben törzsörmesterré: *Szijjártó János* örmester. — A miskolci csendőrkerületben örmesterré: *Darázs Dezső, Molnár Pál, Zay Károly, Sidlovszky János és Tóth István II.* csendörök.

Örsparancsnoki kinevezések. A budapesti csendőrkerület parancsnoka *Orbán György, Aradi György, Nagy István I., Grünauer Péter* és *Jankovics Pál* tiszthelyetteseket örsparancsnokokká nevezte ki.

Általános tudományos előadások az Országos Tiszti Kaszinóban. Gyergyószentmiklósi vitéz *Kary Béla* ny. altábornagy, az Országos Tiszti Kaszinó elnöke az Országos Tiszti Kaszinó I. emeleti tanácstermében — mint az elmúlt évben — a jelen idényben is minden pénteken 18 órai kezdettel folytatódó tudományos előadásokat tart. Ha ezeken a napokon a Kaszinóban színi- vagy más előadás tartatnék, úgy *Kary* altábornagy előadását aznap nem tartja meg. Az előadássorozat tárgya: a) Egy szociális alapú tanügyi reform körvonalai. b) A mi jövőnk és feladatai. c) Szociológiai kérdések. Az előadások napjait és részletesebb tárgyát az Országos Tiszti Kaszinó elnöksége a havonként megjelenő »Kaszinó-Lap«-jában, valamint esetről-esetre a moziban vetítés útján közli. Az előadásokat kaszinótagok, azok hozzátartozói és meghívott vendégei látogathatják. A belépés díjtalan.

Házasságot kötött: *Mészáros József I.* örmester *Molnár Máriával* Solton.



Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon“ rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön fel-

számítjuk. — **A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt.** — **A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám“.**

Római korszak. Mindaddig, amíg az ítéletben megállapított összeget az ítélet keltétől számítva 12 nem törleszti, a nyugdíjba beszámítható illetményének az egyharmad részét a gazdasági hivatal levonja, azután csak 12 p-t, amennyit az ítélet megállapít. Nem annyira az az igazságtalanság, hogy ez így van, mint inkább az, hogy ön eddig semmit sem törődött a dologgal.

Csonkamecsét. Szórol-szóra idézi a rendelet szövegét és azután azt kérdezi, hogy be kell-e azt tartani, persze — másnak. Hát hogyné kellene betartani! A kérdése tulajdonképpen az volna, amit nem kérdezett: most mitevők legyenek? Ha valaki úgy látja, hogy sérelem érte, annak joga van panasza menni, ezt az utat azonban jól meg kell gondolni. Mai számunkban erre vonatkozólag is talál tájékoztató cikket.

Kiss. 1. Hónap végén a teljesített szolgálati órákat összegezik s azoknak, akik az előirt óraszámnál többet teljesítettek, az óratöbbletnek megfelelő napibetéteket visszafizetik. Arra, hogy néhány napi vezénylés eseteiben a napibetétet teljes összegben kapják vissza az érdekeltek, a Cs. 20. utasítás nem nyújt lehetőséget. Ha ez lehetséges volna, akkor a napokon át tartó nyomozást vagy egyéb huzamos szolgálatot is így kellene elbírálni, így pedig a közdalkodás hamarosan csődbe menné. Ez egyik részes tagnak sem érdeke, ha tehát áldozatokat hoznak, azt önmaguknak teszik, önmaguknak takarékoskodnak. 2. A Szut. 463. pontjában felsorolt címszavakat csak büntettek és vétségek fejjelentéseiben kell használni. Ezt az említett pont világosan megmondja, még csak félreértani se lehet a dolgot.

Új laktanya. 1. A rendőrség legénységi állományába még most sincs felvétel. 2. A koronaőrséghez sincs most, de szolgálati úton beadhatja az erre vonatkozó kérelmét, azt előjegyzik s amint hely lesz, felveszik. Előjegyezve állandóan számosan vannak.

Lesz még Nagymagyarország. A címjegyzékben nem találjuk, más úton-módon pedig nem járhatunk utána. Irjon a régi címre.

Érdek. Ha az örsparancsnok felülvizsgálat alatt áll, a helyettesítő aláírásoknál ezt kell kifejezésre juttatni. Az, hogy egy másik tiszthelyettes már bevonult az örsre, akit előreláthatólag ki fognak nevezni örsparancsnoknak, de aki az örsparancsnokság vezetését át sem véve szabadságra ment, az örsparancsnokot helyettesítő aláírásoknál nem vehető figyelembe, mert az aláírás mindig a kinevezett parancsnok helyett történik. Új örsparancsnok pedig még nem lett kinevezve.

Magyarcsanád. Ennyi sorsjegyszámnak nem tudunk utána járni, nyertek-e vagy sem. Erre különben sem vállalkozhatunk, mert ha valakinek megtesszük, más is joggal kívánhatja ezt tőlünk. Erre pedig külön iroda kellene, mert a szerencsével nagyon sokan kacérkodnak. Irjon a sorsjegyi-intézőségnek.

Sajnos. Az is sajnálatos, hogy így van, de az is, hogy ön ennyire tragikusan fogja fel a dolgot. Hogy azonban önök is értenek a kritikához, az benne van a levélben. Az cselekszik helyesen, aki hallgat, ilyesfélével nem törődik. Sérteni, mellőzni és lenézni ne hagyja magát senki, ennek a legbiztosabb módja az, ha maga nem bánt senkit. Aki ebben következetes, azt előbb-utóbb békén hagyják és megbecsülik. Aki aztán többet követel magának, mint amennyi megilleti, az soha ki nem jut a megszólásból. Adjuk meg tehát mindenkinek az őt megillető tiszteletet, a békeség kedvéért néha esetleg inkább többet is, az önértet ezen még nem szenved csorbát és persze ne is szenvedjen, mert egészséges fokú önértet nélkül a csendőr nem csendőr. A levélben írt dolgok különben a világon, ahol csak emberek laknak, mindenütt megvannak. Talán a legáltalánosabb emberi gyarlóság éppen a hiúság.

Virág. Olvassa el legutóbbi számunkban közölt 173. lekszikonválaszunkat. Ön is kérheti, a kérvényt a belügyminiszter úrhoz (VI. c. osztály) címezve, a nyilvántartó gazdasági hivatal útján kell felterjesztetni.

Visszhang. A szijgyártói állások be vannak töltve, üreésre egyelőre kilátás nincsen.

S. P. th., Szeged. Szürke eset minden különösebb tanulság nélkül, — nem közölhetjük.

L. M. Besztercebánya. A honvédséghez való felvételét kérheti, mielőtt a csendőrségtől leszerelt. Csak rendfokozat nélküli honvédként veszik fel s hogy őrmester mikor lehet, az a honvédségnél az előléptetési lehetőségektől függ.

Kiskunmajsa. Mint a legutóbbi számunkban olvashatta, nem hagytuk szó nélkül a dolgot. A levelében leírt esetről mi is tudunk, ilyen van nem is egy, de ön is rámutat azokra az okokra, amelyek miatt sokkal jobb, ha nem veszünk ezekről a dolgokról tudomást, illetve nem juttatjuk kifejezésre, hogy tudunk azokról. Erre nekünk egyéb okaink is vannak a levelében említetten felül. Hamarosan meglesz a módja, hogy ezek az állapotok megszűnjenek.

Fogházórság. Az egyik adminisztratív szerv, a másik csapatparancsnokság. Egymástól függetlenek, feladatkörük más és más.

Türelmetlen várakozók. Csak az lehet az oka, hogy az önök kerületénél a nők számaránya nagyobb, mint a többi kerületeknél. De önökre is sor kerül, mert a már beadott és kivizsgált nőülési kérvényekre a tilalom nem vonatkozik, az engedélyeket ezeknek kiadják.

Alsóhegy. 1. Átköltözködési költségekre nem tarthatna igényt még akkor sem, ha nem a legutolsó állomáshelyén telepedett meg, mint nyugdíjas. Hogyan számíthatna ezekre a költségekre akkor, ha a legutolsó állomáshelyéről el sem költözött? 2. A ruhagazdálkodási utasítás 13. mintája szerinti becslési értéket kapja meg. Természetesen mint új ruházatot fogják megbecsülni. Hogy milyen összegre tarthat számot, azt az említett utasítás alapján kiszámíthatja magának.

Pápa vidéki. Az iskolai év második felére is megkapja fia után a családi pótlékot, ha az érettségi bizonyítvány (másolatának) felterjesztésével igazolja, hogy fia a tanulmányait rendszeresen elvégezte. A kérvényt szolgálati úton a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály) kell felterjeszteni. Ha a fia esetleg egyetemre iratkozik be, akkor az első félév után az index-szel kell igazolni, hogy kollokvált s akkor is kapja a családi pótlékot és így tovább a következő egyetemi félévek után is.

Gerlice Ferkó. Nyomozását túlságosan hosszasan írta le. A leírás sok olyan részletet, epizódot tárgyal, amelyek nyomozás szempontjából különösebb tanulságot nem tartal-

maznak, elbeszélésnek pedig nem eléggé érdekesek. Meggyomlálva mégis hoztuk volna a nyomozást, ha egyik múlt évi számunkban nem jelent volna meg az a bizonyos leírás, amelyre Ön hivatkozik. Ebben a leírásban minden megvan, ami az olvasót Gerlice Ferkóval és a nyomozást végző csendőrökkel kapcsolatban érdekelheti. Magától értetődik, hogy sorozatos bűncselekményeknél, a rablások olyan tömegénél, aminőket ez a gonosztevő elkövetett, nem szabad csodálkozni, ha a történetek előadásában, az emlékek meg-elevenítésében, az egyes szereplő személyeknél itt-ott eltérések vannak. Itt senkit sérelem vagy mellőzés nem ért. Elhisszük, hogy a levelében említett leírásban lehetnek olyan állítások vagy inkább hiányosságok, amelyek Önből, mint az ügy második főszereplőjéből, bizonyos fokú egyéni érzékenységet váltanak ki és erős vágyat érez az iránt, hogy töviről-hegyire fedje fel a tényállást, abból semmit ki ne hagyjon, leírása azonban nem üti meg a lapunkban megkívánt mértéket. A 62 oldalra terjedő kézirat egyik-másik részletét különben is fejszóval olvastuk. A lakodalmas háznál valóságos kabarét rendezett, amire semmi szükség nem volt s amivel bizony nem emelte a csendőrség tekintélyét. A csendőrnek az a feladata, hogy a büntettest ártalmatlanná tegye, de az eredményt nem szabad cirkuszi beállításban a közönség elé vinni. A lesállítás pedig egészen szerencsétlen ebben a nyomozásban. A tétovázás, többszöri célozgatás és ügyetlenség túlságos idegességre vall, amit a csendőrnek feltétlenül le kell küzdenie, lévén a hivatása nemcsak civakodó asszonyok kikérdezése. A járásőrmesterrel való találkozásnál nem volt éppen túlságosan fegyelműzött. Ebben az se mélység, ha történetesen az ön véleménye lett volna is helytálló. Ami az elfogott szökött vizsgálatifogoly újabb szökési kísérletét és eközben történt agyonlövését illeti, példaadó tanulságnak azt már igazán nem lehet beállítani. Az eset egyik-másik részletéből annak idején csak szerencsével került ki baj nélkül. A nemzis most aztán elérte: 62 oldalt írt le — hiába. A német azt mondja: »Nichts bleibt unbestraft«: semmi sem marad büntetlenül s ebben igaza van. Csak azt nem értjük: miért kellett nekünk is bűnhödnünk? Végezetül: rövidebb és jobb nyomozásait szívesen közöljük.

T Á R O G A T Ó

a legkönnyebb fuvóhangszer! Saját találmány! Óvakodás utánzatoktól! mert mind melyek nem gyáramból erednek, silány, külföldön készült utánzatok. **Hegedük, Trombiták, Harmonika** és az összes hangszerek és hurok legfinomabb kivitelben szállítja az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR

STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5.

Kívánatra árjegyzék bérmentve.

Az egyedüli magyar hangszergyár az országban, Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!



Tankönyvek magántanulóknak!

Ajánlunk I., II., III., IV. oszt. polgári vagy kereskedelmi használt tankönyveket **féláron**

bérmentve, csomagolásért nem számítunk. Utánvétet. — Egy magántanár barátunk állítja össze a magántanulásra alkalmas könyveket. — Meg nem felelőt **PESTALOZZI tanszervállalat Budapest VIII, Német-u. 35** kicseréljük.

Telenfonszám: Automata 409-91.

Ha megbízható beszabályozott, pontosan járó

ÓRÁT

akar venni, forduljon hozzám bizalommal

SÁRGA JÁNOS

királyi udvari ékszerész Alapítva: Kolozsvár 1895.

BUDAPEST, IV. KERÜLET, KIGYÓ-UTCA 5 SZÁM. — Klotild-palota.

Új, képes árjegyzék ingyen, bérmentve!

„Takarékosság” tagja.

CSENDŐRSÉGI FELSZERELÉSEK

sapkák, kardok, kardbojtok, érmek, gombok s minden ezen szakr:ába vágó cikkek gyári lerakata **legolcsóbban**

H A L M O S N Á L, M I S K O L C, V á r o s h á z t é r.



Mielőtt

CSILLÁR

szükségletét beszerzi. tekintse meg az

ELEKTRA CSILLÁRGYÁR

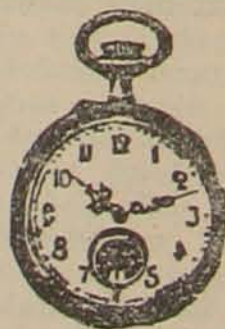
VII., Dob ucca 42. kiállítását. Címre tessék ügynöki. Kérlőn képes árjegyzéket. Telefon: József 428-77.

A csendőrség tagjainak fizetési könnyítések.

BÜTORHITEL

ÚJ ALAPON,

készpénzárban, 18 havi részletfizetésre. Ezen rendkívüli fizetési kedvezményt vidéki vevőknek is megadom. **Sándor Ignác bútórúháza Budapest, VI., Dessewffy-ucca 18-20.** Vilmos császár út es Nagymező-u. között (saját házában). 2-es és 10-es villamos megálló.

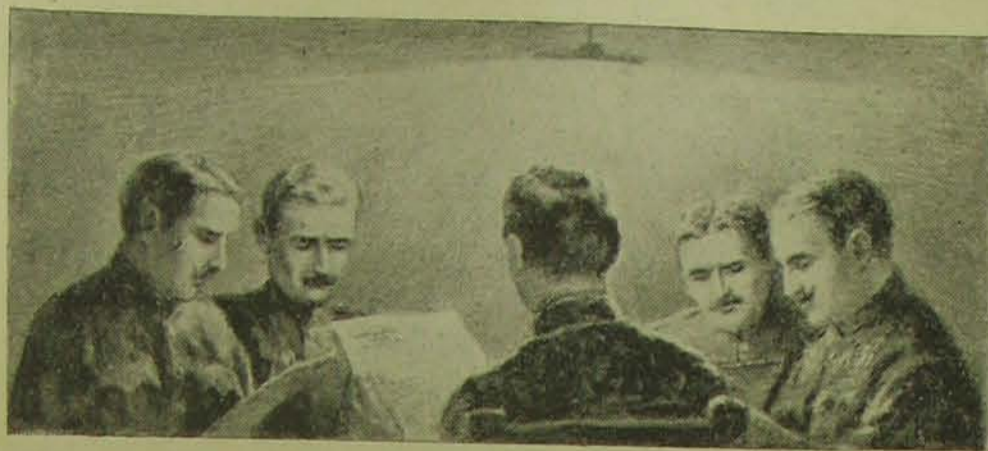


ÓRÁK, ÉKSZEREK

A csendőrség véglegesített tagjainak kedvező fizetési feltételek

TAUB Budapest, Rákóczi út 90.

(Közvetlen a Keleti pályaudvarnál.)



Dunaszéli tüzek.

Írta: KILIÁN ZOLTÁN.

(11.)

— Boldogságban?

— Igen, boldogságban. Hová jutottam belőle!

— Csak azt nem értem, Lujza, hogy miért nem a Kapros Julit akarta elemészteni, miért tette azt az öreggel, mikor szerette?

Az asszony agyonkínzottnak látszott, de összeszedte magát mégis, amennyire lehetett.

Szomorúan felelte:

— Nem akartam én elemészteni senkit, csendőr uraim. Csak azt az igazságomat védtem, amiért harminc esztendeig titokzatoskodtam... Bár meghaltam volna előbb.

— Mikor jött haza Jegenyésre?

— Két nappal azelőtt, hogy... hogy...

— Hogy nála járt, — segítette ki az akadozó nőt az örsparancsnok.

Borcsics Lujza kapva-kapott a szón:

— Hogy nála jártam. Egy hónapja elmaradt akkor már tőlem, csak a pénzt adta a bank a nevében, amint szokta. Nem bírtam ki tovább, hazajöttem utána.

— Nem tűnt fel az itthon, hogy olyan hirtelen beállított?

— Miért tűnt volna fel? Ilyenkor majd minden évben hazajöttem nyaralni. Jegenyésen azonban nem találkoztam Jánossal soha. Még ha az utcán véletlenül megláttuk is egymást, úgy tekintettük a találkozást, mint egészen ismeretlenek. János így akarta. Ő nem keresett fel engem, én sem őt. Most azonban elhatároztam, hogy felkeresem, akárhogy nem szabad. Beszélnem kell vele.

— És a pisztoly? Azt miért vette Pesten?

— Nem én vettem. Szegény Janikám adta még esztendővel ezelőtt, hogy ne féljek, ha félhéten át magam vagyok. Mert panaszkodtam neki, hogy félek annyit egyedül.

— De miért hozta magával?

— Megölni vele magamat. Kiterveztem magamban, hogy elmegyek a házába, belopózok... és... és megkérdezem még utóljára... aztán meghalok ott előtte...

Elhallgatott az asszony, csak nézett maga elé merőn.

Az alsó hajó kerekének csattogása vert fel a Dunáról.

— Istenem, Megváltóm, mire jutottam...

— Azt mondja, hogy meg akarta még kérdezni utóljára?

Felrezzent a nő, sebesen szóba kapott:

— Utóljára... Igen... Délután volt. Valakit, nagy halottat temettek. Besurrantam a szőlők felől. Egyedül volt János. Rámbámúlt. Felém jött. Kotródj! Ez volt az első szava. Eredj, ha jót akarsz! Letérdeltem előtte. Rimázkod-

BUTORT ÖN IS olcsó, készpénzáron vásárolhat
10-15-20 havi folyószámla hitelre
TOMORY és TSA butoráruházában,
IV, Veres Pálné-u. 7.

(Apponyi térenél). — A csendőrség tagjainak kivételes kedvezmény.

Kerékpárt és grammofont

a m. kir. csendőrség tagjainak 7⁰/₀-os árengedménnyel,
15 havi részletfizetésre adunk. Addig ne vegyen,
míg nem kérle árjegyzékünket

BÁLINT LÁSZLÓ VIII., Üllői-út 52/b. szám.

Telefonszám: József 426-89.

A m. kir. csendőrség tisztii és altisztii-karának állandó bevásárlási helye!

SZŐNYEG

Valódi keleti perzsa, Szmirna angol velour,
argaman, német-perzsa, torontáli, ebéd-
lőszőnyegek és összekötők, futó-
szőnyegek, paplanok, takaró-
rók, selyem mokat asz-
tal- és diványta-
karók, függő-
gönyök

Alapítva: 1906.

Címre ügyelni! bámulatos olcsó árusítása. Mindenből a legjobbat a legolcsóbban. — Kedvező fizetési feltételek.

SCHILLINGER BÉLA
SZŐNYEGNAGYÁRÚHÁZ
Budapest, VI., Teréz-körút 15.

Utaltvány nem szükséges. — u— 24. sz. árjegyzék ingyen és bérmetve.

BUTOR részletre olcsón VI., Ó-utca 3.
Postások és rendőrség szállítója.

A legjobb gyártmányu

GYERMEKKOCSIK

a legdúsabb választékban

HOCHMANN LAJOS-nál

Budapest, VII., Erzsébet körút 4.
Telefon: József 418-90.



Ugyanott: réz, vas és kerti butorok matracok, paplanok, stb. Vidékre megrendelést azonnal elintézzük. — Képes árajánlat díjtalan. Legelőnyösebb fizetési feltételek.

REFORM RUHÁZATI R.-T. BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 7. (Félemelet).

Szíves tudomására adjuk a m. kir. csendőrség igen t. Tagjainak, hogy van: kész női-, férfi- és gyermek átmeneti- és télikabátokban, térfű- és gyermeköltönyökben, szövetekben, selymekben, kötött-szövölt-, vászon- és divatáruban. Kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árak! — Árúmintákat és egyes ruhadarabokat megtekintés végett, kézzel küldünk. — Vidékimegrendeléseket aznap elintézzük. Rendkívül jutányos árak!

Telefonszám: Automata 132-96.

tam. Megrügött. Itt a combomon. A helye most is csupa kék. Elállt a hangom. Megrügött, ezt még soha nem tettem. Felugrottam. János, harminc év... Leköpött. Szörnyűt mondott. És akkor... akkor én rálöttem... rálöttem... Pedig magamat akartam a házában megölni. Csak azt láttam még, hogy már felfedezték a gyilkosságot és ott vizsgálódnak körülötte két kimeredt szem van előttem, aztán a teste előre esik.. Nem tudtam, mit csináljak... Este egy szőlőbeli kunyhóban tért vissza az öntudatom. Nem voltam bizonyos, hogy vagyok még a világon... Mozogni próbáltam. Tudtam. Feltérdeltem. Nem vagyok öngyilkos, élek, élek! Mi történt, hogy itt vagyok? Mellettem a pisztolyra tapintottam. A pisztolyról eszembe jutott János... Megöltem magam helyett... Most már feleledzték a gyilkosságot és ott vizsgálódnak körülötte a csendőrök. Menni kellene valamerre. Hová? Nem tudtam erre felelni. Sirtam. Kiapadt a könnyem. Kiszáradt a torkom. A kunyhó hátuljába kuporodtam és vártam.

Sokáig ültem így. Nem gondolkoztam ezalatt, nem is tudtam. Csak néztem ki a bebújón a sötétségbe.

Félni kezdtem, mintha valaki szólított volna. János hangját véltem hallani, de most szelíden, nem úgy, mint odalenn a házában. Kibújtam, körülnéztem. Nem láttam senkit. Futottam haza.

Bolgáry hallgatta Bukóval figyelmesen az asszony szavait, majd megkérdezte:

— Emlékszik arra a fiúra, aki a vörös barátok falánál ásott és aki utána kiabált magának?

— Fiúra?... Nem tudom megmondani már. Valaki mintha kiabált volna valóban... Vagy csak úgy rémlik? Nem tudom.

— A beismerés megvan, — gondolta az őrsparancsnok, — most keressük egybe a bizonyítékokat.

— Mondja csak Lujza, miért nem jelentkezett nálunk mindjárt; vagy ha nem akkor, hát másnap a tett után?

— Öngyilkos akartam lenni a börtön helyett.

— Először ugy-e? Később pedig halogatta már az öngyilkosságot.

— Igen, így volt. Ágyon szerettem volna löni magamat; abba a bolond hűséges szívembe kellett volna beleküldenem a golyót, de nem mertem. Vártam. Közben maguk meg nem találtak rám. Reménység támadt bennem, hogy... Isten tudja különben, mit is gondoltam! Csak éltem itthon szorongásban, meg tépelődésben.

— A temetésen persze ott volt maga is?

— Ott. Hátul. Csak amikor elszlott a nép, akkor mentem oda, beszélni neki. Hogy most jobb?

— Hol tartotta a pisztolyt? Magánál hordta?

— Mig az öngyilkosság járt a fejemben, addig igen.

— Azután hova tette?

— Belehajítottam a kútba, hogy ne féljek mindig tőle.

— Ebbe a kútba, itt a házban?

— Ebbe.

— Hm... no majd előkerítjük azt is! — fordult Bukó felé az őrsparancsnok. — Nem jutott magának eszébe valami kérdezni való?

A törzsörmester már régen izgatottan várta, hogy reá kerüljön a sor.

— Dehogy nem, tiszthelyettes úr! Mondja csak, Borcsics Lujza, mindjárt kiment maga a pisztolylövés után?

— Rögtön.

LEGSZEBB

Alapított 1854.

PAP LAN



LEGJOBB
PAP LAN

LEGOLCSÓBB
PAP LAN

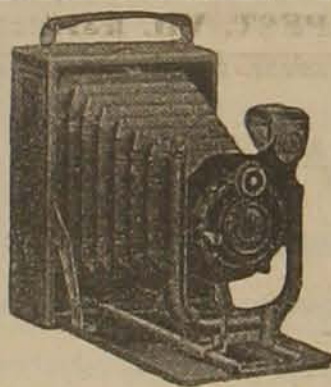
Kárpitosárú, vas- és rézbútorgyár

Szőnyeg, pokróc, függöny ágy- és asztalterítők,
gyermekkoscsik, nyugszékek
minden kivitelben kaphatók

GICHNER JÁNOS

Budapest, VII., Erzsébet körút 20 szám.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.



Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6-12 hónapig terjedhető részlet-
fizetésre készpénzáron, ellenőriz-
hető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városháza
épületében).

Fiók: VI., Andrassy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.



Csendőrségi és más egyenruhák és polgári öltönyök

részletre!

Nagy Kálmán

a Kossuth Lajos-utcai
templommal szemben.

Kossuth Lajos u. 6

Nagy választék angol szövetekben.

A MÁV. és a csendőrség hivatalos szállítója



világhírű THE WHITWORTH kerékpárok

csendőröknek 16 pengős havi részletre. Kerékpár alkat-
részek, lánc, pedál stb. gyári árban, külsők P. 6'80-tól,
bejsők P. 2'10-től. Új kerékpárok 135 pengőtől kezdve.
LANG IMRE műszerész-mester, kerékpár és gyermek-
koscsik gyári raktára. — Budapest, Teréz-körút 3. szám. (sarok üzlet).

Árjegyzék 950 képpel ingyen. — Ne ügynök útján vegyen.

PAPLAN- és szőnyegárúház

ezelőtt: Rákóczi-út 66. most Rákóczi-út 82. szám.

Nagy választék paplanok, szőnyegek, terítők, takarók, pokrócok, matracok,
szelzonok, bőröndök, nyugágyak, szalagarnitúrákban. Mesésen olcsó árban.

— Előzőleg nem adott önnek valamelyes pénzt Bolgáry János?

— Semmit. Nem is kerülhetett a pénz szóba. Egy pár pillanat volt az egész... Egy pár... egy pár átkozott, Istenverte pillanat, csendőr urak...

— Kovács! — sügta oda a törzsörmeister Bolgáry Gábornak.

Bolgáry is erre gondolt a percben. Kovács! Milyen világos most minden, ami látszólag egy kéz munkája! Milyen világos a két azonos gyártmányú és kaliberű pisztoly! Milyen könnyen érthető minden nyomozás eredménye, ha egyszer a titkok mögé kerültünk! És mennyi zsákutcába juthat, jóva nem tehető félreértést követhet el az igazság keresője!

Oly egyszerű már: Kovács Imre eljött öreg barátjához a szokott preferáncre; kártyázó cimpora helyett arcára esett halottat talált. Mit gondolhatott magában a pénzért élőhaló nyugdíjas? Rablógyilkosságot, semmi mást! Nézzük az asztalfiókot! A fiókban ott volt a pénz, ez meglepte, de nem tétovázott sokat. Zsábredugta hamar, ki látja, ki tudja?! Majd felel ezért is a gyilkos, ha kézrekerül. Ki meri gyanúba fogni a hü öreg barátot? És hogyan bizonyítja be a tettes, hogy nem ő vitte el a pénzt? Minden lehetősége megvolt Kovácsnak a nyugodt lépésre.

A tiszthelyettes intett a nőnek:

— Készülődjünk! Azt a ruhát is szedje elő, melyben kedd este volt!

Borcsics Lujza szomorúan engedelmeskedett.

Kocsi jött a révből, Kútásóák érkeztek meg túlsófélről. Bolgáry Gábor pár szóban magyarázatot adott nekik. Nem kellett Lujza szavához sem hozzáadni, sem elvenni belőle.

*

Otthon az őrsön a szükséges munkák elvégzése után végre lepihenhetett az őrsparancsnok, meg a helyettese.

Bukó nem állhatta meg, hogy teljes tisztelettel elismerését ki ne fejezze Bolgárynak. Az elismeréshez hozzáfűzte:

— Meg kell gyónnom tiszthelyettes úrnak egyet: az asszony beismeréséig bizony romantikusnak tartottam az egész nyomozásfelépítést. Nem hittem a sikerében.

— Tudom, — nevetett az őrsparancsnok. — Megnyugtathatom azonban, hogy én magam is annak néztem volna kívülről. Engem azonban az ösztön vezetett attól a pillanattól, hogy Nekcsei Jani az éjszakában felbukkant futó asszonyról beszélt. Ezt az ösztönös érzést nem lehet szavakba foglalni és nem lehet elemezni. Úgy jön csak, magamagától. Mit keres egy futó asszony éjjel a szőlőkben egymagában? Hogy tényleg asszony volt az a »kisértet«, azt abból következtettem, hogy nem bántotta a gyereket, mikor az rákiáltott. Sőt futott előle félelmében. Rablógyilkos férfi valószínűleg elpusztította volna az inast, akivel könnyen elbánhatott. Ezért kerestem inkább érzelmi motívumot és nem anyagit. No most az érzelmi motívumnál az áldozat életkörülményeit kellett figyelembe vennem. Jegyeniesen tisztában voltunk hamar János bátyám szívbeli ügyével, Adonyi

Portyázó csendőrnek
nélkülözhetetlen

AXA-szérum

az egyetlen létező impregnáló szer, mely cipőt,
csizmát rövid kezelés után egyszersmindenkorra

vízhatlanná teszi

Nagy üveg ára 2.— P. 3¹/₂ üvegnek megfelelő bádoggannában 5 Pengő
Használati utasítás mellékelve. Megrendelések: **BACHRACH TESTVÉREK**

Telítő anyagok gyára, BUDAPEST, VII. kerület, Szövetség-utca 36/b. szám alá küldendők.

„CORVIN“ BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

közalkalmazottak bevásárlási forrása.

Csillárok részletre

előleg nélkül, olcsón, havi 10—20 pengős törlesztésre
készpénz **Uránia szaküzlet** Rókk Szilárd-u. 18.
áron az iskolával szemben

BECZÁSSY ANDOR

ékszerszalónja a Société Horlogère de Porrentruy Phénix Watch Co, Julliard et Cie Cortébert és La Chaux de Fonds Cortébert Watch Co svájci óragyárak magyarországi képviselője

**BUDAPEST, Kossuth Lajos utca 4. szám.
I. emelet, 2. ajtó.**

ajánlja a m. kir. honvédségnél, a m. kir. államrendőrségnél szolgáló óra gyanánt forgalomba hozott és **kitűnően bevált Phénix és Cortébert gyártmányú szolgáló zsebórákat**, valamint **Luxor ébresztő órákat**.

A Phénix és Cortébert órák, valamint a Luxor ébresztő óra a m. kir. csendőrség tagjai által közvetlenül a cégtől rendelhető meg levelezőlapon, vagy levélben a pontos cím és személyi adatok megjelölésével. Az első részlet a megrendelést, illetve az óralevelezést követő hó 1. napján esedékes. — Raktáron tart ezenkívül mindennemű arany-, ezüst- és ékszerárut a legmérsékeltebb áron és kívánatra, levélbeli megkeresésre, megbízottját gazdag választékkal küldi vidékre is.

A **Phénix** és **Cortébert** órák valódi **svájci gyártmányok**, tiszta nikkeltokban, 15 rubinos szerkezettel bírnak és **10 évi jótállással havi 5 pengős részletfizetéssel** mindössze **30.— P-be** kerülnek

A Phénix és Cortébert órák fölötté állnak minden más hasonló gyártmányú óráknak. Teljesen pormentesen zárnak és úgy lovaglásnál, mint bármilyen erősebb rázkódással mellett is a lehető legponosabbak, ezért **szolgálati célokra különösen alkalmasak**.

A Luxor ébresztő német gyártmány csinos külsővel, erősen világító számlappal és ismétlő ébresztő szerkezettel bír. Ára — ugyancsak 6 havi részletfizetésre — **24.— pengő**.

Megrendelő katonai parancsnokságokól számtalan elismerést és megelégedést nyilvánító levél bi. tokában van a cég.



A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58—60

Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.



Andrásné az egyetlen s azzal vége. Adonyiné Andocson van, neki most még különben sem lehet érdeke, hogy meghaljon ez a jómódú öreg ember, aki el akarja venni. Jegenyésen ennek a fiatal menyecskének riválisa nincs. Bolgáry János azonban élete felét Budapesten töltötte. Ez a megállapítás tüstént kibővítette a nyomozás lehetőségeit és az érzelmi motivum feltevésének valóságosabb alapot adott. Mikor Pesten az Angyal-utcai házban János bátyám nyomára akadtam és Borcsics Lujza nevét hallottam, már olyan bizonyosnak tartottam feltevéseim igaz voltát, mintha tanuvallomások és tárgyi bizonyítékok lennének előttem.

— Én Kovács Imre körül láttam így egybekapcsolódni a gyanúkokat ma reggel óta.

— Mennyire megkönnyebbült az öreg az imént, mikor csak a lopást firtattuk tőle!

— Az ám, szinte örömmel vallott. Nagy fellélekzés volt neki az igazi tettes kinyomozása... Tiszthelyettes úrnak köszönheti... Ha az én gyanúokaim alapján dolgozunk tovább, még rosszabb éjszakája lenne, mint amilyen van!

— Maga is helyesen járt el azért, Bukó, ha nem is Kovács a gyilkos. Nyomós gyanúkok szóltak ellenel! Ránk nézve nagyon jókor, önmagát tekintve nagyon rosszkor történtek össze a bűncselekményei.

— A szerencsétlen!... Hanem egyen még mindig gondolkodom, tiszthelyettes úr! Azon a harminc esztendeig eltartott titkos életén... Nagyon ügyeseknek kellett lenniök, hogy ennyire sikerült magukat elleplezni az emberek előtt.

— Talán nem is az ügyesség tette, mint inkább a szigorúan véghezvitt következetesség. Bolgáry Jánosnak nagy érdeke volt, hogy ki ne tudódjon a pesti feleség, Borcsics Lujzának nem kevésbé. Jegenyésiekkel odafent nem érintkeztek, az idevaló rokonok viszont megelégedtek azzal a magyarázattal, hogy Lujza egy gazdag úr háztartását vezeti,

aki rá fog hagyni mindent. Az ángyaimmal emlékezetem szerint mindig igen jól bánt János bácsi, azoknak nem volt okuk soha panaszra, vagy az uruk után való kutatásra. Jó éjszakát, Bukó! Jó munkát végeztünk, jól alszunk rá! Most már rendben van az egész!

— Rendben, tiszthelyettes úr. Egy derék szép csendőrcsalád nyugalma és jövőendő élete borult volna fel, ha nem jut ilyen hamar rendbe a dolog!

Bolgáry Gábor megszorította Bukó Kálmán kezét. Két jó csendőr barátságot kötött egymással.

*

Dunajegenyés még hónapokig visszatért a bűnügyre. Bolgáry János-pártiak és Borcsics Lujza-pártiak vitáztak Jegenyésen és egyebütt a Dunamentén; a hajókon erről beszéltek az utasok és mindenki bizonyozott, hogy tudta előre, megmondta szómul-szóra. Az utazó gyümölcs- és terménynagykereskedők otthoni feleségei valamennyien felkerekedtek Pestre nyomozni. Arattak a főváros magánnyomozó irodái.

Bolgáry Gábor őrsparancsnok meghódította szülőhelye népét teljesen. Óráról-órára kézzelfoghatóan növekedett a tekintélye, a hangadók tüntetően keresték vele az érintkezést és ha most merte volna valaki mondani azt, amit ugyanezek az emberek szerdán meg csütörtökön összehordtak »négy szemközt« a salátás unokaöccséről, hát megverik azt a valakit.

— Látod — szolt feleségének Bolgáry Gábor —, pedig ma is csak az vagyok, aki voltam kedd este előtt!

Az asszony hozzásimult:

— Ne hidd! Több vagy. Az emberek ítélete nem csal ez egyszer. Ez volt éppen a nagy feladat, megmutatni, hogy kedd este után is az vagy, aki azelőtt. Ezzel lettél több, hogy ez sikerült!

(Folytatjuk.)

Burkus csendőr mesél.

(A Csendőrségi Lapok pályázata.)

1925-ben történt. Ha jól emlékszem, június 7-én 23 órakor hagytam el a karácsondi laktanyát, hogy az éjféli vonatot elérhessem. A fogyó hold alig világította meg a vasúthoz vezető girbe-görbe utat. Csetlettem, botlottam s bizony nem a legjobb kívánságokat küldtem a sápadt hold halavány D betűje felé. Amint azonban így magamban morfondíroztam, egyszer csak éles kattató lövést hallok s látom is utána a felvillanó tüzet, az út mellett lévő virágba borult gesztenyefa alól. Odasietek, hát a karácsondi vizimolnár levante fia, Jani áll ijedten a fa alatt, kezében a lelőtt uhuval, amely — mint mondá — éppen kis csirkét vitt fiainak a fa tüskéi közt lévő fészekbe.

— No, Jani, — mondom neki — nem azért tanítanak titeket célbalöni, hogy uhura lödözz, ide azzal a légpuskával. — Jani könyörgött, de én kérlelhetetlen maradtam. Felírtam személyi adatait. Jót nevettem, mert éppen nevenapján érte a baleset. Ugyanis 1907 június 7-én született.

Az esetnek különben két 3-as baka tanúja is volt, akik Mezőkövesdről vonultak be szabadságról Gyöngyösre. Amikor az eltávozásról bevonultam, az alhadnagy úr eljárásomért megdicsért.

*

Milyen hibák vannak a Burkus csendőr meséjében? Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: november 1. A helyes megfejtők között egy bőr szivartárcát sorsolunk ki. Az eredményt november 20-i számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly.

A magyar kir. csendőrség tagjainak

legfinomabb minőségű **világhírű eredeti**

WELLNER alpacca evőeszközöket

12 havi részletfizetésre

a legkedvezőbb áron szállítunk

Alpacca áruforgalmi vállalat

BUDAPEST, V., Bálvány-utca 16. szám.

Árjegyzéket díjmentesen küldünk.

— (Kérjük a házszámra ügyelni.)